

การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและ
กลุ่มเปราะบางอื่น : กรณีศึกษา ความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอุดรธานี
กับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น

คู่มือนี้พิมพ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2567

**MANAGEMENT OF PUBLIC SPACES TO ENSURE SAFETY FOR WOMEN
AND OTHER VULNERABLE GROUPS : A CASE STUDY OF
PARTICIPATION BETWEEN UDON THANI MUNICIPALITY
AND WOMEN AND OTHER VULNERABLE GROUPS**

**BY
KAMONCHAT CHATPAITON**

**A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY IN PUBLIC ADMINISTRATION
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2024

คุษฎีนิพนธ์เรื่อง

การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและ
กลุ่มเปราะบางอื่น : กรณีศึกษา ความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอุดรธานี
กับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น

โดย

กมลฉัตร ฉัตรไพฑูรย์

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2567

รศ.ดร.ปิยากร หวังมหาพร
ประธานกรรมการสอบ

ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา
กรรมการ

รศ.ดร.จีระ ประทีป
กรรมการ

รศ.ดร.ชนิดา จิตตรุทธะ
กรรมการ

ศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภา
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ศ.ดร.สื่อจิตต์ เพ็ชรประสาน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

21 สิงหาคม 2567

Dissertation entitled

**MANAGEMENT OF PUBLIC SPACES TO ENSURE SAFETY FOR WOMEN AND
OTHER VULNERABLE GROUPS : A CASE STUDY OF PARTICIPATION
BETWEEN UDON THANI MUNICIPALITY AND WOMEN AND
OTHER VULNERABLE GROUPS**

by

KAMONCHAT CHATPAITON

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Doctor of Philosophy in Public Administration

Rangsit University
Academic Year 2024

Assoc.Prof. Piyakorn Whangmahaporn, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Prof. Charas Suwanmala, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Chira Prateep, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Chanida Jittaruttha, Ph.D.
Member

Prof. Supachai Yavaprabhas, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Prof. Suejit Pechprasarn, Ph.D.)

Dean of Graduate School

August 21, 2024

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุภชัย ยาวะประภาส อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของ อาจารย์และ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมวิจัย ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการดำเนินการวิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ญาติพี่น้อง และผู้บังคับบัญชา ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในครั้งนี้ คุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดในครั้งนี้ ขอ มอบแก่ บิดาและมารดา คณาจารย์ ตลอดคนเพื่อน ๆ ที่ได้ให้แนวทางและความรู้แก่ผู้วิจัย หาก ผิดพลาดประการใด ขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณอย่างยิ่ง

กมลฉัตร ฉัตรไพฑูรย์
ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

6305650 : กมลฉัตร ฉัตรไพฑูรย์
 ชื่อคุณนิพนธ์ : การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น : กรณีศึกษา ความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอุดรธานีกับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น
 หลักสูตร : ปรัชญาคุณภิวัตน์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานีมีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมากน้อยเพียงใด (2) เพื่อศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างไรบ้างและ (3) เพื่อศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับบุคลากรจากหน่วยงานรัฐ เอกชน แลภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ จำนวน 40 คน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลอุดรธานีมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านนโยบายต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาเมืองให้เกิดความปลอดภัย การซ่อมแซมถนนและทางเท้า การเพิ่มหลอดไฟ และกล้องวงจรปิด ในส่วนการเปิดโอกาสโดยผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ เสี่ยงตามสาย วิทยุชุมชน การเข้าร่วมประชุมแผนพัฒนาท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรม โทรศัพทพื้นฐาน และการส่งจดหมาย ซึ่งในปี 2565 มีการเพิ่มช่องทางด้วยการส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งสภาพลเมืองของแต่ละชุมชน การสื่อสารสองทางผ่านระบบสารสนเทศ เช่น Facebook, Line, Tiktok เป็นต้น อีกทั้งในอนาคตยังมีแผนการจัดทำระบบเครือข่ายของระบบสารสนเทศเพื่อสร้างความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีปัจจัยอื่นที่จะทำให้สตรีและกลุ่มเปราะบางมีส่วนในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ค่าเดินทาง ค่าตอบแทน การให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การปรับรูปแบบการเปิดโอกาสจากตัวแทนเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรง รวมถึงการจัดการประชุมแบบออนไลน์ รวมถึงอุปสรรคอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วย

(คุณนิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 138 หน้า)

คำสำคัญ: พื้นที่สาธารณะ, สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น, ความปลอดภัย, มีส่วนร่วม

6305650 : Kamonchat Chatpaitoon
 Dissertation Title : Management of Public Spaces to Ensure Safety for Women and Other Vulnerable Groups: A Case Study of Participation between Udon Thani Municipality and Women and Other Vulnerable Groups
 Program : Doctor of Philosophy in Public Administration
 Dissertation Advisor : Prof. Supachai Yavaprabhas, Ph.D.

Abstract

This research aims to (1) study the conditions of public spaces within Udon Thani Municipality to assess the public safety for women and other vulnerable groups, (2) investigate how Udon Thani Municipality provides opportunities for women and vulnerable groups to participate in managing public spaces, and (3) explore how the municipality can further enhance opportunities for these groups to participate in public space management. The study is qualitative research conducted through in-depth interviews with 40 individuals from the government, private sector, and community members involved in public space management. The data analysis involves thematic analysis.

The research has found that over the past five years, public spaces in Udon Thani Municipal areas have undergone continuous changes aimed at enhancing safety for women and other vulnerable groups. These changes have been achieved through various policies, including urban development for safety, repairing roads and sidewalks, and installing more streetlights and CCTV cameras. Additionally, opportunities have been opened up through initiatives such as following patrol teams, community radio, participating in local development planning meetings, joining activities, telephone, and letters. In 2022, new channels were added by promoting the establishment of community councils and two-way communication through information systems such as Facebook, Line, TikTok, etc. Furthermore, there are plans to develop a continuous safety information network system. However, there are still other factors contributing to increasing the involvement of women and vulnerable groups in developing public spaces, such as travel costs, compensation, providing knowledge about participation, adjusting opportunities directly through representatives, online meeting management, and providing convenient equipment for various activities.

(Total 138 pages)

Keywords: Public Spaces, Women and Other Vulnerable Groups, Safety, Participation

Student's Signature Dissertation Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1	1
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
1.4 ขอบเขตการวิจัย	8
1.5 นิยามศัพท์	9
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2	11
แนวคิด ทฤษฎี และ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 แนวคิดการพัฒนาย่างยั่งยืน	11
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ	14
2.3 แนวคิดการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ	18
2.5 แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่	24
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของท้องถิ่นในการจัดการพื้นที่สาธารณะ	27
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม	33
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
2.9 กรอบแนวคิดทฤษฎี	54
บทที่ 3	56
วิธีดำเนินการวิจัย	56
3.1 กลุ่มตัวอย่างประชากร	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ผู้ให้ข้อมูล	56
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	58
3.5 การตรวจสอบข้อมูล	61
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4 ผลการศึกษา	59
4.1 การศึกษาข้อมูลด้านเอกสาร	65
4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์	75
4.3 สรุปท้ายบท	114
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	115
5.1 สรุปผลการศึกษา	115
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	122
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	125
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก เอกสารรับรองการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	134
ประวัติผู้วิจัย	138

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สถิติประชากรของเทศบาลนครอุดรธานี	4
1.2	สถิติการเกิดอาชญากรรมฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ ชิงทรัพย์ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี	6

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	การพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 เป้าหมาย	6
2.1	กรอบแนวคิดทฤษฎี	55
4.1	สนามเด็กเล่น และเส้นทางจักรยาน กับคู่วิ่ง ในสวนสาธารณะหนองประจักษ์ ศิลปาคม	76
4.2	สภาพแวดล้อม โดยรอบเกี่ยวกับ แสงสว่าง หนองน้ำ ห้องน้ำ และพื้นที่ใน สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม	77
4.3	ห้องน้ำคนพิการ	81
4.4	สนามออกกำลังกาย กล้องวงจรปิด เส้นทางจักรยาน คู่วิ่ง แสงสว่าง หนองน้ำและ ห้องน้ำ พื้นที่ในสวนสาธารณะสวนสาธารณะหนองสิม	82
4.5	สภาพบริเวณทุ่งศรีเมือง พื้นที่สนามบรีเวรรอบ ห้องน้ำ ศาลาที่พัก หอไตรกลางน้ำ	84
4.6	ทางเท้า	87
4.7	ทางม้าลายหน้าโรงเรียนสตรีราชนุกิต และจุดจอดรถบริเวณร.ร. วิถีพุทธ	89
4.8	ตลาดเทศบาล 1	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและที่มาของปัญหา

การพัฒนาและเติบโตของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและไร้ทิศทาง ส่งผลให้เกิดปัญหาไม่ว่าจะเป็นทางด้านกายภาพและด้านสังคม เช่น ภาวะโลกร้อน (Climate Change) ปัญหาความยากจน การขาดแคลนอาหาร การหิวโหย ความไม่เท่าเทียมกันการไม่สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทั้งของทางภาครัฐและเอกชน สืบเนื่องจากปัญหาเหล่านี้เริ่มลุกลามและมีผลกระทบมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในประเทศที่ด้อยพัฒนา ส่งผลให้องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้ร่วมทำข้อตกลงกับผู้นำ 180 ประเทศเมื่อเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2015 ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมลงนามในข้อตกลง “การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)” โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงดังกล่าว ซึ่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาของโลก มุ่งเน้นการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งประกอบด้วย 17 เป้าหมาย ได้แก่ ขจัดความยากจน ขจัดความหิวโหย สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี การศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ น้ำสะอาด การสุขาภิบาลพลังงานสะอาดที่เข้าถึง ได้งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม และอุตสาหกรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน การผลิตการบริโภคที่ยั่งยืน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรทางทะเล ระบบนิเวศบนบก ความสงบสุขและสถาบันเข้มแข็ง ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยทุกประเทศที่ได้ลงนามร่วมกันนั้น จะต้องบรรลุ 17 เป้าหมายภายในปี 2573 โดยในปัจจุบัน (2566) เป้าหมายที่ต่างประเทศกำลังให้ความสำคัญและมุ่งเน้นที่จะพัฒนา คือเป้าหมายที่ 11 เมืองและชุมชนยั่งยืน (Make Cities and Human Settlements Inclusive, Safe, Resilient and Sustainable) ในประเด็นที่ 11.7 คือ การให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้าโดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น

รูปที่ 1.1 การพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 เป้าหมาย

ที่มา : ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2560

ประเทศออสเตรีย เมืองเวียนนา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของพื้นที่สาธารณะ โดยต้องการให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการใช้พื้นที่สาธารณะ จึงได้นำหลัก เรื่อง “gender shape its public spaces” เพื่อกำหนดให้รับฟังความคิดเห็นและมุมมองของสตรีในการใช้พื้นที่สาธารณะ จากเดิมที่กิจกรรมในพื้นที่สาธารณะเน้นไปทางเพศชาย เช่น สนามฟุตบอล สนามบาสเก็ตบอล จึงทำให้พื้นที่สาธารณะนั้น ไม่ได้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับสตรี รวมถึงได้คำนึงถึงการให้พื้นที่ของเด็ก โดยได้ออกแบบพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับเด็กทุกเพศ เพื่อให้เด็กเพศหญิงได้มีโอกาสสามารถใช้พื้นที่สาธารณะและรู้สึกปลอดภัยเมื่อใช้พื้นที่สาธารณะ โดยปัจจุบันเมืองเวียนนา นำหลักการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของสตรี การออกแบบสวนสาธารณะและเมือง เพื่อให้เหมาะสมสำหรับสตรี และให้มีความรู้สึกปลอดภัยในการใช้พื้นที่สาธารณะ เพื่อสะท้อนถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 11.7 คือ การให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้าโดยเฉพาะสตรีเด็ก คนชราและผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย ทั้งนี้ ประเทศโคลัมเบีย เมืองโบโกตา ที่ให้ความสำคัญของสตรี โดยเมืองได้มีการจัดระเบียบใหม่ที่อำนวยความสะดวกให้กับสตรีและความปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน และ London School of Economic and Political Science ได้มีการศึกษาโครงการ “Making Space For Girls” โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นสตรีอายุ 16-24 ปี เพื่อศึกษาความต้องการของการใช้พื้นที่สาธารณะของกลุ่มสตรีในสหราชอาณาจักร โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งผลของการวิจัยได้สะท้อนให้เห็นถึง ความต้องการที่มีความเฉพาะเจาะจงในการใช้พื้นที่สาธารณะของเพศ อายุ การออกแบบ และความต้องการที่แตกต่างกันไป (Feldman, 2022)

ประเทศไทย มีรัฐธรรมนูญมาแล้ว 20 ฉบับ มีหลักการเกี่ยวเนื่องกัน คือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด ซึ่งส่งผลให้ประชาชนควรมีสติทริเสรีภาพและมีการระบุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปี 2560 ได้ระบุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ และโดยเฉพาะในปี 2560 มีการกำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลากหลายประเด็น ได้แก่

1) ช่องทางการใช้สิทธิทางตรง เช่น การเข้าชื่อเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน ตามมาตรา 43 การเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนและหน้าที่ของรัฐต่อสภาผู้แทนราษฎรได้ ตามมาตรา 133 เป็นต้น

2) กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น รัฐต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงาม จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วยตามมาตรา 57 (1) ตามมาตรา 65 ในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน ตามมาตรา 78 รัฐต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริต รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น

3) รัฐมีหน้าที่ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่ ตามมาตรา 58 การดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ฯลฯ รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ ตามมาตรา 65 ในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน ตามมาตรา 77 ก่อนการออกกฎหมายทุกฉบับ รัฐต้องจัดรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชน ตามมาตรา 178 รัฐต้องออกกฎหมายที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และได้รับการเยียวยาจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ที่สะท้อนการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งในปัจจุบันผลจากพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นพ.ศ.2542 ส่งผลทำให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในรูปแบบต่าง ๆ โดยพระชนกการ ระตะจากรุ (2564)

สรุปว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการตั้งแต่ต้น กล่าวคือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในเรื่องที่จะพัฒนาพร้อมทั้งเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมของโครงการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลรวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งการเข้าร่วมของประชาชนในการพัฒนาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และผลจากที่ประชาชนเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน หรือร่วมพัฒนาโครงการสาธารณะของท้องถิ่นในลักษณะร่วมกันคิด ร่วมดำเนินการ และร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย จะช่วยให้การพัฒนาการศึกษา ความคิด ความเข้าใจที่จะบริหารจัดการปกครองตนเอง อันนำไปสู่การเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ในท้องถิ่น

จังหวัดอุดรธานี ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ ศูนย์กลางหน่วยงานราชการ อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน จังหวัดอุดรธานีมีพื้นที่ประมาณ 11,730 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่มากเป็นอันดับที่ 4 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีพื้นที่มากเป็นลำดับที่ 11 ของประเทศ และมีเทศบาลนครใหญ่เป็นอันดับที่ 6 ของประเทศซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 47.70 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เทศบาลอุดรธานีมีจำนวนประชากรตามฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรฯ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2564 จำนวน 119,635 คน ประกอบด้วย ชาย 57,067 คน หญิง 62,568 คน ซึ่งมีประชากรเพศหญิงมากเป็นอันดับ 7 ของประเทศในภาพรวม 5 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนประชากรของเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย มีรายละเอียดดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สถิติประชากรของเทศบาลนครอุดรธานี

พ.ศ.	จำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครอุดรธานี		
	ชาย	หญิง	รวม
2560	63,285	66,989	130,274
2561	63,316	67,141	130,457
2562	63,093	67,438	130,531
2563	57,398	62,804	120,202
2564	57,067	62,568	119,635

ที่มา : เทศบาลนครอุดรธานี, 2566

โดยจากฐานข้อมูลของเทศบาลนครอุดรธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับรางวัลต่าง ๆ จากหลายองค์กร เช่น ความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จากสถาบันพระปกเกล้า รางวัลเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี จากคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งแสดงให้เห็นศักยภาพในการดำเนินงานของท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามจากรายงานฝ่ายประชาสัมพันธ์จังหวัดอุดรธานี เมื่อปี 2560-2565 มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการอยู่อาศัยที่มีลักษณะเป็นชุมชนเกิดขึ้นจำนวนมาก สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต มีประชาชน นักเรียน นักศึกษาเข้ามาอยู่อาศัย ประกอบธุรกิจและศึกษาเล่าเรียนเป็นจำนวนมากทำให้เกิดต่อเนื่อง เช่น ปัญหาความแออัด ปัญหาการจราจร ปัญหาด้านความปลอดภัย ปัญหาความยากจนที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น แม้ให้ช่วงระยะเวลาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่รัฐได้มีการออกข้อกำหนดให้เฝ้าระวังโรคระบาดและให้ออกนอกเคหะสถานเป็นเวลาเท่านั้น แต่จำนวนการเกิดอาชญากรรม ก็ลดลงเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงระยะเวลาที่ไม่มีโรคระบาดดังกล่าว จากข้อมูลสำนักงานของสถานีตำรวจภูธรเมืองอุดรธานี ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2565 พบว่า มีสถิติการเกิดอาชญากรรม ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ และฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีจำนวน 159 คดี เป็นชาย 46 เป็นหญิง 87 มีลักษณะความผิดที่เกิดกับผู้หญิง ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย 34 คดี ข่มขืนกระทำชำเรา/อนาจาร 16 คดี พรากรผู้เยาว์ 21 คดี (พบว่าเป็นเด็กที่มีอายุมากกว่า 13 ปี ขึ้นไป) ฆ่าโดยเจตนา 5 คดี และชิง/กรรโชกทรัพย์ 12 คดี และมีสถานที่เกิดเหตุที่เป็นที่สาธารณะ 1.ตลาดเทศบาล 1 2.พื้นที่ศาลเจ้าปู่ย่า 3.บริเวณทุ่งศรีเมืองอุดรธานี 4.ถนนอุดรคุษฎี ทางเข้าโรงแรม 5.ห้างสรรพสินค้า 6.หน้าตึกคอม 7.ริมคลองบ้านจิก 8.หน้าปั้มน้ำมัน 9.พื้นที่หน้า 7-11 10.ร้านอาหาร 11.หน้าเทศบาลนครอุดรธานี 12.ลานจอดรถโรงพยาบาล 13.พื้นที่ตลาดหนองบัว 14.มหาวิทยาลัยการกีฬา 15. ถนนมูขมนตรี 16.พื้นที่ใกล้เคียง สก. อุดรธานี โรงเรียนเทศบาล 1 17. ถนนโพศรีบริเวณหน้า 7-11

ซึ่งนี้เป็นเพียงข้อมูลที่ได้รับแจ้งเหตุ ไม่ได้ครอบคลุมกรณีที่ไม่ได้แจ้งเหตุด้านอาชญากรรม ด้านอุบัติเหตุและด้านอุบัติเหตุที่ไม่ได้รับแจ้งความ จากข้อมูลสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเทศบาลนครอุดรธานี ณ วันที่ 23 กันยายน 2565 มักเกิดบริเวณพื้นที่สาธารณะ และพบเป็นเหตุที่เกิดกับเพศหญิง และเด็กที่

มีอายุตั้งแต่ 13 ปี ขึ้นไป และผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ ชิงทรัพย์ในเขตเทศบาล มีรายละเอียด ตามตารางที่ 1.2 ดังนี้

ตารางที่ 1.2 สถิติการเกิดอาชญากรรมฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ ชิงทรัพย์ ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี

ปี	จำนวนคดี	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ลักษณะความผิดที่เกิดกับผู้หญิง : คดี					สถานที่เกิดเหตุ
					การทำร้ายร่างกาย	ข่มขืนกระทำชำเรา/อนาจาร	พรากรั่ว	ฆ่าโดยเจตนา	ชิงหรือกรรโชกทรัพย์	
2560	29	7	14	8	8	2	3	1	-	1.ตลาดเทศบาล 1
2561	36	15	17	4	9	-	6	-	2	2.พื้นที่ศาลเจ้าปู่ย่า
2562	27	6	17	4	4	5	3	1	4	3.บริเวณทุ่งศรีเมืองอุดรธานี
2563	27	8	15	4	3	3	5	-	4	4.ถนนอุดรสุขฎี
2564	26	5	17	4	6	4	4	2	1	ทางเข้าโรงแรม
2565										5.ห้างสรรพสินค้า
ถึง (กันยายน 2565)	14	5	7	2	4	2	-	-	1	6.หน้าตึกคอม
										7.ริมคลองบ้านจิก
										8.หน้าปั้มน้ำมัน
										9.พื้นที่หน้า 7-11
										10.ร้านอาหาร
										11.หน้าเทศบาลนครอุดรธานี
										12.ลานจอดรถโรงพยาบาล
										13.พื้นที่ตลาดหนองบัว
รวมทั้งสิ้น	159	46	87	26	34	16	21	5	12	14.มหาวิทยาลัยการกีฬา
										15.ถนนมุขมนตรี
										16.พื้นที่ใกล้เคียง สก อุดรธานี
										โรงเรียนเทศบาล 1
										17. ถนนโพศรี, หน้า 7-11

ที่มา : สถานีตำรวจภูธรเมืองอุดรธานี, 2565

นอกจากนี้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนพัฒนาของเทศบาลนครอุดรธานี เช่น แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2562) แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2564) แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) และแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 – พ.ศ. 2570) แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.2561 – 2564) พบว่า การกำหนดตัวชี้วัดในการจัดทำโครงการที่มุ่งเน้นเฉพาะในเรื่องความปลอดภัยในการใช้บริการพื้นที่สาธารณะของเทศบาลนครอุดรธานี ดำเนินการในภาพรวมไม่ได้มุ่งเน้นประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยผลจากข้อมูลการรายงานการประเมินมาตรฐานขั้นต่ำการบริการสาธารณะของเทศบาลนครอุดรธานี ประจำปี พ.ศ. 2565 ในด้านที่ 5 ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความปลอดภัยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่ระบุชัดเจนเกี่ยวกับการให้ความสำคัญของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นในมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัยรวมถึงจากรายงานผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อเทศบาลนครอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2565 โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดอุดรธานี เกี่ยวกับความพึงพอใจโครงการของเทศบาลนครอุดรธานีที่ดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา การจัดการสิ่งแวดล้อม 33.10 การส่งเสริมคุณภาพชีวิต 37.52 และการปรับภูมิทัศน์และเพิ่มพื้นที่สีเขียว 35.53 การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน 15.95 การป้องกันปัญหาทางอาชญากรรม 11.33 ตามลำดับ (2565 หน้า 77)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพความปลอดภัยในการใช้พื้นที่สาธารณะการมีส่วนร่วมของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นในการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ในช่วงระยะเวลา 5 ปีตั้งแต่ปี 2562-2566 โดยเฉพาะประเด็นที่ว่าเทศบาลนครอุดรธานีได้เปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องการศึกษาหาแนวทางที่สามารถส่งเสริมเพื่อเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะมากขึ้น

1.2 คำถามการวิจัย

- 1) สภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานีมีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมากน้อยเพียงใด
- 2) เทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างไรบ้าง

3) เทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีความปลอดภัยสำหรับผู้ให้บริการโดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมากน้อยเพียงใด
- 2) เพื่อศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างไรบ้าง
- 3) เพื่อศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาพื้นที่สาธารณะที่อยู่ในเขตและความรับผิดชอบของเทศบาลนครอุดรธานี ได้แก่ ถนนและทางเท้า สวนสาธารณะหนองประจักษ์ สวนสาธารณะหนองจิม ตลาดเทศบาล ลานทุ่งศรีเมืองอุดรธานี และจุดจอดรถประจำทาง

ขอบเขตประชากร

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความปลอดภัยในการใช้พื้นที่สาธารณะเฉพาะกรณี กลุ่มสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี คนพิการ คนชราที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ทั้งที่เป็นเพศหญิงและเพศชาย

ขอบเขตระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จากปี พ.ศ. 2561 – 2566

1.5 นิยามศัพท์

พื้นที่สาธารณะ หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ในเขตและการดูแล บำรุงรักษาของเทศบาลนครอุดรธานี ประกอบด้วย สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม สวนสาธารณะหนองสิม ทุ่งศรีเมืองทางเท้า ตลาดเทศบาล และจุดจอดรถประจำทาง พื้นที่สาธารณะเหล่านี้เป็นพื้นที่ที่ประชาชนทั่วไปรวมทั้งสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นๆมักไปใช้บริการอยู่เสมอ

พื้นที่สาธารณะที่ปลอดภัย หมายถึง พื้นที่ทางกายภาพที่กำหนดขอบเขตไว้แน่นอนสามารถเข้าถึงได้ และมีกลุ่มคนใช้งานหลากหลาย โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ รวมถึงมาตรการต่างๆ ในการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการรู้สึกปลอดภัย

กลุ่มเปราะบางอื่น หมายถึง กลุ่มประชากรที่ต้องได้รับการดูแลทางด้านร่างกาย อยู่ในภาวะร่างกายที่อ่อนแอ มีปัญหาสุขภาพ มีวุฒิภาวะที่ไม่พร้อมในการตัดสินใจ หรือผู้ที่มีข้อจำกัดในเรื่องการเข้าถึงบริการต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ได้แก่ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี คนพิการ คนชราที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ทั้งที่เป็นเพศหญิงและเพศชาย สำหรับสตรีที่ไม่ใช่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี คนพิการ คนชราที่มีอายุมากกว่า 60 ปีก็ถือว่าเป็นกลุ่มเปราะบางเช่นกัน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล กลุ่มคน หรือตัวแทนที่ได้เข้าร่วมในการจัดทำกิจกรรมที่เทศบาลนครอุดรธานี จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้แจ้งข้อมูล หรือ แสดงความคิดเห็นสะท้อนถึงความต้องการและปัญหาในแต่ละชุมชน

การเปิดโอกาส หมายถึง ช่องทาง วิธีการที่จะนำไปสู่การเปิดโอกาสระหว่างเทศบาลนครอุดรธานี กับ สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ในการจัดการพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัย

การบริการสาธารณะแนวใหม่ หมายถึง การเปิดกว้างและเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม และภาคประชาชนผู้รับบริการ ทุกเพศ ทุกวัย จะต้องมีส่วนร่วมในการคิดเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน ครอบคลุมถึงเรื่องปลอดภัย การยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง และการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะและเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยได้อย่างทั่วถึง

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะสำหรับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อนำผลการวิจัยไปดำเนินการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการสำหรับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ในเทศบาลนครอุดรธานี
- 3) ประโยชน์ทางด้านวิชาการ สามารถนำไปต่อยอดสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่สนใจนำไปปฏิบัติต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัย นำมาเป็นฐานความรู้ในการกำหนดกรอบความคิด เรื่อง การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น กรณีศึกษา : เทศบาลนครอุดรธานี เนื้อหาที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ
 - 2.3 แนวคิดการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ
 - 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ
 - 2.5 แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่
 - 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของท้องถิ่นในการจัดการพื้นที่สาธารณะ
 - 2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม
 - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- รายละเอียดตามหัวข้อดังกล่าว มีดังนี้

2.1 แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาของทุกภูมิภาค ที่มุ่งเน้นที่จะทำให้เกิดความเจริญ ความก้าวหน้า และการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง โดยมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ไปผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการ จึงทำให้ทรัพยากรหมดไปอย่างรวดเร็ว และมีสภาพเสื่อมโทรม เกิดภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลายประเทศร่วมมือกันที่จะแก้ไขปัญหา สร้างการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบต่างๆ ที่ทำให้ความเป็นอยู่ร่วมกันนั้น ไม่เกิดความปลอดภัย รวมถึงการร่วมมือกันในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยครั้งแรกได้มีการจัดประชุมระดับโลกเมื่อ พ.ศ.2515 ที่ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เป็นการประชุมในชื่อว่า “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยมนุษย์และสิ่งแวดล้อม (United Nations Conference on Human and

Environment)” โดยสิ่งสำคัญในการประชุมครั้งนี้ คือ ทั่วโลกตระหนักถึงวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการมุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจด้านเดียว และให้ความสำคัญ แสวงหาแนวทางการพัฒนาแบบองค์รวมในแต่ละด้านอย่างสมดุล เพื่อดำเนินการพัฒนาที่สามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิม หรือดีขึ้น นำไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง สังคมและมนุษย์มีคุณภาพชีวิตศึกษาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติที่ดี ควบคู่กันไป จึงเกิดแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ประเทศไทยได้รับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาปรับใช้ โดยภาครัฐเน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง เน้นการพัฒนาอย่างองค์รวม โดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศและยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เป็นปรัชญานำทางในการบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง มุ่งการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกันสู่การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ มั่นคง และยั่งยืน จึงเป็นการพัฒนาประเทศแบบองค์รวม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ไปสู่เป้าหมายหรือแนวทางเดียวกัน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างถาวร โดยมีผู้กล่าวถึงความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังเช่น

พระธรรมปิฎก (2549, น.106) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนคือ การพัฒนาที่มีดุลยภาพครบทั้งสามด้าน ประกอบด้วย ชีววัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่เพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่ ลดการเบียดเบียนกัน และเกื้อกูลต่อกันให้มากขึ้น

สหประชาชาติ ได้กำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 17 ข้อ ได้แก่

- 1) ขจัดความยากจนทุกรูปแบบทุกสถานที่ (No Poverty)
- 2) ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน (Zero Hunger)
- 3) รับรองการมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนทุกช่วงอายุ (Good Health and well-being)
- 4) รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (Quality Education)

- 5) บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนาบทบาทสตรีและเด็กผู้หญิง (Gender Equality)
- 6) รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน (Clean Water and Sanitation)
- 7) รับรองการมีพลังงาน ที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ยั่งยืน ทันสมัย (Energy Affordable and Clean)
- 8) ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานที่มีคุณค่า (Decent Work and Economic Growth)
- 9) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนทั้งถึง และสนับสนุนนวัตกรรม (Industry Innovation and Infrastructure)
- 10) ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (Reduced Inequalities)
- 11) ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)
- 12) รับรองแผนการบริโภค และการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production)
- 13) ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ (Climate Action)
- 14) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Life Below Water)
- 15) ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (Life on Land)
- 16) ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Peace and Justice Strong Institutions)
- 17) สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)

จากเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนข้างต้น ผู้วิจัย สรุปได้ว่าการนำหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนหรือ SDGs เป็นกรอบกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 มิติ คือ 1) การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เกิดการกระจายรายได้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย 2) การพัฒนาทางสังคมที่ยั่งยืน โดยเป็นการพัฒนาคน ให้มีความรู้ สมรรถนะ และการประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่งเสริมสังคมให้มีคุณภาพและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติปริมาณพอที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับไปสู่สภาพเดิมได้

ผู้วิจัยสรุป ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างองค์รวมให้เกิดความสมดุลในทุกๆ ด้าน รวมถึงความต้องการในปัจจุบัน โดยสามารถตอบสนองความต้องการในขณะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในทุกมิติ ได้แก่ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยในด้านเทคโนโลยีที่ใช้นั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการ พัฒนา โดยคำนึงถึงผลเชื่อมโยง ด้วยการบูรณาการที่หลากหลาย การพัฒนาตามขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและผู้รับบริการที่ต้องเกิดจากความคิดและความร่วมมือในการพัฒนาอย่างสมดุลและเหมาะสมนั่นเอง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ

จากพจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2565) ระบุถึงความหมายกับพื้นที่สาธารณะว่า พื้นที่ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ทุกเพศ ทุกวัย รวมถึงผู้ที่พิการที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย พื้นที่สาธารณะ มีการใช้งาน (Function) ที่หลากหลายและหลายรูปแบบ สามารถแบ่งเป็น 4 ประเภทตาม UN habitat ดังนี้ 1. ถนนและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ทางเท้า เกาะกลางถนน จัตุรัส ลานหน้าอาคาร 2. ที่โล่งสาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น 3. สถานที่บริการสาธารณะ เช่น ห้องสมุด ศูนย์ชุมชน 4. พื้นที่พาณิชยกรรม เช่น ตลาด

ศุภชัย ชัยจันทร์ (2559) สรุปว่า พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ในเชิงกายภาพ ซึ่งสามารถมองเห็นได้ทุกคนและมีการเข้าถึงได้มากกว่าพื้นที่ส่วนตัว ยกตัวอย่างเช่น ทางเท้า ถนน สวนสาธารณะ ลานชุมชน ลานเมือง เป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าใช้พื้นที่ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต ในมิติเชิงสังคมนั้นพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ในการพบปะกันของกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย รวมถึง ยังเป็นพื้นที่รวมตัวของกลุ่มคนที่สามารถเข้าถึงพื้นที่และพื้นที่นั้น มีความหลากหลายของทั้งกลุ่มคน กิจกรรม วัตถุประสงค์ต่างๆ ของการใช้พื้นที่ที่มีปฏิสัมพันธ์กันในสังคมที่สะท้อนถึงลักษณะ เฉพาะของแต่ละชุมชนนั้นๆ ในการนิยามพื้นที่สาธารณะนั้นจึงควรพิจารณาเพิ่มเติมถึงพัฒนาการของพื้นที่ ลักษณะ การใช้พื้นที่ การแสดงตัวตนผ่านพื้นที่เชิงคุณค่าเชิงสังคม และลักษณะการเป็นสถานที่ในแต่ละช่วงเวลาของยุคสมัย จะเห็นได้ว่า มิติทางสังคมเมืองในปัจจุบันนั้นมีผลอย่างยิ่งในการนิยามความเป็นสาธารณะของพื้นที่สาธารณะทาง กายภาพ ที่ไม่สามารถ

ปฏิเสธถึงการดำรงอยู่และปรากฏขึ้นของกลุ่มตรงข้ามอย่าง “สาธารณะ” และ “ส่วนตัว” บนพื้นที่สาธารณะทางกายภาพที่ต้องพิจารณาพร้อมกับเกณฑ์ของการเข้าถึง ตัวแทน ผลประโยชน์

ชวิตรา ตันติมาลา (2560) สรุปคำว่า พื้นที่สาธารณะ เป็นพื้นที่ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป พบปะพูดคุยกันในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ โดยความคิดเห็นสาธารณะจะถูกสร้างขึ้นภายในอาณาเขตของชีวิตทางสังคม การเข้าถึงพื้นที่นี้จะมีหลักการ และระบบระเบียบที่เปิดกว้างให้แก่กลุ่มคนหรือพลเมืองทุก ๆ คน ได้มีส่วนร่วม พื้นที่สาธารณะจึงเป็นอาณาบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนร่วม และผลประโยชน์ของส่วนรวม พื้นที่สาธารณะ คือ พื้นที่ทางกายภาพที่กำหนดขอบเขตไว้แน่นอน เช่น สวนสาธารณะ ลานประชาชน จตุรัสกลางเมือง ตลาดนัด ร้านกาแฟ เป็นต้น

Fraser (1990), Gehl (2001), Haemas (1989), Jacob (1961) และ Madanipour (2003) กล่าวว่า พื้นที่สาธารณะ หมายถึง พื้นที่ส่วนรวมที่เข้าถึงได้ทุกคน เป็นความหมายที่ตรงข้ามกับพื้นที่ส่วนตัว พื้นที่สาธารณะได้ พื้นที่สาธารณะจึงทำหน้าที่สะพานเชื่อมต่อพื้นที่ส่วนตัวย่อย ๆ เข้าด้วยกันเป็นย่าน ชุมชนและเมือง พื้นที่สาธารณะจึงเป็นทั้งพื้นที่แห่งความเคลื่อนไหว (Movement Space) พื้นที่แลกเปลี่ยน (Place of Transaction) และพื้นที่รวบรวมความเป็นเมืองเข้าด้วยกัน (Place of Assembly) (Erickson, 2001 อ้างถึงใน ธีระวิวัฒน์ โอฬารรัตน์มณี และวีระ ด้งกุล, 2555, น. 6)

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า พื้นที่สาธารณะ หมายถึง พื้นที่ที่ทุกคนสามารถเข้าไปใช้ได้ประโยชน์ร่วมกัน โดยพื้นที่สาธารณะจะรวมบุคคลหลายประเภทแตกต่างกัน ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของคนที่มาใช้บริการเหล่านั้น พื้นที่สาธารณะมีลักษณะเป็นเชิงกายภาพที่กำหนดอาณาเขตไว้ชัดเจน เช่น ลานชุมชน สวนสาธารณะ ตลาดนัด ถนน ทางเท้า ห้องสมุด และศูนย์ชุมชน เป็นต้น ซึ่งพื้นที่สาธารณะส่วนมากจะเป็นพื้นที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย รวมถึงคนพิการ ทำให้รู้สึกว่าเป็นพื้นที่ส่วนรวม (Sense of Public) โดยภาครัฐจะส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้มีความสวยงามปลอดภัยในการใช้บริการ

2.3 แนวคิดการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ

Carmona, de Magalhaes, and Hammond (2008) ได้อธิบายถึงแนวคิดการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะได้ศึกษาถึงรายละเอียดและจุดเริ่มต้นของกระบวนการการบริหารจัดการพื้นที่

สาธารณะเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงที่มาและความสำคัญของการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะและนำมาประยุกต์สู่การบริหารจัดการในปัจจุบันได้อย่างมีศักยภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

Jurgen (1962) ให้ความสำคัญกับพื้นที่สาธารณะ ในฐานะเป็นพื้นที่ทางการเมือง อิงกับความคิดเรื่องปริมาตรสาธารณะของกระดุมกึ (The Bourgeois Public Sphere) โดยอธิบายพัฒนาการของปริมาตรสาธารณะว่า ได้ก่อตัวขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ในประเทศอังกฤษและในศตวรรษที่ 18 ในฝรั่งเศสและเยอรมัน ต่อมาหลังจากการปกครองโดยธิปไตยพัฒนาการของปริมาตรสาธารณะว่า ได้ก่อตัวขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ในประเทศอังกฤษและในศตวรรษที่ 18 ในฝรั่งเศสและเยอรมัน ต่อมาหลังจากการปกครองโดยระบบเก่าเสื่อมอำนาจลงและการที่ชนชั้นกลางเริ่มมีพลังทางเศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตทางสังคมมีการแบ่งอาณาเขตอย่างชัดเจน ระหว่างปริมาตรส่วนตัว ปริมาตรสาธารณะและปริมาตรของผู้ปกครองขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อเกิดปริมาตรสาธารณะขึ้น จึงมีคำว่า พื้นที่สาธารณะ (Public Space) เกิดขึ้นตามมา นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่ต่อสู่ทางการเมืองของคนชนชั้นกลางเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมในฐานะพลเมืองได้เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตสาธารณะและยังสามารถตรวจสอบรัฐบาลที่กำลังปกครองอยู่ขณะนั้นด้วย

การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ คือ รูปแบบการบริหารจัดการอย่างหนึ่งที่ผู้มีอำนาจหรือรัฐบาลได้บริหารจัดการให้พื้นที่เป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ และแรงจูงใจต่าง ๆ ที่มีต่อพื้นที่สาธารณะจะถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นกระบวนการและแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม เนื่องมาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สาธารณะมีหลากหลายองค์ประกอบด้วยกัน ความต้องการที่หลากหลายของแต่ละองค์การไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน จึงทำให้การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะมักจะมี ความซ้ำซ้อนและต้องมีการคำนึงอย่างครอบคลุมเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะที่ดี การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะที่ดี จึงควรเป็นการตั้งกฎกติกาและขอบเขตที่สร้างความมั่นใจว่าพื้นที่สาธารณะนั้นสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ต่าง ๆ และผลกระทบของผู้ใช้เหล่านั้นก็ต้องเกิดปฏิสัมพันธ์กันในทางที่ดีและถูกต้อง

วิวัฒนาการการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ โดยปกติแล้วการวางแผนเมืองมักจะมุ่งประเด็นไปที่ความยั่งยืนไม่ว่าจะเป็นเรื่องสังคมการแข่งขันทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม เพศ และเชื้อชาติ นอกจากนี้ยังมักจะรวมถึงความท้าทายที่เกิดขึ้นใหม่ในเมือง การบริหารจัดการเมืองนี้แทรกซึมไปด้วยเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมและเป็นที่รู้กันว่าก็รวมไปถึงการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ

ด้วย จนพื้นที่สาธารณะได้กลายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในวางแผนและบริหารจัดการเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่งในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ประเทศในแถบตะวันตกส่วนใหญ่ยังคงใช้การวางแผนเมืองโดยใช้พื้นที่สาธารณะในการศึกษาบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ เนื่องมาจากการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของพื้นที่สาธารณะก็จะเปรียบเสมือนการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในเมือง ดังนั้นจะสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้สู่การวางแผนเมืองได้ จึงเป็นที่มาของการเริ่มบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะในสมัยศตวรรษที่ 20 หลังจากนั้น ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 พื้นที่สาธารณะได้ถูกปรากฏอยู่ในวรรณกรรมจำนวนมาก ที่อธิบายว่าพื้นที่สาธารณะถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของเมืองอย่างหนึ่งที่เกิดการ

เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สืบเนื่องมาจากความล่าถอยของรัฐทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างครอบคลุม และนำมาสู่การทำลายความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน รัฐ รวมทั้งเศรษฐกิจและสังคมภายในเมือง จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ นำไปสู่กลไกการบริหารจัดการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยเกิดรูปแบบองค์กรใหม่ขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะของประเทศแถบตะวันออกได้รับความนิยมนอกจากประเทศอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ โดยมักเริ่มต้นจากการวางแผนเมืองโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาประยุกต์สู่การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ โดยในแต่ละประเทศจะมีมุมมองที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของพื้นที่และเมือง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับบุคคลสำคัญในเมืองและนำมาสู่การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะเป็นต้น เช่น การสร้างสวนสาธารณะล้อมรอบอนุสาวรีย์ผู้มีคุณูปการต่อเมืองนั้น ๆ

ผู้วิจัย สรุปเกี่ยวกับ ความสำคัญของการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ ส่งผลต่อพื้นที่เมืองเกิดความยั่งยืน ดังนั้นหากจะจำแนกถึงองค์ประกอบที่สำคัญของพื้นที่สาธารณะตามหลักของความยั่งยืน แต่ละด้านดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ อธิบายได้ว่า การเกิดพื้นที่สาธารณะส่งผลต่อราคาของอสังหาริมทรัพย์ในบริเวณข้างเคียง เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 5 – 15 จากราคาเดิม รวมทั้งพื้นที่พาณิชยกรรมโดยรอบที่ได้กำไรเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 – 30 และยังรวมถึงมูลค่าการลงทุนที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น และสุดท้ายแล้วหากพื้นที่สาธารณะถูกบริหารจัดการที่ดีอย่างมีศักยภาพแล้วจะช่วยให้เศรษฐกิจ ระดับมหภาคเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะเมืองที่ดี คุณภาพชีวิตที่ดี มักมีพื้นที่สาธารณะเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งด้วย ด้านสุขภาพของมนุษย์ เป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี ในระยะสั้นการเกิดพื้นที่สาธารณะจะทำให้เปิดโอกาสในเรื่องการพื้นที่ในการออกกำลังกายการ

ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี แต่ทั้งนี้หากพื้นที่สาธารณะถูกบริหารจัดการได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพแล้ว ในจะส่งผลดีต่อสุขภาพของมนุษย์ในระยะยาวไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการลดอัตราการตายจาก

โรคหัวใจ รวมทั้งยังเพิ่มอายุขัยของคนในประเทศ (Takano, Nakamura & Watanabe, 2002) และยังเพิ่มสุขภาพจิตที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่ทั้งวัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ ด้านสังคม ในการมีพื้นที่สาธารณะที่ดีและมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นเรื่องที่สามารถช่วยให้เกิดสภาพสังคมที่ดีตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานและการใช้ชีวิต นอกจากนี้ยังช่วยสร้างพื้นที่สำหรับกิจกรรมภายในสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากการเพิ่มพื้นที่สาธารณะในเมือง จะเป็นเรื่องของการช่วยเพิ่มศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมและเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองเช่น การเพิ่มคุณภาพอากาศที่ดี ลดเกาะความร้อนเมือง(Urban heat Island) แต่การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะที่ดีจะเป็นส่วนช่วยในเรื่องสิ่งแวดล้อมเมืองเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของการขนส่งที่ยั่งยืนเพราะการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะจะเป็นส่วนหนึ่งในเกลไกที่ทำให้ผู้คนใช้ระบบขนส่งสาธารณะมากขึ้นเพราะมีพื้นที่เชื่อมต่ออย่างพื้นที่สาธารณะและนำไปสู่พื้นที่ที่ต้องการ

สรุปได้ว่าในทางปฏิบัติแล้วการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะแทบจะไม่สามารถจัดการได้โดยใช้เพียงองค์กรผู้มีอำนาจรับผิดชอบเพียงองค์กรเดียวเท่านั้น หากแต่การร่วมมือขององค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการและแรงจูงใจของแต่ละภาคส่วนถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเป็นอย่างมาก โดยหากจะให้หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดการเพียงอย่างเดียวก็ไม่สามารถจะขับเคลื่อนความต้องการขององค์กรในระดับใหญ่ได้ แต่หากจะให้องค์กรระดับใหญ่ดูแลก็ไม่สามารถจะเข้าใจความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนได้ ดังนั้นการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน จะเป็นแนวทางที่สามารถนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดีได้ โดยหากจะตีความการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะในบริบทของผู้มีอำนาจและบทบาทในการบริหารจัดการได้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ

การจัดการความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ ในปัจจุบัน มีหลายหน่วยงานที่ให้ความสำคัญเนื่องจากพื้นที่สาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันทุกเพศทุกวัย เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งปัจจุบันในสภาวะที่มีผู้สูงอายุในสังคมเพิ่มมากขึ้น มีเด็กน้อยลง มีผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

และ มีคนพิการที่ร่วมกันอยู่ในสังคม ทำให้พื้นที่สาธารณะเป็นเป้าหมายที่ทุกคนคาดหวังว่าจะมีความปลอดภัยเมื่อเข้าใช้บริการ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายหลากหลายมีรายละเอียด ดังนี้

พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2565) ความปลอดภัยสาธารณะ หมายถึง การจัดการบริการของรัฐเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา ระวัง เหตุ หรือ ให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วเกี่ยวกับอุบัติเหตุ อุบัติภัย รวมทั้งการเฝ้าระวังภัยให้แก่ประชาชนทั้งด้านชีวิต สุขภาพและทรัพย์สิน

Kochanowski (2022) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งกล่าวว่าการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยรายงานสิ่งที่ผิดปกติให้แก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียและภาครัฐจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย รวมถึงการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ไม่ควรคำนึงถึงความสวยงาม แต่ควรนำหลักความปลอดภัยมาใช้ ทั้งนี้หากไม่มีการกำหนดมาตรการความปลอดภัยที่เพียงพอ ก็สามารถนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุได้

ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร พบว่ามีแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มผู้สูงอายุ โดยสำนักงานอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2558) ได้จัดทำหนังสือ เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่

- 1) ควรมีการจัดเตรียมพื้นที่/สถานที่เพื่อประกอบกิจกรรมของ ผู้สูงอายุหรือสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในชุมชนลักษณะเป็นศูนย์เอนกประสงค์
- 2) ควรจัดกลุ่มกิจกรรมที่สอดคล้องตามความถนัดของผู้สูงอายุ ในแต่ละช่วงวัยหรือตามความสนใจ เช่น กลุ่มดนตรีไทย กลุ่มจักสาน กลุ่มช่างไม้ กลุ่มร้องเพลง เป็นต้น
- 3) ควรจัดเตรียมกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถสอนหรือถ่ายทอด ประสบการณ์ความรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มเด็กเยาวชนสตรีหรือผู้สนใจใน ชุมชน เพื่อสืบทอดและส่งต่อวัฒนธรรมความรู้ให้กับอนุชนรุ่นหลังต่อไป
- 4) ควรมีการออกแบบจุดเชื่อมต่อต่างๆ ให้เหมาะสมกับการใช้งานของผู้สูงอายุ เช่น มีทางลาดในจุดต่างระดับ มีราวจับเป็นระยะเมื่อเดินระหว่างอาคารและติดตั้งหลังคาคลุมทางเดินป้องกันแสงแดดหรือฝน

5) การเตรียมพื้นที่สีเขียวหรือสวนสาธารณะเพื่อรองรับ การใช้งานระดับชุมชน เช่น สวนสาธารณะขนาดเล็กกระจายอยู่ตามจุดต่างๆ รองรับการใช้งานของผู้สูงอายุในชุมชนที่อยู่ใกล้

6) ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการต้องเป็นพื้นที่ที่สี่เหลี่ยม พื้นผิวมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.4 เมตรและยาวไม่น้อยกว่า 6 เมตรต้องจัดให้มีที่ว่างข้างที่จอดรถไม่น้อยกว่า 1 เมตรตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างดังกล่าวต้องมีลักษณะพื้นผิวเรียบและมีระดับเสมอกับ ที่จอดรถ เพื่อให้เพียงพอสำหรับการเคลื่อนย้ายของผู้สูงอายุนั่งรถเข็นหรือคนพิการระหว่างเก้าอี้รถเข็นและตัวรถและเพียงพอในการเปิด ประตูรถได้อย่างเต็มที่

7) ป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและ คนพิการต้องมีความชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ไม่ควรติดตั้งป้ายกีดขวางทางสัญจร กรณีที่หยุดอ่าน ป้ายสามารถติดตั้งในลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

7.1) ยึดติดอยู่กับกำแพง เช่น ป้ายเลขที่ห้อง

7.2) ยึดติดอยู่กับเสาแขวน เช่น ป้ายโฆษณาควรจะสูงอย่างน้อย 2 ม.จากระดับพื้นเครื่องหมายที่มีขนาดใหญ่หรือสูงควรเอียงป้ายเพื่อให้มองเห็นได้จากระดับผู้ใช้เก้าอี้รถเข็น

7.3) แผ่นป้ายแจ้งข้อมูลและแผนที่ แผ่นป้ายแจ้งข้อมูลและแผนที่บริเวณทางเข้าอาคารและถนนควร ติดตั้งอยู่ในระดับระหว่าง 90 เซนติเมตร 1.8 เมตรวัดจากพื้นถึง ตำแหน่งขอบล่างของป้าย

กลุ่มเด็กปฐมวัย โดยสำนักงานอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2564) ได้จัดทำคู่มือ การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเด็กไทยสุขภาพดี มีรายละเอียดดังนี้

1) สนามเด็กเล่นกับเครื่องเล่นมีประโยชน์ทั้งการพัฒนากำลังกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มัดเล็ก การประสานงาน การคิด ตัดสินใจ และยังช่วยพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ในขณะที่เดียวกันการเล่นสามารถก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่รุนแรงได้ ดังนั้น เครื่องเล่นและสนามเด็กเล่นจึงต้องมีมาตรฐานความปลอดภัย การออกแบบที่ดี มีการติดตั้งที่ถูกต้อง มีการตรวจสอบเป็นระยะ และมีผู้ดูแลเด็ก ขณะเล่น

1.1) ความสูงของอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม ระยะความสูงจากพื้นสนามถึงพื้นยกระดับของเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กปฐมวัย ไม่ควร เกิน 1.20 เมตร (รวมอุปกรณ์เครื่องเล่นชุดรวมด้วย) ในกรณีที่เครื่องเล่นสนามมีพื้นยกระดับที่มี ความสูงมากกว่า 50 เซนติเมตร จะต้องมีการวางกันตกหรือผนังกันตกที่มีราวบนสูงระหว่าง 75-85 เซนติเมตร และราวล่างสูงไม่น้อยกว่า 55

เซนติเมตร โดยออกแบบให้เด็กเล็กไม่สามารถปีนป่ายได้ เพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากการตกและก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่รุนแรงของศีรษะและสมอง

1.2) ขนาดช่องว่างของอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม (1) กำหนดขนาดช่องต้องไม่อยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร เพื่อป้องกันศีรษะหรือคอ เข้าไป ติดในอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม

1.3) พื้นที่เดินหรือวิ่งจะต้องมีช่องว่างไม่เกิน 3 เซนติเมตร เพื่อป้องกันเท้าหรือขา เข้าไปติด

1.4) เพื่อป้องกันนิ้วเข้าไปติดไม่ว่าจะด้วยการแหงหรือลอดจะต้องไม่มีช่องว่างที่มีขนาด 0.5-1.2 เซนติเมตร

1.5) อุปกรณ์ที่มีการเคลื่อนไหว เช่น หมุน พัด โยก ควรมีวัสดุปกคลุมอุปกรณ์เคลื่อนไหว อย่างมิดชิด เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ เช่น หนีบ บด กด ทับ กระทบ ชน กระทบเด็กหรือเสื้อผ้าเด็ก

1.6) ชิ้นส่วนที่จับหรือโหนมีขนาดระหว่าง 19-38 มิลลิเมตร เพื่อการทรงตัวควรอยู่ใน ลักษณะที่เด็กสามารถกำได้รอบและมั่นคง ในกรณีราวคู่ที่จับด้วยมือทั้งสองข้างพร้อมกัน ควรมี ระยะห่างไม่เกิน 40 เซนติเมตร และมีระดับความสูงของราวจับระหว่าง 55-65 เซนติเมตร จากพื้นอุปกรณ์

1.7) ตัวน็อตส่วนที่เป็นหัวต้องเป็นหัวมนหรือซ่อนหัวไว้ ส่วนปลายนอตยื่นไม่เกิน 6 รอบเกลียวอิสระ หรือ 6 มิลลิเมตร และทำลายเกลียวหรือมีอุปกรณ์ปิดส่วนที่ยื่นหรือฝังส่วนที่ยื่น

1.8) การติดตั้งเครื่องเล่นสนาม เพื่อให้มั่นใจในการใช้งานของเครื่องเล่นสนาม หลังจากทำการติดตั้งเครื่องเล่นสนามตาม คำแนะนำจากผู้ผลิตแล้ว เครื่องเล่นสนามนั้นต้องสามารถรับแรงสูงสุดที่กระทำต่อตำแหน่งที่ออกแบบ สำหรับใช้งาน ต้องไม่เกิดการพลิกคว่ำ เอียง เลื่อน หรือเคลื่อนตัวได้ ความแข็งแรงในการยึดหรือ ฝังฐานของเครื่องเล่นถือเป็นหัวใจสำคัญในการติดตั้งที่มีเสถียรภาพ เพราะเครื่องเล่นสนามแต่ละ ชนิดจะถูกออกแบบฐานรากที่มีขนาด ความลึกที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับน้ำหนักและแรงกระทำใน สนามนั้น ๆ ในการตั้งประกอบจึงต้องปฏิบัติตามคู่มือการติดตั้งจากผู้ผลิตอย่างเคร่งครัด

กลุ่มในส่วนของพื้นสนามเด็กเล่นปลอดภัย พื้นสนามเป็นปัจจัยความปลอดภัยที่สำคัญ (The Most Critical Safety Factor) พื้นสนาม ที่ดีต้องประกอบด้วยวัสดุอ่อนนุ่มดูดซับพลังงานได้ เพื่อลดการบาดเจ็บจากการตก การบาดเจ็บ ศีรษะรุนแรง หากเป็นพื้นสนามที่เป็นพื้นแข็ง เช่น คอนกรีต อิฐสนาม ก้อนกรวด ขางมะตอย ทราช อัดแข็ง พื้นหญ้าธรรมชาติ จะมีความเสี่ยงในการเกิด

อุบัติเหตุได้มากกว่า ซึ่งการจัดเตรียมพื้นสนาม เด็กเล่นมีข้อพิจารณา ดังนี้ 1) พื้นทราย (1) ทรายที่จะนำมาใช้จะต้องเป็นทรายกลาง โดยการนำทรายที่มีขายตามท้องตลาด ร่อนผ่านตะแกรงเบอร์ 8 แล้วจึงนำมาใช้ได้ เนื่องจากเป็นทรายที่มีความแหลมคมน้อยกว่าทรายหยาบ (2) แหล่งที่มาของทรายมาจาก 2 แหล่ง คือ ทรายบกกับทรายแม่น้ำ ในการทำพื้นสนามควรเป็นทรายแม่น้ำ เพราะมีสารปนเปื้อนน้อยกว่าทรายบก และต้องปราศจากสิ่งปลอมปนที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (3) พื้นทรายต้องมีความหนาไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร สำหรับเครื่องเล่นสูงไม่เกิน 1.20 เมตร หากเครื่องเล่น สูงเกินกว่าที่กำหนด พื้นทรายต้องมีความหนาไม่น้อยกว่า

กลุ่มผู้พิการ ตามกฎกระทรวง กรมพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กำหนดถึง อำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 ในแต่ละพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

หมวดที่ 2 ทางลาดและลิฟต์ ข้อ 8 ทางลาดให้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (1) พื้นผิวทางลาดต้องเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น (2) พื้นผิวของจุดต่อเนื่องระหว่างพื้นกับทางลาดต้องเรียบไม่สะดุด (3) มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร ในกรณีเป็นทางลาดแบบสองทางสวนกันให้มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร (4) มีพื้นที่หน้าทางลาดเป็นที่ว่างยาวไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร (5) มีความลาดชันไม่เกิน 1 : 12 และมีความยาวช่วงละไม่เกิน 6 เมตร ในกรณีที่ทางลาดยาวเกิน 6 เมตร ต้องจัดให้มีชานพักยาวไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร คั่นระหว่างแต่ละช่วงของทางลาด (6) ทางลาดด้านที่ไม่มีผนังกันให้ยกขอบสูงจากพื้นผิวของทางลาดไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร และต้องมี ราวจับและราวกันตก (7) ทางลาดที่มีความยาวตั้งแต่ 1.80 เมตรขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้งสองด้าน และทางลาดที่มีความกว้างตั้งแต่ 3 เมตรขึ้นไป ต้องมีราวจับห่างกันไม่เกิน 1.50 เมตร

หมวดที่ 3 บันได ข้อ 11 อาคารตามข้อ 3 ที่มีบันไดภายในหรือภายนอกอาคาร ต้องจัดให้มีบันไดที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (1) มีราวจับบันไดทั้งสองข้างในกรณีที่พื้นมีความต่างระดับกันตั้งแต่ 60 เซนติเมตรขึ้นไป โดยให้ราวจับ มีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ 8 (7) (2) ขั้นบันไดแต่ละช่วงต้องมีความสูงของลูกตั้งและความลึกของลูกนอนสม่ำเสมอตลอดทั้งช่วงบันได ลูก ตั้งสูงไม่เกิน 18 เซนติเมตร โดยผลรวมของลูกตั้งกับลูกนอนไม่น้อยกว่า 43 เซนติเมตร และไม่เกิน 48 เซนติเมตร (3) พื้นผิวของบัน ไดต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น (4) ลูกตั้งบัน ไดห้ามเปิดเป็นช่องโหว่ เว้นแต่ลูกนอนบัน ไดยกขอบด้านในสูงไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตร (5) มีป้ายแสดงทิศทาง ตำแหน่ง หรือหมายเลขชั้นของ

อาคารที่สามารถทราบความหมายได้ โดยตั้งอยู่ บริเวณทางขึ้นและทางลงของบันไดที่เชื่อมระหว่างชั้นของอาคาร

หมวดที่ 4 ที่จอดรถ ข้อ 12 อาคารตามข้อ 3 ต้องจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ดังต่อไปนี้ (1) จำนวนที่จอดรถไม่เกิน 25 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 1 คัน (2) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 26 คัน แต่ไม่เกิน 50 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 2 คัน (3) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 51 คัน แต่ไม่เกิน 75 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 3 คัน (4) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 76 คัน แต่ไม่เกิน 100 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 4 คัน (5) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 101 คัน แต่ไม่เกิน 150 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 5 คัน (6) จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 151 คัน แต่ไม่เกิน 200 คัน ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 6 คัน และเพิ่มขึ้นอีก 1 คัน สำหรับที่จอดรถทุกจำนวนรถ 100 คันที่เพิ่มขึ้น เศษของ 100 คัน หากเกินกว่า 50 คัน ให้คิดเป็น 100 คัน

หมวดที่ 7 ห้องส้วม ข้อ 20 อาคารตามข้อ 3 ที่จัดให้มีห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไป ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้องในห้องส้วมนั้น หรือจะจัดแยกออกมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไป ก็ได้ 11 สถานบริการน้ำมัน สถานบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว หรือสถานบริการก๊าซธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้อง ต่อ 1 จุดให้บริการห้องส้วม 12 ข้อ 21 ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (1) มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถหมุนตัวกลับได้ซึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร (2) ประตูของห้องที่ตั้งโถส้วมเป็นแบบบานเลื่อน หรือเป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอก โดยต้องเปิดค้าง ได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา และต้องมีราวจับแนวนอน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องส้วม ลักษณะของประตูนอกจากที่กล่าวมาข้างต้นให้เป็นไปตามที่กำหนดในหมวด 6 (3) พื้นห้องส้วมต้องมีระดับเสมอกับพื้นภายนอก ถ้าเป็นพื้นต่างระดับต้องมีลักษณะเป็นทางลาดตาม หมวด 2 และวัสดุปูพื้นห้องส้วมต้องไม่ลื่น (4) พื้นห้องส้วมต้องมีความลาดชันเพียงพอไปยังช่องระบายน้ำทิ้งเพื่อที่จะไม่ให้มีน้ำขังบนพื้น (5) มีโถส้วมชนิดนั่งราบ สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 40 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 45 เซนติเมตร และที่ปล่อยน้ำ เป็นชนิดคันโยกหรือปุ่มกดขนาดใหญ่หรือชนิดอื่นที่สามารถใช้ได้อย่างสะดวก (10) มีอ่างล้างมือโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (ก) ใต้อ่างล้างมือด้านที่ติดผนังไปจนถึงขอบอ่างเป็นที่ว่างเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถสอดเข้าไปได้ โดยขอบอ่างอยู่ห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 45 เซนติเมตร และต้องอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าประชิด ได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง (ข)

ความสูงจากพื้นถึงขอบบนของอ่างไม่น้อยกว่า 75 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 80 เซนติเมตร และมี ราวจับในแนวนอนแบบพับเก็บได้ในแนวดิ่งทั้งสองข้างของอ่าง (ค) ก๊อกน้ำเป็นชนิดก้านโยกหรือก้านกดหรือก้านหมุนหรือระบบอัตโนมัติ ข้อ 22 ในกรณีในห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอยู่ในห้องส้วมที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไป และมีทางเข้าก่อนถึงตัวห้องส้วม ต้องจัดให้ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือ ทุพพลภาพ และคนชราสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไปตามวรรคหนึ่ง หากได้จัดสำหรับผู้ชายและผู้หญิงต่างหากจากกันให้มีอักษรเบรลล์แสดง ให้รู้ว่าเป็นห้องส้วมชายหรือหญิงจัดไว้ที่ผนังข้างทางเข้าในตำแหน่งที่สามารถสัมผัสได้ด้วย 13 ข้อ 23 ในกรณีที่เป็นห้องส้วมสำหรับผู้ชายที่มีใช้ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ตามข้อ 20 และข้อ 21 ให้มีที่ถ่ายปัสสาวะที่มีระดับสูงจากพื้นไม่เกิน 40 เซนติเมตร อย่างน้อย 1 ที่ และมีราวจับ ข้อ 24 ราวจับห้องส้วมให้มีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ 8(7)(ก) และ (ข)

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ความปลอดภัยสาธารณะ หมายถึง การจัดการพื้นฐานสาธารณะเพื่อให้ปลอดภัยสำหรับผู้ให้บริการ โดยเฉพาะสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่นในเรื่องความปลอดภัยนั้น จะมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มผู้ให้บริการในประเด็นคือ การปรับปรุงพื้นทางเดิน การปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดวัสดุอุปกรณ์สำหรับอำนวยความสะดวก มาตรการในการดูแลและป้องกันอุบัติเหตุ หรือการให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มผู้ให้บริการ ให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย เช่น การเพิ่มแสงสว่าง การมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย ป้ายแสดงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการจะกระทำโดยภาคภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน

2.5 แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่

แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นแนวคิดที่เสนอ โดย Robert B. Denhardt and Janet Vinzant Denhardt ในบทความเรื่อง The New Public Service: Serving Rather Than Steering ตีพิมพ์ในวารสาร Public Administration Review โดยได้เสนอหลักของ New Public Service (NPS) ตามแนวคิดของ Denhardt, R.B. & Denhardt, J.V. (2002) ประกอบด้วย 7 ประการ คือ

1) บริการรับใช้พลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า (Serve Citizens, Not Customers) เป็นการให้บริการประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ในฐานะลูกค้า ซึ่งรัฐต้องให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและ

ผลักดันการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการกำหนดนโยบายและการบริหารประเทศซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นถือปัจจัยขั้นต้นตามแนวทางของหลักประชาธิปไตย

2) เน้นการค้นหาผลประโยชน์สาธารณะ (Seek the Public Interest) ซึ่งภาครัฐนั้นจะต้องสนับสนุนการกระจายอำนาจลงสู่ชุมชน โดยทำหน้าที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจอย่างครบถ้วน

3) เน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ (Value Citizenship Over Entrepreneurship) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือการมีส่วนร่วมของพลเมือง เป็นกลไกหรือเครื่องมือที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน โดยการให้ภาคพลเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง และเกี่ยวข้องในทุก ๆ แง่มุมของกระบวนการนโยบายสาธารณะ

4) คิดเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติแบบประชาธิปไตย (Think Strategically, Act Democratically) ซึ่งหมายถึงการดำเนินการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการนโยบายจะชวนพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด ซึ่งการมีส่วนร่วมของพลเมืองถือเป็นหัวใจสำคัญทั้งในกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการส่งมอบบริการสาธารณะ

5) การตระหนักในความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย (Recognize that Accountability is Not Simple) เป็นการตระหนักว่าการรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องผิวเผิน ซึ่งภาครัฐจะต้องแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบและโปร่งใส และยังคงต้องมีการสื่อสารเพื่อระดมความคิดหรือทัศนคติจากภาคประชาชนที่ช่วยเสริมสร้างความรู้สึของการเป็นพลเมืองเพื่อช่วยการตรวจสอบและรักษาสถานะการมีพันธะรับผิดชอบระหว่างภาครัฐและภาคพลเมือง

6) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง (Serve Rather than Steer) เป็นผู้ให้บริการไม่ใช่ผู้ขับเคลื่อน) บทบาทของผู้นำ จะต้องช่วยเหลือชุมชนและพลเมืองของชุมชนให้สามารถกำหนดความต้องการร่วมกัน และผู้นำจะต้องเป็นบุคคลที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงพลเมืองและชุมชน

7) ให้คุณค่ากับคน ไม่ใช่แค่ผลิตภาพ (Value People, Not Just Productivity) เป็นให้คุณค่าในความเป็นประชาชนบ้าง ไม่ใช่แต่กับความสามารถในการผลิต) การให้ความสำคัญต่อขวัญและกำลังใจ จริยธรรมและจรรยาบรรณ ความเชื่อใจ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและการคำนึงถึงส่วนรวม

ซึ่งมีนักวิชาการไทยที่นำแนวคิดเรื่องนี้ไปเผยแพร่ เช่น นราธิป ศรีราม กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย และ ชลัช ชาญญชัย (2556) กล่าวว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New public Service : NPS) เป็นแนวคิดพื้นฐานของค่านิยมประชาธิปไตย (Value of Democracy) ความเป็นพลเมือง (Citizenship) และผลประโยชน์สาธารณะ โดยการบริการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะถือเป็นหัวใจของแนวคิดนี้ การบริการสาธารณะแนวใหม่ต้องการปรับวิธีคิดเกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการขององค์กรด้วยการเปิดกว้างให้เกิดความร่วมมือในการบริหารการของภาครัฐเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าการบริการสาธารณะแนวใหม่จะไม่ใช่นวัตกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของการวัดผลได้ (Immeasurable) แต่เป็นแนวคิดที่ช่วยเติมเต็มให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีกว่าที่ผ่านมา พุกยา สิ้นเดือนนาม และกรฤทธิ ชูมนุรักษ์ (2564) สรุปว่า บริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service : NPS) เน้นการมีส่วนร่วม เป็นยุคที่สี่ของการพัฒนาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภาครัฐ โดยยุคที่หนึ่งคือ ยุครัฐประศาสนศาสตร์และแนวคิดดั้งเดิม เน้นการจัดการองค์กรขนาดใหญ่ หรือ ระบบราชการ (Bureaucracy) ยุคที่สองคือ ยุครัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่ (New Public Administrator : NPA) เน้นความเท่าเทียมกันในสังคม ยุคที่สาม คือ การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Administrator : NPM) เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงที่ต้องปรับลดขนาด ลดบทบาทขององค์กรภาครัฐ และปรับปรุงกระบวนการให้คล่องตัว อดงกต สารกาล (2561) ได้ศึกษา บทวิเคราะห์การบริหารงานภาครัฐไทย: จากอดีตถึงปัจจุบัน สรุปได้ว่าจากข้อบกพร่องจาก New Public Management (NPM) จึงได้มีการพัฒนามาสู่ New Public Service (NPS) ซึ่ง Denhardt, R.B. & Denhardt, J.V. (2002) ได้เป็นผู้เสนอแนวคิดนี้ โดยเน้นหลักการพัฒนาความเป็นพลเมือง ซึ่งเน้นให้พลเมืองเป็นศูนย์กลางและเข้มแข็ง สามารถเป็นผู้ดำเนินสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และรัฐมีหน้าที่รับใช้พลเมือง ซึ่ง New Public Management (NPS) ได้ต่อยอด New Public Management (NPM) ได้ละเอียดและไม่เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมของประชาชน กฤษฎา โกศลพงศ์ (2562) ได้ศึกษา เรื่อง การตีความทางประวัติศาสตร์ของการบริหารภาครัฐและการอภิบาลในประเทศไทย ได้กล่าวถึงการบริหารภาครัฐของประเทศไทยในอดีต ซึ่งได้ค้นพบปัญหาและอุปสรรค คือ การที่ประชาชนขาดความสำนึกเป็นพลเมือง และการมีส่วนร่วมเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และการมีส่วนร่วมของพลเมือง (Citizen Participation) ที่ไม่ปรากฏในการรับบริการสาธารณะ และการเน้นการปฏิบัติงานและความสัมพันธ์แบบล่างขึ้นบน ให้ความสำคัญต่อสิทธิการเข้าถึงและโอกาส ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นว่าการนำหลัก NPS มาปรับใช้โดยการนำหลักการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของ รัฐ เอกชน และพลเมือง ก็ถือเป็นหัวใจหลักที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการของภาครัฐ ไชยนันท์ ปัญญาศิริ (2560) ได้สรุป แนวการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service) คือ บทบาทของการจัดการสาธารณะภายใต้

ระบบการจัดการปกครอง (Governance) ที่ให้ความสำคัญกับพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นพลเมือง และผลประโยชน์สาธารณะ ซึ่งในความเป็นพลเมืองนั้น มนุษย์จะต้องมีการเรียนรู้และสนใจผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว การเป็นพลเมืองจะต้องอาศัยการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ความรอบรู้ในเรื่องกิจการสาธารณะ สำนึกความเป็นเจ้าของร่วมของสังคม โดยพื้นฐานของการเป็นพลเมืองนั้น เริ่มจากการสร้างสำนึกสาธารณะ ซึ่งประกอบด้วย 3 ประการ ตามหลักของ Denhardt (2002) คือ หลักความยุติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อนำไปสู่การหาทางออกร่วมกัน ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญและเป็นวิธีการที่จะใช้จูงใจผู้ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้ลงมือทำตามแนวทางที่ได้ตัดสินใจร่วมกัน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่ คือ การให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการจัดการของภาครัฐ การเปิดกว้างและเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชน การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง การมุ่งเน้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดผลต่อความเป็นประชาธิปไตย การได้ประโยชน์ต่อสาธารณะ เน้นการเป็นพลเมืองมากกว่าการมองประชาชนเป็นลูกค้า ซึ่งการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะให้ปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น โดยมุ่งให้เกิดจากแนวคิดและวิธีการของคนในชุมชนเอง ส่งเสริมการทำงานของทุกภาคส่วน โดยยึดหลักการทำงานการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การเน้นประชาธิปไตยให้ทุกเพศ ทุกวัย ได้มีสิทธิในการออกเสียงในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้มีการเกิดความยั่งยืนและต่อเนื่อง

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของท้องถิ่นในการจัดการพื้นที่สาธารณะ

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองตนเองของพลเมืองในชุมชนการปกครองตนเองของชุมชนอาจมีได้หลายรูปแบบ เช่น การปกครองตนเองของชนเผ่าแบบดั้งเดิมที่มีหัวหน้าหรือผู้นำชุมชนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นผู้ปกครอง และการปกครองตนเองของชุมชนแบบประชาธิปไตยยุคใหม่ ดังเช่นที่ยึดถือกันในประเทศไทยเราในปัจจุบัน เป็นต้น หลักการหรืออุดมการณ์การปกครองท้องถิ่นแบบประชาธิปไตยนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ประชาชนพลเมืองในชุมชนร่วมกันรับผิดชอบการดำเนินกิจการสาธารณะของชุมชน (Local Public Affairs) ซึ่งเรียกว่าหลัก “ความรับผิดชอบร่วมกันของพลเมือง” หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Collective Responsibility” (Hannah, 1987) ซึ่งมาจากหลักการประชาธิปไตยแบบสมาคมแบบดั้งเดิมที่เรียกว่า “Club-Like

Local Politics” นอกจากนั้น จรัส สุวรรณมาลา ได้ให้ความหมายของ หลักความรับผิดชอบร่วมกัน ของพลเมืองที่ว่านี้ คือ ที่มาของหลักการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองท้องถิ่นที่ถูกต้องตามอุดมการณ์ของการปกครองตนเอง หรืออาจจะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์นั้น เป็นการมีส่วนร่วมที่มีพื้นฐานมาจากความรับผิดชอบร่วมกัน เรียกว่า “Participation with Collective Responsibility” การมีส่วนร่วมที่ว่านี้เป็นพฤติกรรมกลุ่มของผู้คนในชุมชนที่ร่วมกันคิดและตัดสินใจเพื่อแสวงหาประโยชน์อันเป็นสาธารณะ (Public Interests) ร่วมกัน (จรัส สุวรรณมาลา, 2547)

ซึ่งการปกครองท้องถิ่นมีรากฐานในการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเป็นการปกครองท้องถิ่นที่มีรูปแบบการปกครองส่งเสริมให้มีเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตย ให้กับประชาชน ด้วยผ่านการเลือกตั้งผู้บริหารของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งการเลือกจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในภาคประชาชน โดยเฉพาะรูปแบบทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้น จะรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลรวมถึงนโยบายต่าง ๆ ที่จะมาดำเนินการหลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทน โดยการรับรู้ของประชาชนในแต่ละพื้นที่เกิดจากการหาเสียง การเผยแพร่ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ และเกิดการวิเคราะห์ของผู้รับข้อมูลในแต่ละพื้นที่ การแสดงความคิดเห็น ถกเถียงกันเพื่อเลือกคนที่จะมาปกครองท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นเอง จึงเป็นการเรียนรู้ที่ประชาชนแต่ละท้องถิ่นได้เข้าร่วมโดยตรง การปกครองในท้องถิ่นไม่ว่ารูปแบบไหน ก็จะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนปกครองตนเอง ประกอบกับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 249-254 ระบุเกี่ยวกับการบริการสาธารณะและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำ “บริการสาธารณะ” และ “กิจกรรมสาธารณะ” เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน “การจัดการศึกษา” ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหากสามารถร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้อีก (มาตรา 250)

รัฐธรรมนูญกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ (มาตรา 240 วรรคท้าย)

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารและการบริหารงานบุคคล รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารงานบุคคลได้เอง โดยใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ (มาตรา 241)

ในการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น “เปิดเผยข้อมูล” และ “รายงานผลการดำเนินงาน” ให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย (มาตรา 253)

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของ ประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาล ตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตาม เกณฑ์ดังต่อไปนี้ (1) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน (2) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน (3) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษา นายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช่ สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน ในกรณี เทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน และในกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวน รวมกันไม่เกินห้าคน

มาตรา 48 วิสติ อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รอง

นายกเทศมนตรีตามลำดับที่ นายกเทศมนตรีจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกเทศมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติ ราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกเทศมนตรีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกเทศมนตรีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดเทศบาลหรือรองปลัดเทศบาลปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ การปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีตามวรรคสาม ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแล และกรอบนโยบายที่นายกเทศมนตรีกำหนดไว้ มาตรา 48 เอกวิสถิติ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และ พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546) และพระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนด ได้แก่

- 1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- 2) ให้มีและบำรุงทางบกและทาง
- 3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- 5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- 6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- 7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 9) หน้าที่อื่นตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

2) อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลลำทับอาจจัดกิจกรรมใดๆ ในเขตเทศบาล ได้แก่

- 1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- 7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 9) เทศพาณิชย์

3) และหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ
- 3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 4) การสาธารณสุขูปโภค และการก่อสร้างอื่นๆ
- 5) การสาธารณสุขการ
- 6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 9) การจัดการศึกษา
- 10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ ผู้ด้อย

โอกาส

11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- 12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 14) การส่งเสริมกีฬา
- 15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 18) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 22) การจัดให้มีและควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรง
มหรสพ และสาธารณชนอื่นๆ
- 24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 25) การผังเมือง
- 26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 28) การควบคุมอาคาร
- 29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและ
รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 31) กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ
ประกาศกำหนด

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การปกครองตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญอย่างมากที่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น จะต้องตระหนักถึงบทบาท สิทธิและหน้าที่ ประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดความเจริญให้กับท้องถิ่นด้วยคนท้องถิ่นเอง ไม่ว่าจะเป็นทางสังคม วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต รวมถึงการยกระดับความเป็นอยู่ในแต่ละท้องถิ่นให้ไปในทิศทางที่ยั่งยืน

ทุกมิติโดยผ่านการมีส่วนร่วม ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย สามารถร่วมคิดและตัดสินใจร่วมกัน

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม การกระทำบางสิ่งบางอย่างร่วมกันในเรื่องที่มีสนใจ มีความเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกันจะเกิดผลอย่างไร ดีหรือไม่ดี แต่การมีส่วนร่วมกันจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งในชุมชน สังคม หน่วยงานและองค์กร ก็ตาม โดยจากสภาพสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกของความต้องการของบุคคล กลุ่มคน ที่มีแนวคิด วิธีการเดียวกัน อาจไม่เหมือนกันทั้งหมด แตกต่างกันไปบ้าง แต่สามารถรวมกลุ่มกันเพื่อต้องการแสดงออกให้ ส่งเสียงให้ผู้มีหน้าที่ต้องแก้ไข ปรับปรุงแก้ไข สิ่งต่างๆ ไม่เพียงแต่ในสังคมเท่านั้น ในแต่ละองค์กร หน่วยงาน หากผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรจะทำให้ลดความขัดแย้ง ก่อให้เกิดความผูกพันและยินดีที่จะร่วมไปกับองค์กรด้วยความเต็มใจ โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.7.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

สัญญา เคนาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมคิดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

พจนีย์ จันท์ (2561) สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะการร่วมรับรู้ ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมกันทำในการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร กระตุ้นการทำงาน การประสานงาน และการติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินผลในการจัดทำยุทธศาสตร์

สมบัติ นามบุรี (2562) สรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

ปาริชาติ วัลย์เสถียร (2543) กล่าวถึง แนวคิดการมีส่วนร่วม ของประชาชน โดยให้ความหมายอย่างกว้าง ๆ ทั่วไป คือ การที่ประชาชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการควบคุมการใช้ การกระจายทรัพยากรทางธรรมชาติ ตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มีในสังคม เพื่อให้เกิิดประโยชน์ในการดำรงชีพ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งการมีส่วนร่วมในความหมายนี้ นั้น เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาความรู้ สติปัญญา และความสามารถในการตัดสินใจในการใช้ชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของตนเองในแต่ละมิติ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นทั้งวิธีการ (Means) และเป้าหมาย (Ends) ในเวลาเดียวกัน

ซึ่งแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานด้านการพัฒนานั้น มีการนำมาใช้และได้รับการยอมรับเป็นแนวทางในการพัฒนา กระบวนการมีส่วนร่วมไม่ได้ขึ้นกับการริเริ่ม การวางแผนโดยรัฐ แต่ขึ้นกับประชาชนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นทางการและเป็นอิสระจึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งจะเน้นการทำงานในรูปแบบกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน พลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมาย ตามความมุ่งหมาย และการพัฒนาจำเป็น ต้องมีการรวมพลังในลักษณะเบญจภาคี ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการและประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล กลุ่มบุคคล สมาชิก ทุกคน ได้รับการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ในหลาย ๆ ด้าน เช่น การร่วมตัดสินใจ การเสียสละ การร่วมรับผลประโยชน์ การประเมินผลสำเร็จของงาน โดยสามารถร่วมในการตัดสินใจเพื่อวางแผนเกี่ยวกับ การใช้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงต้องประสานในการจัด เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมและตอบสนองความต้องการเป็นไปตามความคาดหวังของคนในชุมชน ซึ่งจะเน้นการทำงานในรูปแบบกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน ซึ่งปัจจัยสำคัญทำให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมาย ตามความมุ่งหมาย และการพัฒนาจำเป็นต้องมีการรวมพลังในลักษณะเบญจภาคี ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการและประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ด้วยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งส่งผลต่อการยอมรับกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่

2.7.2 ลักษณะหรือรูปแบบการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองท้องถิ่นในฐานะเป็น “ตัวแสดง” หลักในการปกครองท้องถิ่นจึงควรมีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารจัดการที่ดีในการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ของพลเมืองในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของท้องถิ่น ดังนั้น บทบาทการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบจะส่งผลให้สมาชิกในสังคมหรือในท้องถิ่น มีความสนใจทางการเมือง โดยเฉพาะการสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบร่วมกันรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้แทนมาทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณะ การมีส่วนร่วมตัดสินใจทำกิจการสาธารณะ การมีส่วนร่วมในการรับภาระหรือค่าใช้จ่ายในกิจการสาธารณะ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลในกิจการสาธารณะ โดยจะแสดงออกทางพฤติกรรมและท่าทีที่ส่งผลต่อความรู้สึกต่อระบบการปกครองท้องถิ่น โดยสามารถแบ่งการมีส่วนร่วมออกได้เป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้แทนมาทำกิจการสาธารณะ การเลือกตั้งเป็นประเด็นสำคัญของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของการปกครองท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่นนั้น แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง

2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำกิจการสาธารณะ โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยช่องทางที่สามารถให้ประชาชนได้เข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นในกิจการงานสาธารณะของท้องถิ่น (วิพุธ อ่องสกุล, 2551)

3) การมีส่วนร่วมในการรับภาระ หรือค่าใช้จ่ายในกิจการสาธารณะ หมายถึง คนในชุมชนร่วมกันคิด และกำหนดว่าจะช่วยกันแบกรับภาระหรือค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการจัดทำกิจการสาธารณะของชุมชนตามที่ได้ตกลงกันไว้ได้อย่างไร เช่น จะใช้วิธีเก็บภาษี หรือเก็บค่าบริการ หรือช่วยกันออกแรงงาน ที่ดิน ทรัพย์สิน วัสดุ ฯลฯ อย่างไร การรับภาระมากน้อยต่างกันอย่างไรจึงจะเป็นธรรมและยอมรับร่วมกันได้ เมื่อตกลงกันแล้ว พลเมืองทุกคนก็รับผิดชอบร่วมกัน ใครไม่ให้ความร่วมมือก็ต้องใช้อำนาจมหาชนแทรกแซง หรือบังคับให้ต้องรับผิดชอบร่วมกัน (จรัส สุวรรณมาลา, 2547)

4) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลในกิจการสาธารณะ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินว่า กิจกรรม หรือการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นมีความเหมาะสม สำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด โดยการค้นคว้าหาข้อดี และข้อบกพร่อง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานต่อไป ในการประเมินผลนั้น อาจประเมินในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะ หรือกระทำในรูปของการประเมินรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินสรุปรวบยอด (บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน, 2548)

Hirunwong (1998) ได้กล่าวว่า รูปแบบในการมีส่วนร่วมที่สำคัญมี 4 รูปแบบ มีรายละเอียดดังนี้

1) การมีส่วนร่วมแบบกลุ่มงาน (Work Group) กลุ่มงานประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และบุคคลอื่นในโครงการที่กลุ่มเกี่ยวข้องอยู่บ่อยครั้ง บุคคลเหล่านี้ทำงานกันและประสานงานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำเป็นแบบประชาธิปไตย

2) การมีส่วนร่วมแบบโครงการหรือแบบเมทริก (Matrix or Project Management) การมีส่วนร่วมแบบนี้เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างขององค์การ โดยส่วนรวมใหม่ ผู้อำนวยการโครงการ

ถูกแต่งตั้งประสานงานกับพนักงานจากแผนงานตามที่ตั้งต่าง ๆ ของบริษัท เพื่อทำงานร่วมกันเผชิญกับโครงการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะเห็นว่าการบริหารสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

3) การมีส่วนร่วมแบบมีการเจรจาต่อรอง (Collective Bargaining) การร่วมเจรจาต่อรองเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมอีกแบบหนึ่งที่ผู้บริหารบางคนจะไม่ยอมรับการที่พนักงานเลือกสภาพแรงงานให้เป็นตัวแทนในการเจรจาต่อรองกับฝ่ายบริหาร แสดงว่ากำลังมีส่วนร่วมอาจจะเป็นค่าจ้าง ชั่วโมงทำงาน การร่วมเจรจาต่อรองเป็นตัวแทนความต้องการ เพื่อให้มีข้อมูลบางอย่างในการตัดสินใจ แทนที่จะให้นายจ้างเป็นตัวกำหนดแต่เพียงผู้เดียว 4) การมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยในทางอุตสาหกรรม (Industrial Democracy) องค์การที่มีลักษณะเป็นแบบประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญของพนักงานในการตัดสินใจมากกว่า หรือ อย่างน้อยที่สุดเท่ากับความต้องการของเจ้าของกรรมการบริหาร คณะกรรมการวางแผนและนโยบาย อาจจะประกอบขึ้นด้วยคนงาน ที่แต่งตั้งโดยฝ่ายบริหาร หรือถูกเลือกโดยคนงานอื่น ๆ พนักงานจะมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก โดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตยในการบริหารงานบริษัท

Huntington & Nelson (1975) ให้ความเห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนพิจารณาจากกิจกรรม และการบริหาร ซึ่งต้องมีการศึกษาคู่กันไปพร้อมกับการทำกิจกรรมนั้นๆ จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการเข้าร่วมของมาที่สุดที่ทำให้ประชาชนมีโอกาส ในส่วนการบริหารจะมีลักษณะเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นการแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม โดย Huntington & Nelson ให้หลักในการพิจารณา ดังนี้

1) กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วม โดยให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น การเมืองที่สามารถพิจารณาจากการที่ประชาชนเข้าร่วมในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่ประชาชนได้รับผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น

2) ระดับการบริหาร โครงสร้างองค์กรที่มีลักษณะมีสายการบังคับบัญชา หรือสั่งการพิจารณาได้แก่ 2 มุมมอง คือ

2.1) มุมมองในแนวราบ คือ ทุกแผนก ทุกฝ่ายจะมีความเท่าเทียมกัน เสมอกันแต่ละตำแหน่งซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมแนวราบนี้ ไม่จริงจัง เนื่องจากอาจเป็นเพราะสถานะหรือตำแหน่งที่เท่าเทียมกัน

2.2) มุมมองแนวคิด คือ การมีส่วนร่วมตามสายบังคับบัญชา ตามลำดับชั้น ซึ่งการแสวงหาประโยชน์ก็จะได้รับการตรวจสอบจากสายผู้บังคับบัญชา

ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมทั้งแนวราบและแนวตั้ง ในบางครั้งต้องทำงานร่วมกัน ประสานงานกัน ทั้งในแผนกและต่างแผนก จึงจะมีลักษณะการทำงานกันทั้งในแนวราบและแนวตั้งที่ต้องใช้ผสมผสานกัน

2.7.3 รูปแบบการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ซึ่งมีความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะในแต่ละชุมชน สังคม หรือแม้แต่ในแต่ละกิจกรรม เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมตัวในแต่ละกิจกรรม ทำให้ต้องมีการกำหนดรูปแบบเพื่อให้การกระทำ พฤติกรรมที่อยู่ร่วมกันนั้น ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีนักวิชาการให้ความเห็น ดังนี้

Cohen & Uphoff (1977) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ รูปแบบการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ชนิด โดยมีขอบเขตระหว่างกิจกรรมที่คาดหวังกับโครงสร้างของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมที่เหมาะสมจำเป็นต้องเริ่มจากการคิด การตัดสินใจซึ่งการตัดสินใจนั้นมีหลายแบบที่จะส่งผลให้เกิดกระบวนการวางแผน และการประเมินผลกิจกรรมในการพัฒนาเป็นลักษณะเฉพาะ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในวิธีการคิด การตัดสินใจ โดยเราต้องมองถึงบทบาทในขณะนั้นว่า การมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจนั้นมีอยู่หลายระดับ ที่จะช่วยจำกัดขอบเขตระหว่างทางตรงและทางอ้อมของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และยังสามารถแบ่งได้อีก 3 ระดับ คือ

1.1) การตัดสินใจเริ่มแรก มีปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย 3 ปัจจัย คือ

1.1.1) ความต้องการและการมาก่อน เพราะ ในบางครั้งรากฐานของการตัดสินใจควรเริ่มจากการอธิบายคำว่า “ปัญหา” และสิ่งที่เกี่ยวข้องที่ต้องการจะแก้ไขอย่างรีบด่วน

1.1.2) ไม่สนใจว่า การมีส่วนร่วมนั้น อยู่ระหว่างการดำเนินการตาม เป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ถึงแม้ว่ากิจกรรมที่มีส่วนร่วมแล้วนั้น จะมีการตัดสินใจขาดลงไปแล้วโดย คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

1.1.3) อะไรคือสิ่งที่ทำ ถ้าการตัดสินใจนำมาซึ่งการกระทำ ไม่มี เนื้อหาสาระที่ใครทำมันหรืออย่างไร นี่คือบทบาทการตัดสินใจในกระบวนการคิด

1.2) การตัดสินใจขั้นต่อไป เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการตัดสินใจที่ต้องเกิดขึ้น หลังจากการตัดสินใจเริ่มแรก เป็นการเกิดจากบุคคลภายนอกที่อยู่นอกเหนือกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งมี อิทธิพล และทำให้เรื่องนี้อาจสร้างความน่าเชื่อถือ ต่อบุคคลหลากหลายที่อยู่ ณ ที่นั้น

1.3) การตัดสินใจเพื่อการดำเนินงาน ได้มีการแนะนำการปฏิบัติงานที่หลากหลาย และการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับชุมชน ซึ่งความเกี่ยวข้องกับ

1.3.1) จำนวนสมาชิกภายในชุมชน

1.3.2) การพบปะสังสรรค์ เป็นเส้นทางที่เป็นชุมชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมใดๆ ที่สมควรจะได้รับการสนใจจากสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ เป็นการชี้ให้เห็นว่าใครที่มี ส่วนร่วมและเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไรในชุมชนนั้น ๆ

1.3.3) การคัดเลือกผู้นำ

1.3.4) การมีการควบคุมเหนือบุคคลอื่นๆ คือ การมีบุคคลภายใน ชุมชน และ/หรือผู้นำชุมชนที่สามารถมีบทบาทในการเลือกตัดสินใจหรือเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมของ รัฐบาล,สามารถที่จะควบคุมให้บุคคลในชุมชนมีการเคลื่อนไหว, ส่งเสริม หรือโยกย้ายจากพื้นที่เดิม เมื่อมีการปรับชุมชน โดยเกิดจากการปฏิบัติงานทางตรงและทางอ้อม

1.3.5) การติดต่อหรือบรรณาการใครที่มีความสามารถที่จะติดต่อกับเจ้า พนักงานที่มีอำนาจหน้าที่เหนือกิจกรรมที่จะจัดขึ้นภายในชุมชน

2) การสนับสนุนทางด้านวิธีการ ซึ่งในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ที่มี การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจได้ โดยแบ่งได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1) การสนับสนุนทางด้านวิธีการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของลักษณะการมีส่วนร่วม ในวิธีการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้น การสนับสนุนแหล่งที่มาที่สำคัญนั้นเรามีวิธีการง่าย ดังนี้

2.1.1) การมีส่วนร่วมในการทำงานในกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน

2.1.2) การมีส่วนร่วมในกำลังวัสดุ (เงินหรือส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ)

2.1.3) การหาแหล่งข้อมูลที่สำคัญ

3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในประโยชน์จะมีรูปแบบการวัดที่เหมาะสม เนื่องจากธรรมชาติของกิจกรรมในชุมชนนั้น ชนิดของผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับ และเป้าหมายที่สำคัญ คือ สวัสดิการสังคมที่จะได้รับเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ เสร็จสิ้นลง แบ่งได้ดังนี้

3.1) ผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ เราสามารถพิจารณาผลประโยชน์ด้านนี้ได้จาก

3.1.1) การบริโภค หรือ รายได้ที่เพิ่มขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ ได้เสร็จสิ้นลง

3.1.2) สินทรัพย์ที่มีเพิ่มมากขึ้นจากการที่รายได้เพิ่ม

3.2) ผลประโยชน์ทางด้านสังคม เราสามารถที่จะศึกษาถึงช่องว่างที่เกิดตามมาได้ ในสถานที่ที่เราใช้เวลากับมันซึ่งมีการเพิ่มขึ้นทางด้านการผลิต สวัสดิการ และอำนาจของคนยากจนส่วนใหญ่

3.2.1) การศึกษา และ/หรือ การรู้หนังสือ

3.2.2) บริการด้านต่างๆ และความเจริญ

3.3) ผลประโยชน์ส่วนบุคคล มีรูปแบบสำคัญที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะ คือ

3.3.1) การมีเกียรติยศ ศักดิ์ศรีในตนเอง มันสามารถนำมาซึ่งความเจริญในสถานะของตัวบุคคลเอง

3.3.2) การมีอำนาจในการบัญญัติเรื่องต่างๆ

3.3.3) ความรู้สึกถึงความมีประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น

3.4) การก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นอันตรายกับตัวเอง มีคนหลายๆ คนในชุมชนที่คาดคิดว่ามีอันตรายในผลลัพธ์เกิดกับตนเองเมื่อปฏิบัติตนตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยพวกเขาเหล่านั้น จะมีการหลีกเลี่ยงจากวัฒนธรรมชุมชนเพื่อไม่ให้ตนเองต้องเดือดร้อนจากการปฏิบัติภารกิจก็ตาม

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ในการมีส่วนร่วมในการประเมินค่าจะมีทั้งผู้ที่สนับสนุนหรือทัศนคติในด้านบวกถึงการต่อต้านหรือการมีทัศนคติในด้านลบ อย่างไรก็ตามทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ถ้าหากไม่มีการป้องกันเพราะจะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการตามมาหลังจากนั้นปัญหาการประเมินค่านั้น ในบางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากคนนอกและผู้ที่มีส่วนประเมินค่าที่อยู่ภายในชุมชนเอง ดังนั้นหลักสำคัญของการทำงานจะต้องมีการชี้ให้เห็นหรือให้คนในชุมชนยอมรับ “การมีส่วนร่วม” ในทางที่ยากหลายๆ ทาง ต่อมาจะต้องมีการจัดบันทึกการประเมินค่าในทุกครั้งที่มีการทำ เพราะในหลาย ๆ ครั้งผู้ที่เห็นด้วยมักยอมรับไม่ได้ต่อการตัดสินใจนั้นและในทางกลับกัน หากผู้เห็นด้วยมีมากกว่าและผู้ไม่เห็นด้วยไม่ยินยอมในการตัดสินใจนั้น จึงจำเป็นต้องอยู่เองที่ควรจะมีการจัดบันทึกทุกครั้งในการประเมินแต่ละครั้ง ในการประเมินจะมีการประเมินในหลาย ๆ รูปแบบ คือ

- 4.1) การประเมินในส่วนหลักของกิจกรรมนั้น
- 4.2) การประเมินในกิจกรรมที่ได้กระทำไป
- 4.3) การพยายามที่จะประเมินทัศนคติของคนทั่วไป

โดยมีนักวิชาการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ปรีดี โชติช่วง (2556) ได้จัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับ น้อยไปหา มาก ดังนี้

1) ระดับที่ 1 ถูกบังคับให้ร่วมมองว่าการที่ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ เพราะถูกบังคับโดยไม่มีทางเลือก

2) ระดับที่ 2 ถูกหลอกให้ร่วม ลักษณะนี้ประชาชนจะถูกล่อใจด้วยผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าจ้างแรงงาน หรือความสะดวกสบายบางอย่าง

3) ระดับของการให้คำปรึกษาหารือ เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้น เป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการเจรจาอย่างเป็นทางการ เพื่อประเมินความก้าวหน้า และระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่าง ๆ สำหรับแนวทางในการดำเนินการในระดับนี้ เช่น การจัดประชุมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

4) ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้นจากระดับของการให้ คำปรึกษาหารือ ซึ่งมีขอบเขตไปถึงการร่วมกันวางแผนความซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมากมายสำหรับแนวทางในการดำเนินการในระดับนี้ เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ เพื่อแก้ไข ปัญหาข้อขัดแย้งร่วมกัน เป็นต้น

5) ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่สูงกว่าระดับการวางแผนร่วมกัน กล่าวคือ เป็นระดับที่ผู้ดำเนินการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6) ระดับการร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผล เป็นระดับที่ประชาชนเข้าร่วมน้อย แต่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานเป็นอย่างมาก แนวทางในการดำเนินการในระดับนี้คือ การจัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลที่มาจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7) ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ เป็นต้นอย่างไรก็ตามระดับการมีส่วนร่วมที่ได้ กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เป็นเพียงระดับการมีส่วนร่วมในโครงการที่ส่วนใหญ่ภาครัฐเป็นผู้กระทำต่อ ประชาชนเพียงเท่านั้น ยังไม่พบว่าการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจากพลังของประชาชนอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมรูปแบบที่จะช่วงให้เกิดการวางและแผนและมีกิจการที่จะพัฒนาให้มีรูปแบบที่เหมาะสม มีรายละเอียดเฉพาะ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ วิธีการ และกระบวนการ
- 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จะมีรูปแบบที่สามารถวัดได้ เนื่องจากธรรมชาติของชุมชนในแต่ละกิจกรรมนั้นๆ เป้าหมายของประโยชน์ที่เขาจะได้รับ คือ สวัสดิการทางสังคมเสร็จสิ้น

2.7.4 ปัจจัยและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชน

โกวิท พวงงาม (2557) ปัจจัยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน World Health Organization ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ คือ

1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงของชาวชนบท จะเข้าร่วมในกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่น ๆ นั้นจะมีเหตุผล 2 ประการ คือ การมองเห็น ว่าคนจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งจัดทำไปซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2) ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ไม่อาจจะเข้าร่วมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการเข้าร่วมหรือเข้าร่วมแล้วไม่ได้รับผลดังที่คาดหวังไว้ เพราะมิได้มีการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ กฎระเบียบ แบบแผนลักษณะการทำงาน เงื่อนไขการเข้าร่วม เป็นต้น ดังนั้น พื้นฐานโครงสร้างของช่องทางในการเข้าร่วม จึงควรมีลักษณะดังนี้

2.1) เปิดโอกาสให้ทุก ๆ คน และทุก ๆ กลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจจะอยู่ในรูปของการมีตัวแทนหรือการเข้าร่วมโดยตรง

2.2) ควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเอง ได้ตามสภาพเป็นจริงของตน

2.3) กำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอย่างไร

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (2557) พบว่าอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1) อุปสรรคด้านการเมือง เกิดจากการไม่ได้กระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับประชาชน โครงสร้างอำนาจทางการเมืองการปกครอง การบริหารเศรษฐกิจ ตกอยู่ในมือของทหาร นายทุน และข้าราชการ

2) อุปสรรคด้านเศรษฐกิจ เกิดจากการขาดความสามารถในการพึ่งตนเอง อำนาจการต่อรองมีน้อย กระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์

3) อุปสรรคด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณีในแต่ละพื้นที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เนื่องจากขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนเก่า ๆ

อากาศรณ์ หงส์ขี้ม (2559) ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน 1. ปัญหาด้านนโยบายและองค์การภาครัฐมี 2 ระดับ คือ

1) ระดับนโยบาย พบว่า นโยบายของรัฐไม่เอื้อต่อการพัฒนาเพราะการตัดสินใจ รวมศูนย์ ที่ส่วนกลางไม่มีการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนอีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะ โครงสร้างอำนาจทางการเมือง การบริหาร และระบบเศรษฐกิจอยู่ในกลุ่มนายทุน

2) ระดับปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะในการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความล่าช้าในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และขาดการประสานงานการติดตาม/ประเมินผลที่ เป็นระบบ

2) ปัญหาเกี่ยวกับประชาชน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1) กลุ่มผู้นำ พบว่า มีการครอบงำความคิดประชาชนเพราะต้องการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนทำให้ขาดความศรัทธาจากประชาชน

2.2) กลุ่มประชาชนทั่วไป พบว่า ประชาชนมีภาระด้านการประกอบอาชีพ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพร่างกาย ประชาชนขาดทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางด้านความคิดเห็นผลประโยชน์ การแบ่งพรรคแบ่งพวก ส่งผลให้ขาดความสามัคคี ขาดการศึกษา ขาดความรู้ทางด้านวิทยาการต่าง ๆ ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นจึงทำให้ไม่ สนใจ ไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังไม่ศรัทธาในตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3) ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครอง 1. ด้านการเมือง พบว่า ขาดการกระจายอำนาจ เพราะระบบการเมืองถูก ควบคุมโดยคนกลุ่มน้อย 2. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า กระบวนการผลิต บังคับการผลิตอยู่ภายใต้ระบบทุน นิยมซึ่งมีกลไกของรัฐควบคุมระบบเศรษฐกิจอย่างเข้มงวด ทำให้ขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการทรัพยากร 3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ อัน เกิดจากความไม่รู้เพราะขาดการศึกษา มีการครอบงำของผู้นำและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นคือ การให้โอกาส ประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง ให้สามารถระดมขีด ความสามารถในการตัดสินใจและควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ

2.7.5 แนวทางการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมที่ประสบความสำเร็จ

อรรถัย กัทผล (2556) ได้เขียนเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมที่ประสบผลสำเร็จมีสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ

1) หัวใจหรือหลักการพื้นฐานของการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ผู้บริหารโครงการการมีส่วนร่วมต้องยึดถือประกอบด้วยหลัก 4S

2) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีการวิเคราะห์สถานการณ์ และเตรียมการล่วงหน้าดังนั้นการวางแผนโครงการการมีส่วนร่วมจะเป็นกลไกหรือเป็นเครื่องมือช่วยให้การมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จ

2.7.6 หลัก 4 S ในการบริหารจัดการ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) Starting Early: เริ่มต้นเร็วก่อนการตัดสินใจ

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระยะแรก มีการให้ข้อมูลกระตุ้นให้เกิดความคิดเห็นและให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนการตัดสินใจ ความล้มเหลวของการมีส่วนร่วมของประชาชนในอดีตมักเกิดจากภาครัฐเริ่มกระบวนการมีส่วนร่วมช้า หลังจากมีการตัดสินใจเรียบร้อยแล้ว หรือมีข้อผูกมัดอื่นๆ จนเปลี่ยนแปลงไม่ได้ หรือหลังจากมีความขัดแย้งเกิดขึ้น อย่งไรก็ตาม การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจมิได้หมายความว่าก่อนการตัดสินใจไม่ถ่วง หรือไม่กั้สัปดาห์ มิติเวลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนความจริงใจของหน่วยงานภาครัฐในกระบวนการมีส่วนร่วม ควรให้มีเวลาเพียงพอในการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เพื่อให้การตัดสินใจสะท้อนความคิดเห็นของชุมชน

นอกจากนี้ ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่ต้น มีประโยชน์ช่วยให้ประชาชนมีเวลาคิดถึงทางเลือกหรือแนวทางแก้ปัญหาของชุมชนที่เหมาะสมมากขึ้น และเป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการ ดังนั้นการบริหารการมีส่วนร่วมที่ดีนั้นควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นในการตระหนักถึงปัญหาความจำเป็นของโครงการ หรือในขั้นของการหาข้อมูลพื้นฐาน เช่น หากเป็นกรณีการทำโครงการโรงไฟฟ้าหรือที่ทิ้งขยะ ควรต้องปรึกษาหารือถึงความจำเป็นของการมีโรงไฟฟ้า หรือที่ทิ้งขยะหรือไม่ ก่อนจะถามว่าตั้งที่นี้ได้หรือไม่

2) Stakeholders: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องครอบคลุม

หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมอีกประการหนึ่งคือการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ต้องการให้มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง (Inclusive) ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งผู้ที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ ควรมีโอกาสเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วม แต่กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงอาจถือว่าต้องรับฟังข้อมูลหรือปรึกษาหารือเป็นอันดับแรกๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญในการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระมัดระวังมิให้เกิดการผิดกลุ่มเป้าหมาย ต้องตระหนักว่าประชาชนแต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบจากประเด็นการตัดสินใจไม่เท่ากันบ่อยครั้งที่เรามักคิดว่าประชาชนเป็นกลุ่มเดียวกัน ในความเป็นจริงผู้ได้รับผลกระทบมีหลากหลายกลุ่ม การบริหารจัดการการมีส่วนร่วมต้องมั่นใจว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม และแต่ละกลุ่มอาจมีรูปแบบและเทคนิคการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมได้ เช่น กำหนดเวลารับฟังความคิดเห็นที่ชาวบ้านมาร่วมได้ หรือ การใช้ภาษาท้องถิ่น รวมทั้ง การอำนวยความสะดวกให้ชาวบ้านในการเดินทางไปด้วย

3) Sincerity: ความจริงใจเป็นฐานของความไว้วางใจ

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมและประชาชนถือว่าเป็นมิติที่มีความสำคัญในการบริหารการมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการหรือมีอำนาจอนุมัติต้องจัดการกระบวนการการมีส่วนร่วมอย่างจริงใจ เปิดเผยข้อเท็จจริง ปราศจากอคติ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารสองทางอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและพอเพียง ตอบสนองต่อความสงสัยของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งแจ้งความก้าวหน้าหรือการเปลี่ยนแปลงของโครงการอย่างต่อเนื่อง อธิบายกระบวนการต่างๆ อย่างชัดเจน ลดข้อสงสัยต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดข้อสงสัย ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระยะเริ่มต้น ขณะเดียวกันตั้งใจรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นและนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือนำมาซึ่งความร่วมมือ ความเข้าใจ และการสื่อสารที่ดีขึ้น

4) Suitability: ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์

หลักการที่สำคัญประการสุดท้ายของการบริหารการมีส่วนร่วมคือการเลือกเทคนิคหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องคำนึงถึงความเหมาะสม โดยพิจารณาจากประเภทและขนาดของโครงการ ความหลากหลายและลักษณะที่แตกต่างกัน พื้นที่และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนความแตกต่างด้านวัฒนธรรม สังคม และค่านิยม ระดับความสนใจของชุมชนในประเด็นหรือโครงการ ความสามารถและความพร้อมรวมทั้งข้อจำกัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม เช่น ด้านระยะเวลา บุคลากรและงบประมาณ ความสำเร็จ ของการมีส่วนร่วมอยู่ที่ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และเลือกกระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ต้องประกอบด้วยกระบวนการย่อยหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการนอกจากนั้น ต้องตระหนักว่าการให้ข้อมูลข่าวสารและข้อเท็จจริงเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของการปรึกษาหารือที่มีประสิทธิผล

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีประสิทธิผล ควรมีขั้นตอนการวางแผน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นวางแผนการมีส่วนร่วม ขั้นนำแผนไปสู่การปฏิบัติตามลำดับ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะ มีหลายชิ้น ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่เห็นว่าสามารถนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

ธีรภัทร จิโน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลสันป่าเปา จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ 1.ศึกษากระบวนการออกแบบโดยยึดผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (User-Centered Design) และการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Design) ในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชน 2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลภายในพื้นที่ และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน 3. นำเสนอแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะภายใต้การตอบสนองความพึงพอใจของผู้ใช้งาน การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงออกแบบ (Design Research) โดยการนำกระบวนการออกแบบโดยยึดผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (User-Centered Design) และการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Design) มาปรับใช้เพื่อเป็นการ

ออกแบบพื้นที่รองรับกิจกรรมสำหรับบุคคลทุกกลุ่มในชุมชน และการออกแบบสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพของชุมชน โดยมีกระบวนการวิจัยดังนี้ คือ

1) สํารวกายภาพพื้นที่ ขอบเขตที่ดิน สภาพปัญหาปัจจุบัน ในช่วงวันธรรมดาและวันหยุด แบ่งออก เป็น 3 ช่วงเวลา ประกอบด้วย ช่วงเช้า (8.00 - 11.30 น.) ช่วงกลางวัน (12.00 - 14.30 น.) และช่วงเย็น (15.00 - 18.00 น.) เนื่องจากแต่ละช่วงเวลาจะมีรูปแบบการใช้งานที่แตกต่างกัน

2) อบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบร่างแนวคิด พื้นที่สาธารณะและนันทนาการเพื่อส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลสันป่าเปา โดยยึดผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (User - Centered Design) ใช้แนวทางของการออกแบบแบบมีส่วนร่วม (Participatory Design) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การระดมความคิด (Brainstorming) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้สอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลและความต้องการของผู้ใช้งานในชุมชนเป็นหลัก โดยที่กระบวนการนี้จะให้ความสำคัญกับความคิดและความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดรูปแบบกิจกรรมรูปแบบสถาปัตยกรรม และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะของชุมชน แบ่งกิจกรรมออกเป็นทั้งหมด 5 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบขั้นต้นเริ่มจากการวิเคราะห์กายภาพของที่ตั้งโครงการเบื้องต้น เพื่อหาความเหมาะสมในการวางผัง โดยพื้นที่ตั้งโครงการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นลานปูนหน้าอาคารเทศบาลตำบลสันป่าเปา ใช้สำหรับจอดรถพนักงานและคนที่มาติดต่อราชการ ไม่มีร่มเงา และไม่มีการแบ่งพื้นที่ใช้งานเป็นสัดส่วน และส่วนที่ 2 บริเวณสนามโล่งด้านหน้า มีลักษณะเป็นลานเปิดโล่ง ปลูกหญ้านวลน้อย มีต้นไม้ใหญ่บางส่วน แต่ไม่เพียงพอสำหรับร่มเงา ทำให้บริเวณดังกล่าวร้อนจัดช่วงช่วงเวลากลางวัน จึงไม่เกิดการใช้งาน มีเพียงตอนเย็นสนามหญ้าจะถูกใช้สำหรับเล่นฟุตบอลของเด็ก ๆ ในชุมชน ซึ่งการใช้งานดังกล่าวถือว่าน้อย และยังไม่เกิดประโยชน์สูงสุด

กฤตวรรณ เฟือกโสมณ (2563) ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ในเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา ตามปัจจัยส่วนบุคคลและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาโดยจากการทดสอบ

สมมติฐานพบว่าอายุ และระดับการศึกษา มีการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน ส่วนเพศอาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรส แตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในทิศทางตรงกันข้ามกัน ที่ระดับ 0.05

วรภัทร พึ่งพงษ์ (2561) ได้ศึกษา เรื่อง ภัยร้ายในพื้นที่สาธารณะ : หนทางการแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศกับการตกเป็นเหยื่อของผู้หญิงบนรถโดยสารประจำทางในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสภาพปัญหาการคุกคามทางเพศบนระบบขนส่งสาธารณะ ของต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะปัญหาของประเทศไทยจากมุมมองของผู้หญิง ที่มาใช้บริการรถโดยสารประจำ ทางในกรุงเทพมหานครว่ามีความสอดคล้อง หรือความแตกต่างกัน อย่างไร 2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะวิธีการป้องกัน ปัญหาการคุกคามทางเพศบนรถโดยสารประจำทางในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จากมุมมองของผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางที่เป็นเพศหญิง ในสังคมไทยให้แก่องค์การภาครัฐและองค์การพัฒนาเอกชน (NGO) ที่เกี่ยวข้อง โดยการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นเอกสารบทความวิจัยและบทความทางวิชาการที่ได้ค้นคว้ารวบรวมมาจากต่างประเทศ ทั้งชาติตะวันตกกับตะวันออก โดยคำนึงถึงเนื้อหาที่มีประเด็นการศึกษาสอดคล้องกับบริบทใน สังคมไทยและอยู่ภายใต้ขอบเขตการวิจัยเพื่อนำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้เข้าใจในบริบทของ สภาพปัญหาการคุกคามทางเพศบนระบบขนส่งสาธารณะที่ปรากฏขึ้นในสังคมทั่วโลก รวมถึง ประเทศไทยด้วย ประกอบกับผู้วิจัยจะนำ มาประยุกต์ต่อยอดสำหรับการสร้างชุดคำถามสัมภาษณ์ กลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งใช้ความเกี่ยวพันของเพศสภาพและการคุกคามทางเพศ, พื้นที่สาธารณะกับวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศ ผลการศึกษาวิจัยรายละเอียดของแต่ละประเด็นที่ค้นพบทั้ง 4 ประเด็น สำคัญจะต้องมีสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการรู้สึกถึงความปลอดภัย และต้องมีการให้ความสำคัญกับสภาพปัญหาอย่างจริงจัง พร้อมเปิดโอกาสสร้างความร่วมมือกับองค์การภาคส่วนต่างๆ ในการช่วยขจัดปัญหานี้ให้อย่างเป็นทางการ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษานี้คือ เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่จะสะท้อนให้เห็นพัฒนาการของการแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศบนรถโดยสารประจำทางของไทย ที่สามารถนำไปพัฒนาเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหานี้ต่อไปได้ในอนาคต

อุธนา สุระคะนัย (2561) ศึกษา เรื่อง การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและการตระหนักถึงความปลอดภัยส่วน

บุคคล : กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันมีวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อเสนอแนวทางในการลดปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา โดยมีแนวคิดและทฤษฎีเป็นฐานเครื่องมือที่ช่วยในการอธิบายสาเหตุ ปัจจัย และพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม ตลอดจนนำมาใช้เสนอเป็นแนวทางในการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมและลดความโอกาสของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม อีกทั้งเสนอเป็นแนวทางการตระหนักถึงความปลอดภัยส่วนบุคคล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร และการสำรวจพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ข้อเด่นของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา คือ มีกล้องวงจรปิด มีการประชาสัมพันธ์ เบอร์โทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งสถานศึกษายังให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากรและนักศึกษา ส่วนข้อด้อย คือ ผลลัพธ์ผูกพันกันกล่าวคือ คนในสถานศึกษาส่วนใหญ่กลับไม่ทราบช่องทางในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหากมีเหตุฉุกเฉิน สถานศึกษามีประตูเข้า-ออกหลายช่องทาง หากมีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นในสถานศึกษาอาชญากรสามารถหลบหนีได้อย่างง่าย รวมทั้งถนนบางแห่ง ทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษามีแสงไฟส่องสว่างน้อย ทำให้บริเวณพื้นที่นั้น ๆ กลายเป็นจุดเสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรมได้ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย คือ ควรมีการจัดอบรมปลูกฝังความตระหนักรู้แก่นักศึกษาและบุคลากรในการใช้ชีวิตภายในสถานศึกษาให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดให้ครบทุกพื้นที่ทั้งภายในและบริเวณโดยรอบสถานศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นควรพัฒนาบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องวิธีการสังเกตจดจำบุคคลต้องสงสัยและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหากเกิดกรณีฉุกเฉิน พร้อมทั้งควรสร้างเครือข่ายและสร้างความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ตำรวจและชุมชน โดยรอบสถานศึกษา ในการช่วยกันเฝ้าระวังและร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ธนศ เกษศิลป์ (2560) ศึกษา เรื่องการพัฒนาต้นแบบการจัดสภาพแวดล้อมร่วมกับชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่สถานศึกษา : กรณีศึกษาในพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายามีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการจัดสภาพแวดล้อมตามแนวคิดการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมร่วมกับชุมชน พร้อมทั้งเพื่อลดความเสี่ยงการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา อันจะนำไปสู่การเป็นต้นแบบให้กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ต่อไป ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเชิงเอกสารการสำรวจพื้นที่การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมมนากลุ่มย่อย

ผลการศึกษาพบว่า จุดแข็งของการจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต ศาลายา คือ มหาวิทยาลัยมีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น กล้องวงจรปิด มีการติดตั้งสัญญาณโทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินทั่วทุกพื้นที่ ทำให้สามารถดูแลรักษาความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างทั่วถึงรวมทั้งมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากร และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ทำให้ทุกคนในมหาวิทยาลัยมหิดลส่วนใหญ่ทราบช่องทางในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ส่วนจุดอ่อนของการจัดสภาพแวดล้อม คือ มหาวิทยาลัยมีประตูทางเข้า - ออกจำนวนมาก ทำให้หากเกิดเหตุอาชญากรรมในพื้นที่ ผู้กระทำผิดสามารถหลบหนีได้ง่าย เพราะมีช่องทางเข้า - ออกหลายช่องทาง รวมทั้งถนนบางแห่งทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหิดลมีแสงไฟส่องสว่างน้อยทำให้เป็นจุดต่อแหล่มหรือเป็นจุดเสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรมได้

นิรากร พันธุ์หอม (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านเนินกระบก หมู่ที่ 12 ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการขั้นตอนบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน 8 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล การเตรียมการประชุมหมู่บ้าน การประชุมหมู่บ้าน การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน การให้ความเห็นชอบและรับรองแผนพัฒนาหมู่บ้าน การประสานและการใช้แผนพัฒนาหมู่บ้าน การตรวจสอบและติดตามผล และการทบทวนปรับปรุงแผนฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 โดย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และ สถานภาพ ไม่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการขั้นตอนบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน 8 ขั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อรุณทิพย์ ศรีสุวรรณ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้งานและการส่องสว่างในพื้นที่สาธารณะในเขตเมือง เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) สืบพินิจลักษณะทางกายภาพ การใช้งานและการส่องสว่างในพื้นที่สาธารณะภายในเขตเมืองเชียงใหม่ 2) สืบพินิจความคิดเห็นเกี่ยวกับแสงสว่างกับความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมในเขตเมืองเชียงใหม่ โดยการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจ สังเกต ถ่ายภาพ รั้ววัด วัดความเข้มแสงด้วยเครื่องมือวัดแสง (Lux Meter) และแบบสอบถาม โดยทำการสอบถาม ถึงปัจจัยและสถานที่ที่ประชาชนมีความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมภายในพื้นที่คูเมือง ในการศึกษาทำการ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่คูเมืองเชียงใหม่ ทำการจัดเก็บตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

(Stratified Random Sampling) ตามเขตของการอยู่อาศัย โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุดตาม การคำนวณสูตรของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1967) ผลการศึกษาที่ได้นำมาวิเคราะห์ถึงหน้าที่ใช้สอยพื้นที่ สาธารณะในปัจจุบันอ้างอิงกับสภาพบริบทและแนวคิดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นของพื้นที่สาธารณะ และวิเคราะห์ สภาพการส่องสว่างของพื้นที่ในเวลากลางคืนร่วมกับผลของแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์การส่องสว่าง กับอัตราประโยชน์ของพื้นที่ใช้สอย มีแนวคิด 3.1 พื้นที่สาธารณะ 3.2 การส่องสว่าง ผลการศึกษา พื้นที่สาธารณะของเมืองเชียงใหม่ยังคงแนวคิดประโยชน์ใช้สอยเหมือนเมื่อเริ่มเกิดขึ้นของ พื้นที่สาธารณะนั้นแต่บางแห่งปรับเปลี่ยนบทบาทไปตามกลุ่มผู้ใช้งาน และกิจกรรมของย่าน ซึ่งสะท้อนถึง ความเปราะบางในการยึดโยงความสัมพันธ์ภายในชุมชน โดยมีแสงประดิษฐ์ในเวลากลางคืนช่วยสร้าง บรรยากาศของความปลอดภัยต่ออาชญากรรมในความรู้สึกของประชาชน อีกทั้งแสงสว่างยังทำให้พื้นที่ สาธารณะได้แสดงออกถึงตัวตนทางวัฒนธรรม และเอื้อต่อการปรากฏตัวของสถาปัตยกรรมในบริเวณโดยรอบ พื้นที่สาธารณะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ชาวเมือง ดังนั้นแสงสว่างในพื้นที่สาธารณะของเมืองเชียงใหม่ จึงตอบสนองความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเชื่อมโยงรากเหง้าของวัฒนธรรมในอดีต กับปัจจุบันไปในขณะเดียวกัน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง หนทางแรกแก้ไข ปัญหา การคุกคามทางเพศกับการตกเป็นเหยื่อของผู้หญิงบนรถโดยสารประจำทางภัยร้ายในพื้นที่ สาธารณะ การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและการตระหนักถึงความปลอดภัยส่วนบุคคล การพัฒนาต้นแบบการจัดสภาพแวดล้อมร่วมกับชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงการเกิดอาชญากรรมรวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) มีความจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ต้องได้รับการดูแล การปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งานได้อย่างปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มแสงสว่าง การเพิ่มอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้มาใช้บริการ และสามารถลดอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้อง กับพื้นที่สาธารณะ มีหลายชิ้น ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่เห็นว่าสามารถได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษารุ่นนี้ มีดังนี้

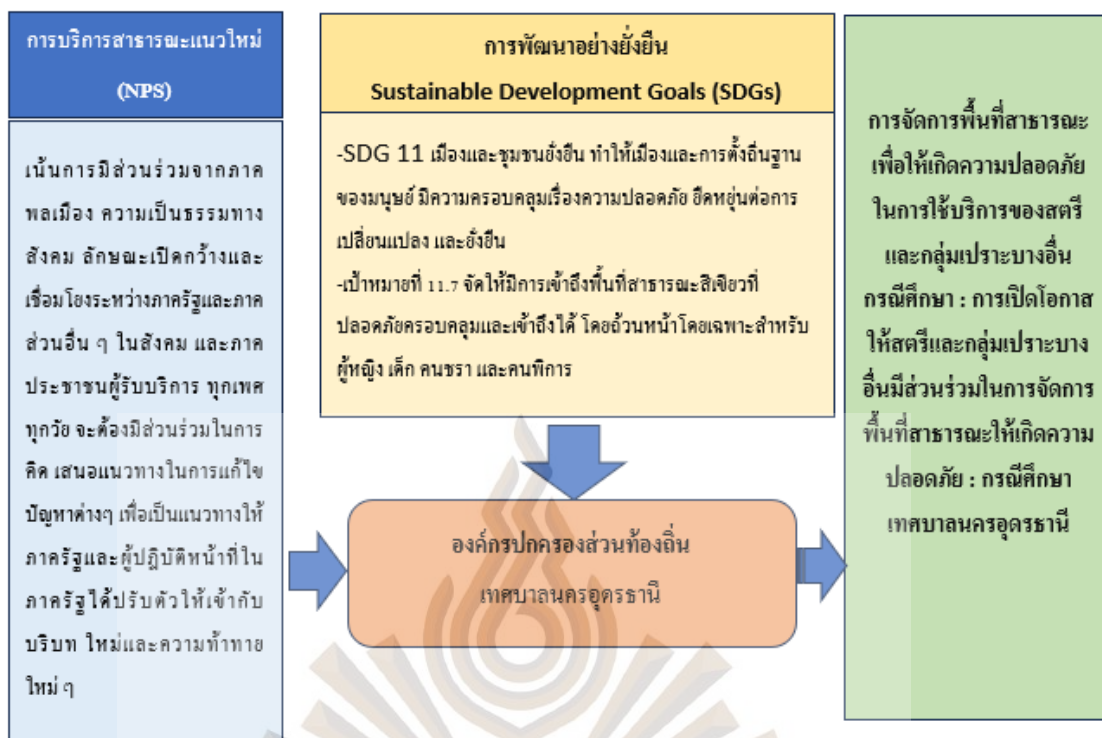
Maghrabi (2019) ได้ศึกษา บทบัญญัติและการใช้พื้นที่สาธารณะในเมืองสำหรับกิจกรรมทางกายภาพของผู้หญิงในซาอุดีอาระเบีย มีวัตถุประสงค์ตรวจสอบการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในเมืองสำหรับกิจกรรมทางกายภาพและพัฒนาคำแนะนำการออกแบบสำหรับนักออกแบบเมืองและภูมิสถาปนิกเพื่อปรับปรุงการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวในพื้นที่สวนสาธารณะในเมืองสำหรับผู้หญิงในซาอุดีอาระเบีย เพื่อระบุพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะทางกายภาพสำหรับผู้หญิงในเจดดาห์ เพื่อสังเกตและบันทึกกิจกรรมของผู้หญิงเพื่อทำความเข้าใจการใช้พื้นที่ในวันและเวลาต่าง ๆ ของปีในกรณีศึกษาที่เลือก เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติทางวิชาชีพด้านการออกแบบชุมชนเมืองและภูมิสถาปัตยกรรมสำหรับการออกแบบและจัดการพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะในเมืองและเพื่อตรวจสอบและเน้นย้ำความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้พื้นที่เปิดโล่งสาธารณะของผู้หญิงเพื่อทำกิจกรรมทางกายภาพ และเพื่อกำหนดคำแนะนำการออกแบบและแนวปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานในภาครัฐ ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการช่วยปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่เปิดโล่งที่มีอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้หญิงในการฝึกกิจกรรมทางกายภาพในพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะในเมือง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะมักไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานที่เป็นผู้หญิง ดังนั้นวิจัยชิ้นนี้ได้เสนอรูปแบบการใช้งานพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะในประเทศที่ปฏิบัติตามกฎหมายอิสลามและพบความคล้ายคลึงกันบางประการของรูปแบบทางกายภาพ

Hassan-Eribi (2018) ได้ศึกษาเรื่อง เพศและพื้นที่สาธารณะ โดยการตรวจสอบการเข้าถึงและพฤติกรรมของผู้หญิงในสวนสาธารณะของ โดฮา มีวัตถุประสงค์ ทำความเข้าใจและชี้แจงประเด็นและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสวนสาธารณะของผู้หญิงจากการทบทวนวรรณกรรม การเปรียบเทียบระหว่างสวนสาธารณะเพื่อส่งเสริมการใช้สวนสาธารณะของผู้หญิง การพัฒนาคำแนะนำสำหรับนักออกแบบและนักผังเมืองเพื่อปรับปรุงการออกแบบสวนสาธารณะ โดยได้มีการสัมภาษณ์วิจัย ผู้หญิงในโดฮามีสิทธิ์เข้าถึงสวนสาธารณะอย่างยุติธรรมหรือไม่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งผลต่อการเข้าใช้สวนสาธารณะของผู้หญิงใน โดฮาอย่างไร ผู้หญิงใช้สวนสาธารณะอย่างไร รวมถึงผู้หญิงในโดฮาต้องการมีสวนสาธารณะแยกหรือไม่ โดยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้หญิงที่มีอายุ วัฒนธรรม เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ต่างกัน มีการเข้าถึงพื้นที่สวนสาธารณะอย่างยุติธรรมและมีส่วนร่วมอย่างยุติธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ช่วงเวลาของวันและวัตถุประสงค์ของการเยี่ยมชม แสงสว่าง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ต้นไม้ วัสดุ ทางเดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในสวนสาธารณะ

Brewster (2016) ได้ศึกษาเรื่อง การวางแผนความปลอดภัยของเมือง สำหรับผู้หญิง มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบแนวคิดเมืองปลอดภัยจากมุมมองเรื่องเพศ เพื่อตรวจสอบว่าการวางแผนสามารถนำไปสู่การบรรลุเมืองที่ปลอดภัยสำหรับผู้หญิงในประเทศนิวซีแลนด์ได้อย่างไร ซึ่งในการศึกษานี้จะกล่าวถึงสิ่งที่การวางผังเมืองและการออกแบบสามารถทำได้เพื่อลดโอกาสในการก่ออาชญากรรมรุนแรงและทางเพศต่อผู้หญิง โดยผ่านคำถามวิจัย แนวคิดเมืองปลอดภัยเกี่ยวข้องกับอะไร เหตุใดผู้หญิงจึงถูกกล่าวถึงเป็นพิเศษในโครงการเมืองปลอดภัยหลายโครงการ พื้นที่เมืองที่จำกัดความสามารถของผู้หญิงในการใช้ประโยชน์จากเมืองอย่างไรนักวางแผนสามารถมีตัวเลือกอะไรบ้างในการสร้างเมืองที่ปลอดภัยภายใต้พระราชบัญญัติการจัดการทรัพยากรปี 1991 ผลการวิจัยพบว่าการวางผังเมืองและการออกแบบสามารถทำได้เพื่อลดโอกาสในการก่ออาชญากรรมรุนแรงและทางเพศต่อผู้หญิง นักผังเมืองมีโอกาสที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมของเมืองโดยใช้เทคนิคการป้องกันอาชญากรรมผ่านการออกแบบสิ่งแวดล้อม การวางผังเมืองที่ปลอดภัยจะต้องมีความสำคัญอันดับแรกสำหรับสภาและนักผังเมือง เนื่องจากนักผังเมืองผู้ชายที่มีความคิดที่แตกต่างกันจากผู้หญิง ซึ่งอาจจะไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การศึกษาการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น กรณีศึกษา: การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัยของเทศบาลนครอุดรธานี เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของภาครัฐเพื่อให้เกิดความร่วมมือโดยเน้นค่านิยมประชาธิปไตย ความเป็นพลเมือง และผลประโยชน์สาธารณะ (Denhardt, R.B. & Denhardt, J.V., 2003, pp.42-43) โดยเปิดกว้างและเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวัน โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการครอบคลุมถึงที่อยู่อาศัย สถานที่ สาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน การทำกิจกรรมประจำวันได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง จำเป็นต้องลดโอกาสในการลื่น หรือป้องกันอุบัติเหตุจากหกล้ม ซึ่งเป็น สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความพิการหรือทุพพลภาพในวัยผู้สูงอายุ (กระทรวงสาธารณสุข, 2558) เพื่อให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุม โดยเฉพาะสตรี และกลุ่มเปราะบาง รวมถึงการกำหนดนโยบายสำหรับการป้องกัน คุ้มครอง การออกแบบการจัดการพื้นที่สาธารณะ และความร่วมมือในระดับท้องถิ่น จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.9 กรอบแนวคิดทฤษฎี

รูปที่ 2.1 กรอบแนวคิดทฤษฎี

ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

ผู้วิจัย นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคพลเมือง ความเป็นธรรมทางสังคม และการระับผิดชอบยิ่งขึ้น มีลักษณะเปิดกว้างและเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม และภาคประชาชนผู้รับบริการ ทุกเพศ ทุกวัย จะต้องมีส่วนร่วมในการคิด เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ภาครัฐและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในภาครัฐได้ปรับตัวให้เข้ากับบริบท ใหม่และความท้าทายใหม่ ๆ เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDG) ในส่วนของการพัฒนาเมืองและชุมชนยั่งยืนทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ครอบคลุมถึงเรื่อง ปลอดภัย การยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน รวมถึงการให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยได้ด้วย นำไปไปสู่การหาคำตอบ การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น กรณีศึกษา : การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัย : กรณีศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่น กรณีศึกษา : ความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอุดรธานีกับกลุ่มเปราะบางอื่น มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 การออกแบบการศึกษา
- 3.2 ผู้ให้ข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.5 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การออกแบบการศึกษา

การดำเนินการศึกษานี้ ใช้วิธีแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก และการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นการเปิดรับข้อมูลที่หลากหลาย ตลอดจนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ รวมถึงการได้มาซึ่งข้อค้นพบใหม่ที่อาจได้จากรูปแบบการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และการรวบรวมทางเอกสาร

3.2 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 9 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1.กลุ่มบุคลากรเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 4 ราย ได้แก่ เลขานุการเทศมนตรีนครอุดรธานี , ที่ปรึกษานายกฯ , นักพัฒนาชุมชน , ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสำรวจ จำนวน 5 ราย ได้แก่

- 1) รองผู้กำกับการสอบสวน
- 2) รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปรามฯ
- 3) รองสารวัตรงานถวายความปลอดภัยและจัดทำแผนระบบข้อมูลอาชญากรรม
- 4) รองสารวัตรควบคุมแหล่งอบายมุขจัดระเบียบสังคมงานพิทักษ์เด็กเยาวชนและสตรี
- 5) เจ้าหน้าที่ธุรการงานงานตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มข้าราชการ จำนวน 6 ราย ได้แก่ ปลัดอำเภอเมืองอุดรธานี , หัวหน้ากลุ่มสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุดรธานี , ผู้อำนวยการพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ , หัวหน้ากลุ่มนโยบายและวิชาการพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ , ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี , นักจิตวิทยาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี

กลุ่มที่ 4 กลุ่มสมาคมสตรี จำนวน 2 ราย ได้แก่ สมาชิกสมาคม , กรรมการสมาคม

กลุ่มที่ 5 กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 4 ราย ได้แก่ ผู้นำชุมชนพิชัยรักษ์ , ชุมชนโพธิ์ทอง, ชุมชนหนองเตาเหล็ก, ชุมชนมิตรประชา

กลุ่มที่ 6 กลุ่มสมาคมผู้สูงอายุ จำนวน 4 ราย ได้แก่ สมาชิก , กรรมการ

กลุ่มที่ 7 กลุ่มสมาคมคนพิการ จำนวน 4 ราย ได้แก่ สมาชิก , กรรมการ

กลุ่มที่ 8 กลุ่มโรงเรียน จำนวน 5 ราย ได้แก่ ครู , นักเรียน โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล

กลุ่มที่ 9 กลุ่มมูลนิธิ จำนวน 6 ราย ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัยฉุกเฉิน, หัวหน้ามูลนิธิ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นการทำวิจัยเชิงคุณภาพ มีทั้งที่ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาในพื้นที่ และทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ด้วย

ตนเอง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์กลุ่ม และใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมไปพร้อมๆ กัน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.3.1 การศึกษาจากเอกสาร ซึ่งในงานวิจัยนี้ มี 2 ประเภทคือ

1) เอกสารที่เป็นข้อมูลดิบ เป็นการเก็บเอกสารโดยไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์สังเคราะห์ เป็นข้อมูลสาระสำคัญ ได้แก่ เอกสารทั่วไปที่ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ในช่องทางต่างๆ รายงานการประชุม รายงานผลการดำเนินงาน แผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี

2) เอกสารบทความทางวิชาการ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลข่าวสารทางประชาสัมพันธ์เผยแพร่ อินเทอร์เน็ต

3.3.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก

เป็นการทำงานภาคสนาม ด้วยการเดินทางไปเก็บข้อมูลในพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เป็นการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก มีขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมก่อนการสัมภาษณ์ประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ระบบและอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล และการรักษาข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญสอดคล้องกับจริยธรรมในการทำการวิจัย โดยมีการใช้แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi Structure Interview) ที่มีการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Question) มีกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยพิจารณาจากลักษณะของผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อต้องการรายละเอียดมากที่สุด ในเรื่องที่คุณในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องศึกษา และสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ชัดเจน ครบถ้วนตาม ประเด็นที่ศึกษา จากกลุ่มบุคลากรเทศบาลนครอุดรธานี สถานีตำรวจภูธรเมือง อุดรธานี ข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี สมาคมตรีอุดรธานี ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี สมาคม ผู้สูงอายุจังหวัดอุดรธานี สมาคมคนพิการจังหวัดอุดรธานี ครูและนักเรียนโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล มูลนิธิ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการศึกษาและการรวบรวมข้อมูลหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลและคำตอบที่ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลจริงที่ใช้ในการวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในระยะแรกของการทำวิจัย โดยการทำการสำรวจสภาพพื้นที่และพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเขตการปกครอง ด้านจำนวนประชากร ด้านจำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ด้านจำนวนเด็กนักเรียน ด้านจำนวนชุมชนเดิม ด้านนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนา ด้านนโยบายความปลอดภัยของเมือง ด้านโครงการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ และด้านการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม

2) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้มาทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ การร่วมเดินวิ่ง การออกกำลังกายด้วยเครื่องออกกำลังกาย การจับขี่จักรยาน และการนั่งพักผ่อน พร้อมกับวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ ลักษณะพื้นที่ อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการใช้พื้นที่สาธารณะ รวมถึงการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย

3) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เป็นการพูดคุยทั่วไป แต่มีจุดมุ่งหมายว่าผู้วิจัยต้องการข้อมูลเรื่องใด โดยทำการสัมภาษณ์บุคลากรในแต่ละหน่วยงานในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่น

4) อุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง โทรศัพท์ ที่ใช้บันทึกรูปภาพและเสียงในขณะสัมภาษณ์ และเก็บภาพประกอบ เพื่อแสดงลักษณะสถานที่ พื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ รวมถึง ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่พบและสังเกตเพื่อใช้ในการช่วยอธิบายข้อมูลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งจะใช้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นชุดของคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่ม

ประการบางอื่น กรณีศึกษา : การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัย : กรณีศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงทำให้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ชุด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ แบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 สัมภาษณ์ผู้ให้บริการ ได้แก่ กลุ่มเทศบาล ตำรวจ ข้าราชการจังหวัดอุดรธานี มีแนวทางในการสัมภาษณ์ คือ การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ในประเด็นหัวข้อที่ 11.7 การให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้าโดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในอดีต และ แนวทางการเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในอนาคต

ชุดที่ 2 สัมภาษณ์ผู้รับบริการ มีแนวทางในการสัมภาษณ์ คือ สภาพ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ปัญหาและอุปสรรค ในมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัย และแนวทางการเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในอนาคต

โดยการปฏิบัติต่อผู้เข้าร่วมวิจัยนี้ ตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน โดยการเชิญชวนให้เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ ปราศจากการถูกบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อม การกดดัน การจูงใจ การใช้ภาษาและคำพูดที่ทำให้เกียรติและเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย แก่ผู้เข้าร่วมวิจัยและไม่ละเมิดสิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำองค์กร ผู้บังคับบัญชา ผู้นำชุมชน และประธานสมาคม เพื่อสัมภาษณ์ โดยจะมีการปกป้องสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยและการรักษาความลับ ด้วยการแจ้ง ขออนุญาต กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่าจะมีการบันทึกเทป ถ่ายรูปในการสัมภาษณ์ ลักษณะสถานมีความสงบ ไม่มีสิ่งรบกวนหรือเบี่ยงเบนความสนใจ และสามารถรักษาความเป็นส่วนตัวได้ เช่น ห้องประชุม ศาลาพักผ่อนในพื้นที่สาธารณะ

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแจ้งวิธีการเก็บรักษาข้อมูล ระยะเวลาในการทำลาย รวมถึงแจ้งกรณีที่เกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยจะถูกเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย มีการใส่รหัสคอมพิวเตอร์และไฟล์ข้อมูล เอกสารต่างๆ ถูกเก็บในตู้เอกสารที่มีกุญแจล็อก ไม่เปิดเผยต่อ

สาธารณะเป็นรายบุคคลแต่จะรายงานผลการวิจัยเป็น ข้อมูลส่วนรวม ข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัย เป็นรายบุคคลอาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา สถาบัน หรือ องค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องจากผู้ให้ข้อมูล เช่น ข้อมูลที่เป็นกระดาษ ข้อมูลใน คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยจะทำลาย 3 ปีหลังจากได้ตีพิมพ์บทความแล้วเสร็จ

3.5 การตรวจสอบข้อมูล

เพื่อเป็นการพิจารณาว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้น มีคุณภาพน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด มีความครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ถึง โครงสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและ แนะนำจำนวน 2 ท่าน หากมีข้อโต้แย้งจะนำเสนอต่อท่านผู้เชี่ยวชาญรายที่ 3 ต่อไป อีกทั้งผู้วิจัย ดำเนินการเสนอพิจารณาจริยธรรมของคณะกรรมการสำนักงานการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยรังสิต ตามหลักจริยธรรมการวิจัย เพื่อปกป้องข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในกรณีไม่มีข้อโต้แย้ง ผู้วิจัยจะ ดำเนินการตรวจสอบ ด้วยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งจะทำการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงและตอบปัญหาการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านข้อมูล โดยการตรวจสอบจากเอกสารของเทศบาลนครอุดรธานี ได้แก่

1.1) ข้อมูลที่นำมาศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะได้แก่ ขนาด รูปผังบริเวณ การ ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ให้ถูกต้องตรงกับข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูล ของจังหวัดอุดรธานี ฐานข้อมูลของเทศบาลอุดรธานี และฐานข้อมูลจากรายงานประจำปีของ สำนักงานโยธาธิการจังหวัดอุดรธานี

1.2) ข้อมูลด้านจำนวนประชากร ได้จากข้อมูลจากสำนักงานสถิติของจังหวัด อุดรธานี ถูกต้องตรงกับข้อมูล รายงานแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนครอุดรธานี

1.3) ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะ ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยการ สอบถามจากผู้ใช้พื้นที่หรือผู้อยู่อาศัยรอบบริเวณพื้นที่สาธารณะ และเอกสารรายงานผลการ ดำเนินงานของเทศบาลนครอุดรธานี

1.4) เปรียบเทียบมุมมองและความคิดเห็นของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาพื้นที่สาธารณะในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ในการพัฒนา

พื้นที่สาธารณะของเทศบาลนครอุดรธานี การให้มุมมองของแต่ละคนเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยในการใช้พื้นที่สาธารณะของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น

2) ด้านผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูล โดยการสอบถามและสังเกตจากผู้ร่วมใช้พื้นที่สาธารณะ

2.1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่พบในพื้นที่สาธารณะโดยสอบถามจากผู้ในพื้นที่หลายๆ คน มีความเหมือนกัน

2.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ จากหลายกลุ่มอาชีพ และชุมชน มีความเหมือนกัน ไม่แตกต่างกัน ในประเด็นเดียวกัน จากงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

2.3) ข้อมูลความต้องการของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ของหลายๆ คน ต่างเวลา กัน มีความเหมือนกัน จากงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

2.4) ข้อมูลเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัย ของกลุ่มสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ที่เกิดจากการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกันและทำให้เกิดอุบัติเหตุ หรือการให้ความเห็นของพื้นที่เสี่ยง มีความเหมือนกัน ไม่แตกต่างกัน จากงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

3) ด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล

3.1) ข้อมูลที่เก็บได้ของผู้วิจัย เพื่อสำรวจพื้นที่สาธารณะ สภาพทางกายภาพ และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและความไม่ปลอดภัย เปรียบเทียบกับคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งจากผู้ในพื้นที่ ดำรงในพื้นที่ สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น รวมถึงเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครอุดรธานี

3.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการสังเกตของผู้วิจัย เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ในลักษณะของการใช้งาน อุปกรณ์ เครื่องออกกำลังกาย พื้นที่ทางเดิน ตลาด และสวนสาธารณะ ถูกต้องตรงกันกับการสังเกตและสถิติ รายงานการเกิดเหตุในพื้นที่สาธารณะ กับคำสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการในพื้นที่สาธารณะ

4) ด้านการทบทวนข้อมูล

4.1) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย ให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ สาธารณะ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลนครอุดรธานี เพื่อตรวจสอบข้อมูลว่าตรงกับที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน

4.2) นำข้อมูลผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิด โอกาส และข้อค้นพบ ให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการ นักพัฒนาชุมชนของเทศบาลนครอุดรธานี เพื่อแสดง ความคิดเห็น เสนอแนะ เพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ รวมถึงแก้ไขในส่วนที่ไม่ถูกต้อง

5) ด้านวิธีการเก็บข้อมูล

5.1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับ การพบอาชญากรรม สภาพพื้นที่ การเปิดโอกาส ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสวนสาธารณะให้เกิดความปลอดภัยของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ของ เทศบาลนครอุดรธานี เปรียบเทียบกับ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อดูลักษณะและ ความสอดคล้องของข้อมูล ได้แก่ การทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ ความปลอดภัยในการใช้พื้นที่

6) ด้านทฤษฎี

6.1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยการค้นพบเรื่อง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อความ ปลอดภัยของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นนั้นสามารถเข้าใจข้อคำถาม ข้อค้นพบ และการตีความต่าง ตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การพัฒนาที่ยั่งยืน พื้นที่สาธารณะ ความ ปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ การบริการสาธารณะแนวใหม่ นำไปสู่การเพิ่มการเปิดโอกาสในการมี ส่วนร่วมพร้อมอภิปราย และอธิบายความสอดคล้องในแต่ละประเด็น

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เริ่มด้วยการจำแนกข้อมูลและ จัดระบบข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหา และนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย ภายหลังจากการสัมภาษณ์ผู้ ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์นำมาถอดเสียง และบันทึกเป็นข้อความโดยนำข้อความ จากการสัมภาษณ์ มาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียง เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ ของการศึกษา วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยการนำ

ข้อมูลวิเคราะห์โดยการบรรยาย ดีความ สกัดเนื้อหาสาระ จากการสื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูล ทั้งทางตรง และทางอ้อม และสรุปใจความและเรียบเรียง ข้อค้นพบที่ได้จาก การศึกษากรณีจาก ข้อสรุปย่อย ๆ ไปสู่ข้อสรุปใหญ่ เพื่อนำไปสู่การเขียนรายงาน การอธิบายหรือ บรรยายเชิงวิเคราะห์ ในลักษณะของการเล่าเรื่อง ปรัชญาการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของวิจัย ทั้งนี้ จะเชื่อมโยงกลับไปที่กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยที่นำเสนอมาแล้วในบทที่ 3 โดยนำเสนอผลการศึกษาลำดับดังนี้

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเขตการปกครอง ด้านจำนวนประชากร ด้านจำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ติดเชื้อเอชไอวี ด้านจำนวนเด็กนักเรียน ด้านจำนวนชุมชนเดิม ด้านนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนา ด้านนโยบายความปลอดภัยของเมือง ด้านโครงการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ และด้านการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม

4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

4.2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นมากน้อยเพียงใด

4.2.2 เพื่อศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างไรบ้าง

4.2.3 เพื่อศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด (แสดงไว้ในบทท้ายบทที่ 2) ในการศึกษา อธิบายเชื่อมโยงข้อมูลจากผลการศึกษาทั้ง 2 วิธี (กล่าวไว้ในบทที่ 3) โดยนำเสนอข้อมูลสำคัญ 2 ส่วน คือ 1) การศึกษาข้อมูลด้านเอกสาร 2) การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาแสดงไว้ในบทที่ 4 ตามลำดับ

โดยผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลที่ได้จากเอกสารแผนพัฒนาท้องถิ่น (2561 -2565) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเทศบาลนครอุดรธานี เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในพื้นที่และรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

4.1 การศึกษาข้อมูลด้านเอกสาร

1) ด้านกายภาพ พบว่า พื้นที่ตั้งอยู่ในเขตของอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีอยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ 562 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ตัดผ่าน มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ เทศบาลเมืองหนองสำโรงและเทศบาลตำบลหนองบัว ทิศใต้ ติดต่อกับ เทศบาลตำบลบ้านจั่นและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจั่น ทิศตะวันออก ติดต่อกับ เทศบาลตำบลหนองบัว ศตะวันตก ติดต่อกับ เทศบาลเมืองหนองสำโรง

2) ด้านเขตการปกครอง พบว่า เดิมเป็นเทศบาลเมืองอุดรธานี จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้ง เทศบาลเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พุทธศักราช 2479 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2479 เทศบาลนคร อุดรธานีมีพื้นที่ 5.60 ตารางกิโลเมตร การขยายเขตครั้งที่ 1 ตามพระราชกฤษฎีกาการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีพุทธศักราช 2495 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2495 มีพื้นที่ 8.30 ตารางกิโลเมตร การขยายเขตครั้งที่ 2 ตามพระราชกฤษฎีกาการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองอุดรธานี (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2536 เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2536 มีพื้นที่ 47.70 ตารางกิโลเมตร เทศบาลเมืองอุดรธานี ยกฐานะเป็น เทศบาลนครอุดรธานี ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลนคร อุดรธานี พุทธศักราช 2538 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2538

3) ด้านจำนวนประชากร พบว่า ปี 2561 มีประชากรตามฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 จำนวนทั้งสิ้น 130,457 คน ชาย 63,316 คน หญิง 67,141 คน (ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร เทศบาลนครอุดรธานี ณ 31 ธันวาคม 2561) จนปีปัจจุบัน (2566) มีจำนวนประชากรตามฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรฯ ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2566 จำนวนทั้งสิ้น 116,870 คน ประกอบด้วย ชาย 55,447 คน หญิง 61,423 คน

4) ด้านจำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ติดเชื้อเอดส์ พบว่า มีผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 13,500 คน คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 1,816 คน และผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 178 คน (กองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครอุดรธานี เดือนพฤษภาคม 2562) จนปี 2565 มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 141,366 คน ผู้พิการ จำนวน 1,900 คน ผู้ป่วยเอดส์ จำนวน 151 คน (แผนพัฒนาท้องถิ่น 2560-2570 ฉบับแก้ไข ครั้งที่ 1/2566 หน้า 10)

5) ด้านจำนวนเด็กนักเรียนเขตเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า มีโรงเรียนเทศบาล 8,142 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 115 คน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2562 ฐานข้อมูลสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุดรธานี (แผนพัฒนาท้องถิ่น, 2555) จนในช่วง ปี 2564 มีนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล

จำนวน 6,998 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 133 คน ข้อมูล ณ วันที่ 10 กันยายน 2564 (แผนพัฒนาท้องถิ่น, 2566)

6) ด้านจำนวนชุมชน พบว่า เดิมมี 54 ชุมชน ต่อมาเทศบาลได้ออกระเบียบเทศบาลนครอุดรธานีว่าด้วยชุมชน พ.ศ.2548 เพื่อเป็นเกณฑ์ในการจัดตั้งชุมชนเพิ่มขึ้น โดยเป็นการแบ่งพื้นที่จากชุมชนเดิมเพื่อให้สามารถบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ ปัจจุบันเทศบาลมีชุมชนในพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 104 ชุมชน แบ่งตามเขตการเลือกตั้งออกเป็น 4 เขต ดังนี้ เขต 1 จำนวน 21 ชุมชน เขต 2 จำนวน 22 ชุมชน เขต 3 จำนวน 34 ชุมชน และเขต 4 จำนวน 27 ชุมชน และปัจจุบัน มี 105 ชุมชน (แผนพัฒนาท้องถิ่น, 2561, น. 17-23)

7) ด้านนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง พบว่า การแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลนครอุดรธานี เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2564 กล่าวว่า “การขยายตัวของเมืองในพื้นที่ของเทศบาลนครอุดรธานี และเทศบาลอื่น โดยรอบ เชื่อมโยงเป็นระบบเมืองเดียวกัน การบริหารจัดการเมืองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัย บุคลากรและองค์ความรู้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สำคัญ คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันบริหารจัดการเทศบาลนครอุดรธานี และเทศบาลโดยรอบ ให้เป็น “เมืองศูนย์กลางของอนุภาคลุ่มน้ำโขง” อย่างแท้จริง โดยแนวทางหลัก ในการพัฒนา ให้เทศบาลนครอุดรธานีเป็น “เมืองแห่งโอกาสสำหรับทุกคน” ด้วยการเปิดโอกาสให้กับตัวแทนจากทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการและพัฒนาเมืองให้ตรงกับความต้องการของคนอย่างเท่าเทียมกัน สร้างพื้นที่ ในการเข้าถึงให้กับตัวแทนจากทุกภาคส่วน ทุกกลุ่ม ทุกชุมชน เพื่อร่วมกันเสนอแนะแนวทางการ บริหารจัดการเมือง และเสนอ นโยบาย ต่อ คณะผู้บริหารเทศบาลนครอุดรธานีด้วยการจัดตั้ง “สภาพลเมือง” เพื่อเป้าหมายหลักที่สำคัญในการพัฒนาเทศบาลนครอุดรธานี คือ “เมืองแห่งความสุข” หมายถึงเมือง ที่ประชาชนทุกภาคส่วน ทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย มีส่วนร่วมในการออกแบบเมืองในทุกมิติ”และนโยบายการขับเคลื่อนเทศบาลนครอุดรธานีสู่ “เมืองสีเขียว” (Green City) หรือเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดของความยั่งยืน เพื่อลดการพึ่งพาการใช้พลังงานอาหารและน้ำ รวมไปถึงเพื่อลดการปลดปล่อยพลังงานของเสียในรูปของความร้อนและมลพิษต่าง ๆ

8) ด้านนโยบายความปลอดภัยของเมือง (Urban Security) พบว่า มีการกำหนดนโยบายสร้างเมืองอุดรธานีให้เป็นเมืองแห่งความปลอดภัย Smart Safety City ด้วยการติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV และนโยบายการสร้างความปลอดภัยของเมือง (Urban Security) มีการดำเนินการดังนี้

8.1) จัดตั้งศูนย์กำกับดูแลเมืองตลอด 24 ชั่วโมง เป็นศูนย์กลางควบคุมการจราจรและความปลอดภัยของเมืองที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับเทศบาล โดยรอบและหน่วยงานด้านความปลอดภัยทั้งหมด

8.2) การติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) เพิ่มให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

8.3) จัดตั้งอาสาสมัครในชุมชน เพื่อดูแลความปลอดภัย และป้องกันภัยยาเสพติด พร้อมฝึกอบรมให้ได้มาตรฐานและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านความปลอดภัย

8.4) ปรับปรุงระบบแสงสว่างให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเทศบาลนครอุดรธานี เพื่อความปลอดภัยในชุมชน ตามรายงานการประชุมสภาเทศบาล การประชุมสมัยสามัญสมัยที่ 1 เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2564

9) ด้านโครงการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ จากแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – 2565) และแผนการดำเนินการแต่ละปีงบประมาณ พบว่า มีโครงการต่อไปนี้

9.1) โครงการสถาปนาประชาคมเมือง เทศบาลนครอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการระดมการจัดทำแผนของเทศบาลนครอุดรธานี ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง ขจัดปัญหา ลดความขัดแย้ง สร้างสังคมสังคมแห่งสันติสุขและสมานฉันท์ และเพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการเมืองเชิงสร้างสรรค์ ตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยการจัดสัมมนาประชาคมเมืองเทศบาลนครอุดรธานีทุกภาคส่วนตลอดจน ผู้ได้รับผลกระทบ ผู้สนใจเข้าร่วม

9.2) โครงการเสริมสร้างการรับรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาเมืองให้แก่ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ต้องขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐและทุกภาคส่วน ด้วยการจัดสัมมนา

9.3) ปรับปรุงลานจอดรถคนพิการและแนวพื้นที่ทางขึ้นลงอาคารเฉลิมพระเกียรติ พัชรกิติยาภา

9.4) โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนน คอนกรีตเสริมเหล็กถนนเลียบริดจอลทางรถไฟชุมชนบ้านเคื่อ 2

9.5) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางเดินเท้าถนนเพราะนิยมตัดกับถนนโพศรี (บริเวณบ้านพักคลังจังหวัดอุดรธานี)

9.6) โครงการก่อสร้างปรับปรุงผิวจราจรถนนคอนกรีตแบบเสริมผิวทาง (โอเวอร์เลย์) บริเวณถนนทหารจากสามแยกซอยจินตคามถึงหน้าศูนย์ทหารโรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม, ถนนหนองเหล็กจากแยกตัดทางรถไฟถึงแยกรอบเมืองข้างโสมโปร, ถนนหนองบัว (ซอยกำนัน) จากสี่แยกตัดกับถนนนิตโยถึงสี่แยกถนนรอบเมือง, ซอยราชศักดิ์ชุมชนโพธิ์สว่าง, ซอยอนันต์ศิริ (หลังโรงแรมอูครโฮเต็ล) ถนนประจักษ์

9.7) โครงการก่อสร้างและติดตั้งเสาไฟฟ้าส่องสว่าง (Hi-mast) ความสูง 25 เมตร พร้อมหลอดไฟ Flood Light LED บริเวณทางเท้ารอบวงเวียนน้ำพุ, เกาะกลางถนนประจักษ์ศิลปาคม (แยกหน้าสถานีรถไฟ), รอบสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม สามแยกวงเวียนถนนศุภกิจจรยาบรรณจบนนโพนพิสัย (ค5), สามแยกโรงพยาบาลอูคร ถนนทองใหญ่, สามแยกถนนเพาะนิยมตัดถนนธรรมเจดีย์ (วงเวียนบ้านลูกรัก), วงเวียนหน้าหนองประจักษ์ศิลปาคมถนนเทพารักษ์ตัดถนนเพาะนิยม

9.8) ก่อสร้างปรับปรุงทางระบายน้ำ ในพื้นที่เทศบาลนครอุดรธานี ได้แก่ ซอยสามัคคีโพธิ์สว่าง 1, ซอยสุขคนาสละชีพ, ซอยหนองเหล็ก 9 ชุมชนหนองเหล็ก 2, ซอยประชาสันติ 9 ชุมชนเก่าจาน 5, ซอยร่มเย็นพัฒนา, ซอยไหลมา, ซอยบ้านช้าง 6, ซอยสันติสุข แยก 1 ชุมชนหนองนาเกลือ, ซอยรวมน้ำใจ ชุมชนโพธิ์สว่าง 2, ซอยบุญศิริวัลย์ (สวนฝรั่ง), ซอยหลวงพ่อพิบูลย์ 2, ซอยพิชัยรักษ์ 5, ซอยพิชัยรักษ์ 3, ซอยอศุขเกษ 1, ซอยอศุขเกษ 3, ซอยดอนอุดม 2 ชุมชนหนองเหล็ก 2, ซอยอุดมเดช 7, ซอยวิจารณ์รงค์ 2 ชุมชนบ้านห้วย 2, ซอยหนองบัวกลอง, ซอยโพนพิสัย 2 นอก 1 (ลีลาวดี), ซอยคงอุดม 3, ซอยจันทราทิพย์ 5, ซอยอาทรพัฒนา, ซอยคงวัด 1/6, ซอยนเรศวร 4 ชุมชนบ้านจิกล ซอยศรีรัฐกิจ 2, ซอยหน้าวัดบ้านช้าง, ซอยศรีชมชื่น 1/4, และ ซอยศรีรัฐกิจ 4

10) ด้านการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม พบว่า มีการดำเนินการผ่านกระบวนการต่อไปนี้

10.1) การจัดทำประชาคม หมายถึง การที่บุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มา ประชุมกันเพื่อร่วม คิดร่วมทำร่วมตัดสินใจร่วมตรวจสอบร่วมรับประโยชน์ร่วมแก้ปัญหาปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดการประชุมในเวทีประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล ของเทศบาลนครอุดรธานี มีการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในพื้นที่ คัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอโครงการ โดยมีขั้นตอนการประชุมดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประชาชนหรือผู้ได้รับมอบหมายเปิดการประชุมประชาคมและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียกประชุมประชาคม

ขั้นตอนที่ 2 การรับฟังปัญหาและความต้องการ โดยเปิดให้ที่ประชุมประชาคม ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะปัญหาและความต้องการแก่ที่ประชุม โดยต้องบันทึกทุกปัญหา ความต้องการไว้อย่างโปร่งใส รวบรวมปัญหา ความต้องการทั้งหมดและบันทึก เพื่อให้ที่ประชุม ร่วมกันพิจารณาแบ่งกลุ่มปัญหาและจัดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมกันพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการชุมชน โดย หากมีผู้ยื่นข้อเสนอโครงการชุมชนก่อนการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล ให้ผู้ที่เสนอ โครงการชุมชน นำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการชุมชน โดยอธิบายถึง ความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินโครงการและความจำเป็นในการสนับสนุนงบประมาณ จากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ทีละโครงการต่อที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชน , หากไม่มีผู้ยื่น ข้อเสนอโครงการชุมชน ก่อนการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล ให้ที่ประชุมประชาคม ร่วมกันเสนอโครงการเพื่อแก้ปัญหาและความต้องการต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน ชุมชน หรือ ตำบลโดยแต่ละโครงการที่นำเสนอต้องมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ และมีผู้รับรองหรือมี ผู้สนับสนุนอย่างน้อย 15 คน , ให้ที่ประชุมประชาคมร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอ โครงการตามปัญหาและความต้องการ เริ่มจากการพิจารณาว่าเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนรวม เป็นความจำเป็นเร่งด่วน ความต้องการ ประโยชน์ คุ่มค่า เงินที่ต้องใช้ และวิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น

ซึ่งหากโครงการที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโครงการที่เสนอภายในเวทีประชาคม โดยที่ยังไม่ได้มีการจัดทำรายละเอียดของข้อเสนอโครงการชุมชนตามรูปแบบที่กำหนด ให้ ผู้รับผิดชอบโครงการชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ชุมชนเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบไฟฟ้าตำบล หรือ คณะกรรมการ พัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า (แล้วแต่ประเภทของการบริหารเงินกองทุน) เพื่อพิจารณา กลั่นกรองหรืออนุมัติต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ประชานในการประชุมหรือผู้ได้รับมอบหมาย รวบรวมรายชื่อ โครงการที่นำเสนอในที่ประชุมประชาคม โดยเรียงลำดับความสำคัญ ตามที่ประชาคมให้การรับรอง และสรุปผลให้ที่ประชุมทราบโดยทั่วกัน

ขั้นตอนที่ 5 ประชานในการประชุมหรือผู้ได้รับมอบหมาย จัดทำบันทึกผลและ รายงานผลการประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบลตามรูปแบบที่สำนักงาน กกพ. กำหนด และ

จัดส่งให้เลขานุการนุการ คพรต. หรือ เลขานุการนุการ คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบไฟฟ้าตำบล ภายใน 7 วันนับวันประชุมประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล เพื่อรวบรวมนำเสนอที่ประชุม คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบไฟฟ้าตำบล หรือ คณะกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าต่อไป

ทั้งนี้ ในการจัดประชุมเวทีประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบลข้างต้น อาจจะมีการประชุมได้หลายครั้งตามความจำเป็น ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งจำนวน โครงการชุมชนที่นำเสนอในเวทีประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน หรือตำบล โดยให้ประธาน หรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการจัดทำประชาคมไม่มีการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ

10.2) การทำแผนชุมชน หมายถึง การกำหนดอนาคตและกิจกรรมพัฒนาของชุมชน โดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันจัดทำแผนขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองให้เป็นไปตามที่ต้องการ และสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทางและทำกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่า แผนชุมชน เป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและเพื่อประโยชน์ของชุมชน มีขั้นตอนดังนี้ 1) การค้นหา เตรียมผู้นำ เตรียมชุมชน 2)การจัดเวทีเรียนรู้และสร้างความเข้าใจ 3)การจัดเก็บข้อมูลชุมชน โดยแกนนำของชุมชนที่เข้าร่วมกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน 4) เวทีการวิเคราะห์ข้อมูล 5) เวทีการศึกษาดูงานและยกวางแผน และ 6) เวทีประชาพิจารณ์แผนระดับตำบล โดยไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ

ทั้งนี้ แผนชุมชนไม่มีการตั้งคณะกรรมการ เป็นเพียงการรวมเป็นเอกสาร ไว้เพื่อนำไปบูรณาการกับแผนอื่นๆ

10.3) การทำแผนหมู่บ้าน หมายถึง คือ เครื่องมือที่หมู่บ้านใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนา หมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูล แผนงาน โครงการ/กิจกรรม ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในหมู่บ้าน การบูรณาการข้อมูล ความคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ โดยผ่านการประชุมหมู่บ้าน ดังนั้น แผนพัฒนา หมู่บ้านจึงเป็นแผนที่เกิดจากความจำเป็นและเป็นความต้องการที่แท้จริง ของประชาชนและบันไดขั้นแรกของการเชื่อมต่อไปยัง

แผนพัฒนาทุกระดับ โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็น ผู้บูรณาการการจัดทำร่วมกับประชาชนและทุกภาคส่วนเพื่อให้ได้แผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีความสมบูรณ์และครอบคลุมทุกมิติ มีขั้นตอนดังนี้ 1) การจัดทำประชาคม 2)การประชุมประชาคม 3)การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน 4)การให้ความเห็นชอบและรับรองแผนพัฒนาหมู่บ้าน 5) การประสานและการใช้แผน 6)การทบทวน/ปรับปรุงแผนพัฒนาหมู่บ้าน และ 7)การตรวจสอบติดตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน

ทั้งนี้ คณะกรรมการแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประกอบด้วย 1) ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธาน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นกรรมการ 3) สมาชิกสภาอปท. เป็นกรรมการ 4) ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน และ 5) กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ 2-10 คน เป็น กรรมการ โดย 1)-4) เป็นโดยตำแหน่ง 5) เป็นโดยการเลือกตั้งของประชาชน และซึ่งนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง

10.14) การจัดตั้งสภาพลเมือง ระดับชุมชน โดยการคัดเลือกจากชุมชนทั้งหมด 105 ชุมชนในเขตเทศบาล แบ่งตามเขต โดย เขต 1 มี 4 กลุ่ม เขต 2 มี 4 กลุ่ม เขต 3 มี 6 กลุ่ม และเขต 4 ไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ที่มีการดำเนินการเฉพาะชุมชนค่ายทหาร 7 ชุมชน โดยคณะกรรมการส่วนใหญ่ ประกอบด้วย มีทั้งเพศหญิง และเพศชาย มีเด็กมัธยม มีผู้สูงอายุ แต่ไม่มีคนพิการ แต่ละกลุ่มประกอบด้วย ประธานชุมชน ประธาน/ตัวแทน อสม. ตัวแทนผู้สูงอายุที่ได้รับคัดเลือกจากชุมชน ตัวแทนเยาวชนในชุมชน ผู้ทรงคุณในชุมชนสาขาต่าง ๆ รวมทั้งผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นปราชญ์ของชุมชน ซึ่งประกาศรายชื่อคณะกรรมการสภาพลเมือง ระดับชุมชน ของเทศบาล มีนายกเทศมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง

10.15) การจัดตั้งสภาพลเมือง ระดับเมือง ประกอบด้วย หน่วยงานหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมาคมพ่อค้าจีน สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมธุรกิจไทย-เวียดนาม สมาคมเวียดนามจังหวัด นักธุรกิจ พ่อค้าตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาอาชีพต่าง ๆ สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง และตัวแทนจากภาคเครือข่ายตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ จากแผนการพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 – 2570) ยังปรากฏโครงการที่เทศบาลบรรจุไว้เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง มีรายละเอียดดังนี้

1) โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนนแอสฟัลท์ติกคอนกรีต(แบบ โอเวอร์เลย์)พร้อมซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ถนนอุดรคูขี้จากสี่แยกตลาดบ้านห้วย –สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดอุดรธานี, ถนนชอยหนองบัว 1 ถึง ถนนศรีรังษัยตัดกับถนนพรหมประสิทธิ์,ถนนบ้านช้างจากสามแยกโครงการช้างเอราวัณ – สามแยกตัดกับถนนเลียบคลองชลประทานบ้านช้าง,ถนนอุดรคูขี้ ขอยเก้า (โนนนิเวศน์)จากสามแยกตัดกับถนนอุดรคูขี้ถึงสามแยกตัดกับถนน โนนพิบูลย์ ,ถนนเทพบุรีจากสามแยกตัดกับซอยละมุลอุทิศ – สามแยกตัดกับซอยสมิตโยธิน,ซอยศรีพินิจจากสามแยกตัดกับถนนทหาร – สามแยกตัดซอยสมิตโยธิน , ถนนบ้านโนนทัน (ชุมชนโนนทัน),ถนนโพธิ์ศรี ห้าแยกบ้านพุถึงสะพานโพธิ์รำลึก 2 , ถนนอุดรคูขี้จากวงเวียนอนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม – รอบวงเวียนห้าแยกน้ำพุ , ห้าแยกวงเวียน หอนาฬิกา,ถนนนเรศวร ช่วงที่ 1 จุดตัดถนนศรีสุขตัดจุดตัดถนนศรีชมชื่นหลังเรือนจำ , ถนนนเรศวร ช่วงที่ 2 จุดตัดถนนศรีชมชื่นหลังเรือนจำถึงจุดตัดถนนอัสสัมมิตร

2) โครงการก่อสร้างทางเท้าถนนตำรวจ ได้แก่ งานผิวเท้า รางดิน คันหินสำเร็จ ทางเข้า – ออก ฝาบ่อพัก ท่อระบายน้ำและเหล็กหล่อดักขยะ ก่อสร้างทางลาด

3) โครงการติดตั้งราวทางลาดสแตนเลสและราวจับคนพิการ และผู้สูงอายุ บริเวณหลังพิพิธภัณฑ์เมืองอุดรธานี สวนสาธารณะหนองประจักษ์ 1 จุด

4) โครงการติดตั้งการ์ดเรล แผ่นราวกันตก บริเวณจุดแยก จุดเสี่ยงอันตรายภายในเขตเทศบาลนครอุดรธานี

5) โครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบระบายน้ำซอยโชติช่วง 1-9 ,ซอยปูลสวรรค์ 2-7 , ซอยมันคง ,ซอยบ้านคึกคัก ,บ้านบางเคื่อ ซอย 4, หนองใหญ่ 2 ชุมชนหนองใหญ่ ,

6) โครงการจัดซื้อระบบความปลอดภัยอาคารพัฒนาผู้สูงอายุและบริเวณภายในสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคมพร้อมติดตั้ง 49 จุดทั้งภายในและภายนอกอาคาร

7) โครงการจัดซื้อระบบกล้องวงจรปิดพร้อมติดตั้งภายในชุมชนเทศบาลนครอุดรระยะที่ 4 พร้อมระบบเครือข่าย

8) โครงการจัดซื้อระบบกล้องวงจรปิดพร้อมติดตั้งสำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี

9) โครงการช่วยเหลือครอบครัวยากจน คนไร้ที่พึ่ง และผู้ด้อยโอกาสในเขตเทศบาลนครอุดรธานี

10) โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการชุมชน โดยการจัดฝึกอบรม (เขต 2,เขต 3,เขต 4) เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

11) โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเลือกคณะกรรมการชุมชนให้กับเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

12) โครงการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนและบูรณาการแผนชุมชน และจัดทำประชาคมชุมชน เขต 1,3,4

13) ก่อสร้างปรับปรุงถนนคอนกรีตเสริมเหล็กซอยสำราญพัฒนา 2 , ซอยอศุขเลข 7 , ซอยข้างตลาด มทบ.24 ซอยประชาชุมพล 2 แยก 2 ช่วงที่ 1 , ช่วงที่ 2 , ซอยสามัคคี 13 ท้ายซอย 2/1 แยก 4 แยก 5 , ซ่างอพาร์ทเม้น AHOUSE ชุมชนหนองเหล็ก 2

14) โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนนคอนกรีตเสริมเหล็กซอยตรงข้ามสวนสาธารณะหนองประจักษ์ ซ่างร้านกึ่งเคฟเวอร์รี่ติง ชุมชนโพธิ์สมภรณ์ , ซอยหลวงพ่อบุญ 3 แยกซ้าย, ซอยโนนนิเวศน์ 1 แยกซ้าย

15) โครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบระบายน้ำ ซอยกลางบ้านเหล่า 2 , ซอยคลองเจริญ 24 , ซอยจันทร์ทาทิพย์ 3 , ซอยจันทร์ทาทิพย์ 4 , ซอยบ้านเหล่า 2 แยก 1 , ซอยบุญทวี , ซอยประทุมทิพย์ ชุมชนหนองบัว 1 , ซอยประชาสันติ ชุมชนเก่าจาน 6 , ซอยพิบูลย์ 8 ชุมชนคนพิบูลย์ 2 , ซอยร่วมเย็นพัฒนา 1 ชุมชนหนองบัว 2 , ซอยโรงน้ำแข็ง ชุมชนหนองบัว 1 , ซอยสถานีรถไฟ ชุมชนหนองขอนกว้าง 2 , ซอยหนองคู 1 ชุมชนหนองคู 1 , ซอยหนองเหล็ก ชุมชนหนองเหล็ก 2 , ซอยรอบสระ หนองบัว 3 , ซอยราษฎร์อุทิศ ชุมชนหนองบัว 1 , ซอยหนองเหล็ก 7 แยก 1 , ซอยหนองเหล็ก 7 แยก 2 , ซอยหนองเหล็ก 7 แยก 3 , ซอยอศุขเลข 3 แยก 1 , ซอยอศุขเลข 7 แยก 1 , ซอยร่วมเย็นพัฒนา 2 , ซอยรอบสระบัว 4 , ซอยเวียงพิง 2 , ซอยสุวรรณ , ซอยอนามย์พัฒนา , ซอยสมิตโยธิน 2 , ซอย วุฒินันต์ 2/2 , ซอยฝ่ายชวานาแยก 2 , ซอยฝ่ายชวานาแยก 3, ซอยตุลาแฮสส์

16) โครงการก่อสร้างขยายสะพานคอนกรีต ซอยวิจิตรณรงค์ 1 , ถนนวัฒนาวงศ์ข้างตะวันแดง , ซอยวิจิตรณรงค์ 1 หลังโรงพยาบาลเทศบาลนครอุดรธานี

17) โครงการก่อสร้างปรับปรุงภูมิทัศน์หนองน้ำนาดี เทลานคอนกรีตเอนกประสงค์ ม้านั่ง และแสงสว่าง

18) โครงการก่อสร้างปรับปรุงลานจอดรถ หลังลานสังคิตศาลา

19) โครงการก่อสร้างปรับปรุงผนังกำแพงลำห้วยหมากแข้งซอยวิจิตรณรงค์

20) โครงการพัฒนาโครงข่ายระบบกล้องวงจรปิดแบบบูรณาการด้วยระบบโครงข่ายแบบเซลลูลาร์

21) พัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการองค์กรและสนับสนุนการปฏิบัติงานผ่านระบบ Mobile Application โดยจ้างศึกษาวิเคราะห์ระบบงานเดิม ออกแบบระบบงานใหม่ และปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน เพิ่มประสิทธิภาพระบบข้อมูลภายใน

ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตรวจสอบกล้อง CCTV บริการข้อมูลออนไลน์ เชื่อมโยงช่องทาง Social Media ของเทศบาลฯ แบบรวมศูนย์

22) ระบบสารสนเทศสำหรับจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาเมือง พร้อมติดตั้งระยะที่ 2 (Safety Zone) ประกอบด้วยกล้องภายในภายนอกอาคาร 12 ชุด, กล้องตรวจจับป้ายทะเบียน และงานอื่น 12 ชุด สิทธิในการใช้โปรแกรมบริหารจัดการกล้อง 24 ไลเซนส์ และเครื่องประมวลผลป้ายทะเบียน 2 เครื่อง

23) ระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ระบบ ประกอบด้วยเครื่อง Hyper Converge infrastrutur (HCD) 1 ระบบ อุปกรณ์กระจาย สลับสัญญาณเครือข่าย 2 เครื่อง พร้อมงานติดตั้ง และ อัพเกรดฐานข้อมูล

4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

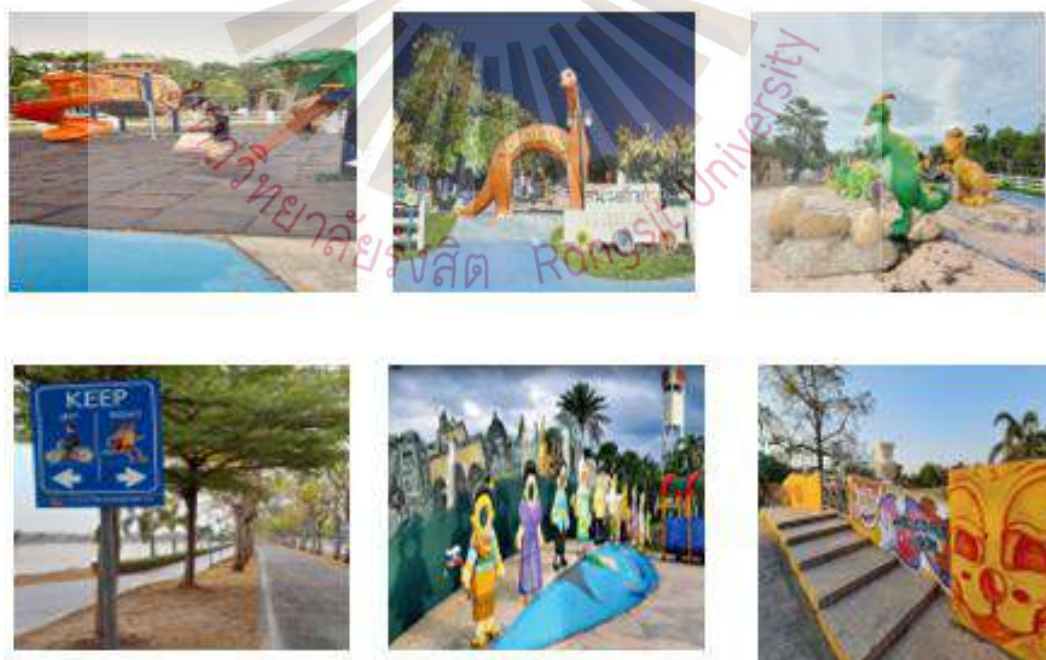
ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ตามลำดับดังนี้

ผลศึกษาสภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการโดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น โดยแยกแสดงผลเป็นแต่ละพื้นที่ จำนวน 6 ที่ ได้แก่ สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม สวนสาธารณะหนองสิม ทุ่งศรีเมืองอุดรธานี ทางเท้าจุดจอดรถประจำทางในเขตเทศบาลนครอุดรธานี และ ตลาดเทศบาล 1 โดยมีลำดับ ได้แก่ ลักษณะพื้นที่และข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยการใช้พื้นที่สาธารณะ มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม

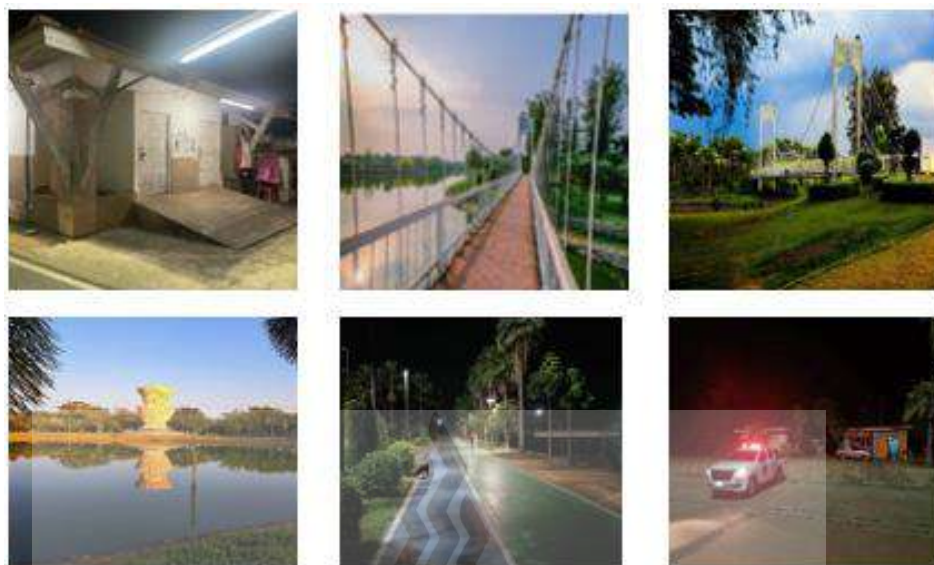
1) ลักษณะพื้นที่ จากข้อมูลการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หนองประจักษ์มีพื้นที่ทั้งหมด 328 ไร่ พื้นที่ดิน 81 ไร่ พื้นที่น้ำ 247 ไร่ เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ มีมาตั้งแต่ก่อตั้งเมืองอุดรธานี เดิมเรียกว่า “หนองนาเกลือ” ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตัวเมือง ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “หนองประจักษ์” ตั้งอยู่ถนนพะนิม ตำบลหมากแข้ง เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่มีมาตั้งแต่ก่อตั้งเมืองอุดรธานี เดิมเรียกว่า “หนองนาเกลือ” ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตัวเมือง ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “หนองประจักษ์” เพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ผู้ก่อตั้งเมืองอุดรธานี ต่อมา พ.ศ.2530 เทศบาลเมืองอุดรธานีได้ทำการปรับปรุงหนองประจักษ์ขึ้นใหม่ เพื่อถวายเป็นราชสักการะแก่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช

มหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ โดยบริเวณตัวเกาะกลางน้ำได้จัดเป็นสวนหย่อมปลูกไม้ดอกไม้ประดับหลายชนิด และมีสะพานเชื่อมระหว่างเกาะ มีน้ำพุ หอนาฬิกาและสนามเด็กเล่น สำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายของประชาชน และในปัจจุบันมีตุ๊กตาเป็ดยางสีเหลืองลอยอยู่กลางน้ำ ซึ่งกลายเป็นอีกหนึ่งแลนด์มาร์กของเมืองอุดรธานีที่นักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายรูป พื้นที่โดยรอบของหนองประจักษ์ ประกอบด้วยร้านอาหาร โรงพยาบาลอุดรธานี ที่ตั้งของสถานที่ราชการ โดยรอบพื้นที่สวนสาธารณะ มีความสวยงาม มีการดูแลรักษาภูมิทัศน์เป็นอย่างดี มีการเลือกใช้พันธุ์ไม้ ให้ผู้ใช้งานสามารถมองเห็นเส้นทาง และมองเห็นผู้คนได้ตลอดเวลา ทั้งนี้จากการสังเกต ผู้วิจัยได้นับเสาไฟฟ้าที่มีในพื้นที่รอบสวนสาธารณะหนองประจักษ์ พบว่ามีเสาไฟส่องสว่าง ดังนี้ เสาไฟสูงใหญ่ สูงประมาณ 30 เมตร จำนวน 12 เสา เสาไฟปติมากรรมรูปท้าวเวสสุวรรณโณ จำนวน 70 เสา ระยะห่างประมาณ 25 เมตร และไฟส่องสว่างจำนวน 30 เสา ระยะห่าง 15 เมตร และเสาไฟฟ้าทุกต้น สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้สวนสาธารณะหนองประจักษ์ มีความสว่างในช่วงเวลากลางคืน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการนับกล้อง CCTV ในพื้นที่ซึ่งมี กล้องวงจรปิดประมาณ 73 ตัว พบว่าบริเวณที่ไม่มีกล้องวงจรปิด คือ บริเวณสนามเด็กเล่น และพื้นที่บริเวณ โรงพยาบาลวัฒนาถึง โรงเรียนเทศบาล 2 นั้น และบริเวณโรงพยาบาลอุดรธานี

รูปที่ 4.1 สนามเด็กเล่น และเส้นทางจักรยาน กับลู่วิ่ง ในสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม

ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

รูปที่ 4.2 สภาพแวดล้อมโดยรอบเกี่ยวกับ แสงสว่าง หนองน้ำ ห้องน้ำ และพื้นที่ในสวนสาธารณะ
หนองประจักษ์ศิลปาคม
ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ โดยผู้วิจัย พบว่า มีประชาชนจำนวนมากมาใช้บริการในช่วงเช้าและช่วงค่ำโดยส่วนมากในช่วงเวลาประมาณ 17.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งมักจะเป็นช่วงเวลาที่มีคนมาใช้บริการมากที่สุด และในช่วงวันหยุดราชการ จะมีคนมาใช้บริการมากกว่าวันทำการปกติ ซึ่งประชาชนจะมาวิ่ง ปั่นจักรยาน เดินแอโรบิก เดินลีลาศ และมีเด็กมาใช้บริการสนามเด็กเล่นในสวนสาธารณะ โดยภายในพื้นที่สวนสาธารณะนั้น มีเครื่องเล่นสำหรับเด็ก และมีม้านั่งในผู้ปกครองมานั่งคอยอยู่รอบ ๆ สภาพสนามเด็กเล่นเป็นทรายและนำยางสังเคราะห์ปูพื้น มีเครื่องเล่นที่อยู่ในสภาพดี โดยพื้นผิวบริเวณนี้ไม่เรียบและสูงต่ำระดับไม่สม่ำเสมอ ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับเด็กจากการล้ม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นสตรีที่พาครอบครัวมาพักผ่อนและเด็กอายุ 8 ขวบ มาเล่นในสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม บอกกับผู้วิจัยว่า

“...เคยพบเห็นเด็กหกล้มจากการสะดุดพื้นในสนามเด็ก บางครั้งเด็กก็แย่งเล่น ทะเลาะวิวาทกันบ้าง ซึ่งลูกของตัวเองนั้นเป็นผู้หญิงรู้สึกที่ไม่ปลอดภัยจึงไม่ค่อยปล่อยให้เล่นคนเดียว...”
(ผู้ใช้บริการสตรีสตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

ในส่วนของผู้ที่มาวิ่งและปั่นจักรยานมีทั้งที่คู่ขนาดกันมีการออกแบบเส้นทางจักรยานและลู่วิ่งที่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้ โดยทางจักรยานจะอยู่ด้านล่างติดกับหนองน้ำ และลู่วิ่ง

วีนนั้นจะอยู่ในระดับเดียวในกับระดับถนน โดยพื้นผิวของลู่วีนนั้น ได้มีการใช้วัสดุยางสังเคราะห์ EDPM ที่สามารถรองรับแรงกระแทกได้ดี ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ชายที่มามีวีงได้รับข้อมูลเพิ่มเติมว่าอยากให้มีตู้กดน้ำหยอดเหรียญ เพื่ออำนวยความสะดวก ผู้มาออกกำลังกาย ผู้ให้ข้อมูลว่า

“...เคยไปใช้บริการเส้นทางจักรยาน ในส่วนของผู้พิการที่ต้องใช้รถเข็นนั้น ก็สามารถใช้งานได้ดี ปลอดภัยดี แต่จะมีบริเวณจุดครึ่งรอบที่เป็นทางขึ้นจะต้องใช้กำลังแขนมากหน่อย ถ้าคนไม่มีแรงแขน ก็อาจจะต้องขอความช่วยเหลือ...” (ผู้พิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 เมษายน 2567)

โดยสวนสาธารณะหนองประจักษ์ มีป้ายประกาศว่าเปิดทำการตั้งแต่ตี 5 ถึง 5 ทุ่ม บริเวณรอบ ๆ สวนสาธารณะ มีรั้วเหล็กกั้นมีความสูงประมาณ 2 เมตร เฉพาะบริเวณทิศตะวันตก หรือบริเวณฝั่งตรงข้ามโรงพยาบาลอุดรธานีไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ โดยระหว่างพื้นที่ภายในกับส่วนนี้ มีประตูเหล็ก สูงประมาณ 4 เมตรอีก 1 ชั้น เมื่อเวลาปิดแล้วบุคคลภายนอกจะเข้าไปไม่ได้ ในส่วนของห้องน้ำจะมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพื้นที่ทั้งในช่วงเช้าและช่วงค่ำแต่ไม่ได้ประจำอยู่ตลอด บางช่วงเวลา ผู้วิจัยไม่พบเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ซึ่งผู้วิจัยสังเกตพื้นที่ทางขึ้นลักษณะลาดเอียง ไม่ใช่ลักษณะเทลาด (Slop) ผู้ให้ข้อมูลบอกว่า

“...ห้องน้ำยังไม่ถูกต้องตามหลัก Universal Design ในเรื่องของ Slope หรือ การติดอุปกรณ์ราวจับในห้องน้ำยังไม่ถูกต้อง เคยจะไปใช้ห้องน้ำแต่ขึ้นไม่ได้เพราะทางขึ้นชันเกินไป เลยไปห้องน้ำอีกฝั่ง แต่ห้องน้ำก็ตันล็อกและไม่มีเจ้าหน้าที่นั่งเฝ้า...” (ผู้พิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, วันที่ 17 เมษายน 2567)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยการใช้พื้นที่สาธารณะ โดยผู้วิจัยสังเกต พบว่าสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม มีบริเวณโรงพยาบาลอุดรธานี เป็นจุดที่ไม่มีรั้ว และไม่มีประตู จึงเป็นจุดที่สามารถมีผู้คน เข้า - ออก ได้ตลอดเวลา และผู้วิจัยสังเกตในช่วงตอน 5 นาฬิกา ก็จะพบคนไร้บ้านทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่ส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มานอนบริเวณนี้ประมาณ 3 -4 คน และไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำยังบริเวณที่ประตูเปิด เพราะยังไม่ถึงเวลาที่ จะเปิดให้บริการ โดยจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ให้ข้อมูลว่า บริเวณนี้เป็นจุดที่พบเหตุอาชญากรรมบ่อยครั้ง เนื่องจากบางครั้งประชาชน

ที่จะมาพบแพทย์ มีเตียงท่าทางนอน เพื่อรอพบแพทย์ในวันรุ่งขึ้น ซึ่งในการสัมภาษณ์มีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในพื้นที่นั้นว่า

“...ไม่ค่อยจะปลอดภัยยิ่งช่วงตอน เช้ามืด ก็จะพบเห็นกลุ่มเด็กวัยรุ่นนั่งรวมตัวกัน มีขูด เบียร์อยู่ส่งผลให้การไปออกกำลังกายในตอนเช้านั้น ไม่ค่อยมีความปลอดภัย ยิ่งบริเวณ แถวโรงพยาบาลอุดรธานี จะมีพวกคนไร้บ้านมานอนเยอะมาก...” (รองประธานสมาคมสตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

และในส่วนพื้นที่ของสวนสาธารณะฝั่งตรงข้าม โรงพยาบาลอุดรธานี จะเป็นจุดที่ลับตามิ ตันไม้เพื่อความร่มรื่นแต่บังสายตาด้านนอก ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริเวณนี้ว่า

“...จะเป็นเหมือนเป็นจุดหลบสายตา ส่วนมากก็จะพบเป็นจุดทะเลาะวิวาท มักเป็นจุดที่เด็ก นักศึกษามาติดกัน และจะพบขูดสุรา กุ้งยางอนามัย หล่นอยู่ทั่วบริเวณนี้...” (ประชาชนที่อยู่อาศัยพื้นที่รอบหนองประจักษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ว่า

“...ผู้ที่มาใช้บริการในพื้นที่สาธารณะส่วนมากก็จะมาออกกำลังกายในช่วงเช้ามืด หรือไม่ก็ ช่วงเย็น ๆ แต่ช่วงเย็นก็จะมีคนมาเยอะกว่าช่วงเช้า ถ้ามาเช้ามืด ก็จะเจอพวกเด็กวัยรุ่น ยัง นั่งจับกลุ่มกินเหล้ากันอยู่ บางบริเวณก็ทิ้งร่องรอยไว้ ขูดเบียร์ บุหรี่ คนไร้บ้านนอนอยู่ เป็นบางจุด มาออกกำลังกายตอนเช้า บางทีก็กลัว กลัวว่าจะเกิดอันตรายกับตัวเอง...” (สมาชิกกลุ่มสมาคมสตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2567)

กับมีผู้ให้ข้อมูลเคยได้รับการแจ้งเหตุว่า

“...มีผู้ถูกทำร้ายบริเวณสวนสาธารณะ ก็ส่วนมากน่าจะเป็นวัยรุ่นติดกัน ก็น่าจะเกิดจากที่เมา เลยกทำให้มีการทะเลาะวิวาทกัน...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอุทกสงเคราะห์ธรรมสถาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

จากรายละเอียดข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม ผู้ที่มาใช้พื้นที่ทำกิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิง และมาเดือนละ 1 ครั้งมีอายุ ตั้งแต่ 13-17 ปี และเมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมทั่วไป มีการปรับปรุง ซ่อมแซมระบบไฟฟ้า เพิ่มเสาไฟและ หลอดไฟ ให้มีแสงสว่างเพียงพอ รวมถึงติดตั้งกล่องวงจรปิด และปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ ทำให้มีผู้มาออกกำลังกาย ทั้งผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก และ ผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามนั้น พื้นที่สวนสาธารณะหนองประจักษ์ เป็นแหล่งรวมตัวของวัยรุ่นในช่วงค่ำ มีเหตุทะเลาะวิวาทและสร้างความวุ่นวายให้แก่ผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม

4.2.2 สวนสาธารณะหนองสิม

1) ลักษณะพื้นที่ จากข้อมูลพื้นฐาน (แผนพัฒนาท้องถิ่น 2566) หนองสิม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของพื้นที่เขตเทศบาลนครอุดรธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 81 ไร่ พื้นที่ดิน 34.11 ไร่ พื้นที่น้ำ 46.89 ไร่ เป็นสวนสาธารณะในย่านชุมชนที่จะให้บริการแก่ประชาชน สำหรับเป็นสถานที่ใช้ในการออกกำลังกายพักผ่อน ซึ่งภายในได้มีการจัดพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ พื้นที่โดยรอบสวนสาธารณะ ประกอบด้วยร้านค้า บ้าน วัด โรงเรียน ด้วยบริบทที่ตั้งของสวนสาธารณะหนองสิม จึงทำให้พื้นที่ที่มีความเขียวมากกว่าสวนสาธารณะหนองประจักษ์ ซึ่งประชาชนในจังหวัดอุดรธานี มักมาใช้บริการ สนามเด็กเล่น ลานเต้นแอโรบิก ลู่วิ่งและเส้นทางจักรยาน ซึ่งพื้นที่โดยรอบมีขนาดระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร ภูมิทัศน์โดยรอบสวนสาธารณะหนองสิมนั้น มีความสวยงาม ต้นไม้ พุ่มไม้นั้น ได้รับการดูแลตกแต่งให้มีความสวยงามและเป็นระเบียบดี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้ใช้สวนสาธารณะส่วนใหญ่ไปเดือนละครั้ง และรู้สึกมั่นใจในเรื่องสวัสดิภาพและความปลอดภัยระดับปานกลาง

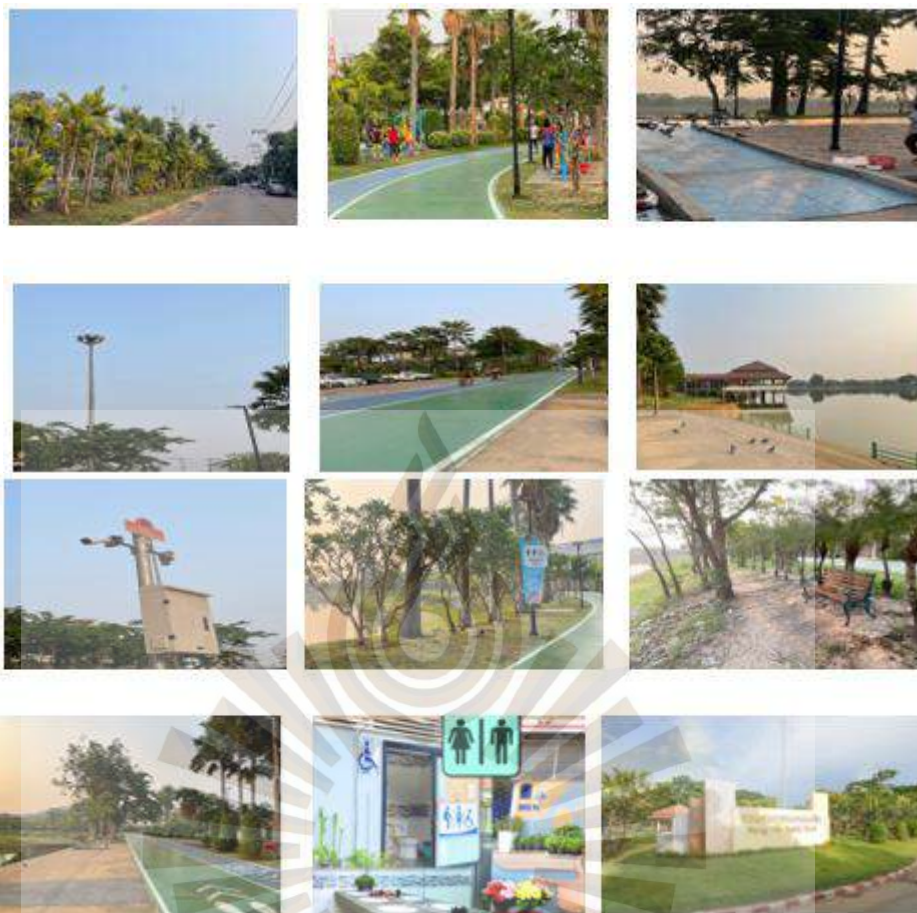
ซึ่งสวนสาธารณะหนองสิมนั้น ได้รับการปรับปรุงสวนสาธารณะใหม่เมื่อ พ.ศ. 2564 โดยเทศบาลนครอุดรธานี ได้ปรับปรุงลู่วิ่งและเส้นทางจักรยานให้มีความกว้างขึ้น จาก 4 เมตร เป็น 5 เมตร เปลี่ยนวัสดุพื้นผิวของลู่วิ่งให้ป้องกันการลื่นได้ดีมากขึ้น ส่วนเส้นทางจักรยานเป็นพื้นคอนกรีตและทาสีทึบ มีการตีเส้นเพื่อแบ่งแยกเส้นทางจักรยานและลู่วิ่ง ในพื้นที่ห้องสุขาสำหรับผู้มาใช้บริการในส่วนสาธารณะ มีห้องน้ำชาย ห้องน้ำหญิง อย่างละ 6 ห้อง และห้องน้ำผู้พิการ 1 ห้อง

รูปที่ 4.3 ห้องน้ำคนพิการ

ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า บางจุดในพื้นที่สวนสาธารณะหนองสิม มีการเลือกใช้พรรณไม้ที่สูง และได้ปลูกในระยะที่ใกล้กัน จึงทำให้ผู้ที่ออกกำลังกายอยู่นั้นไม่สามารถมองผ่านออกไปด้านนอกได้ ซึ่งอาจจะส่งผลอันตรายได้ เนื่องจากการบดบังมุมมองของผู้ใช้งาน มีแสงไฟส่องสว่างตลอดเส้นทางลู่วิ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้นับพบว่า มีเสาไฟรอบลู่วิ่งในทุก ๆ ระยะ 30 เมตร และมีกล้องวงจรปิด 24 ตัว ผู้วิจัยสังเกตพื้นที่โดยรอบ ไม่พบป้ายที่แสดงการบอกเวลาเปิด - ปิด ไม่มีรั้วและประตูกั้น จึงทำให้ประชาชนสามารถเข้าออกได้ตลอดเวลา สวนสาธารณะแห่งนี้ มีประชาชนมาใช้น้อยกว่าสวนสาธารณะหนองสิม ซึ่งส่วนมากประชาชนมาวิ่งและใช้อุปกรณ์ออกกำลังกาย และช่วงเวลาที่ມีประชาชนมาใช้บริการมากที่สุด คือ ช่วงเวลาหลังเลิกงาน ประมาณ 17.00 น. เป็นต้นไป โดยห้องน้ำผู้พิการได้ถูกออกแบบถูกต้องตามหลัก Universal Design แต่ห้องน้ำของผู้พิการนั้นตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่สวนสาธารณะประมาณ 650 เมตร และระหว่างทางไปห้องน้ำนั้น มีฟุตบอลที่ ไม่ได้ทำทางลาดชันสำหรับผู้พิการ

รูปที่ 4.4 สนามออกกำลังกาย กล้องวงจรปิด เส้นทางจักรยาน ลู่วิ่ง แสงสว่าง หนองน้ำและห้องน้ำ
พื้นที่ในสวนสาธารณะสวนสาธารณะหนองสิม
ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยการใช้พื้นที่สาธารณะ ผู้วิจัยสังเกตพื้นที่สวนสาธารณะหนองสิม ส่วนมากจะมีผู้ให้บริการไม่มากนัก แต่พื้นที่กว้างทำให้เปลี่ยว สำหรับผู้หญิงที่ไปออกกำลังกาย หรือแม้แต่กลุ่มเปราะบางอื่น อาจได้รับการทำร้ายเพื่อชิงทรัพย์สิน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“...พื้นที่นี้ เคยเกิดคดีอาชญากรรม...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอุตรสวรรค์เมฆาธรรมสถาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

เมื่อผู้วิจัยลงพื้นที่ไปยังสวนสาธารณะหนองสิมเวลา 6 โมงเย็น บรรยากาศโดยรอบมีความวังเวง เงียบ แสงไฟส่องไม่ทั่วถึง บางช่วงมีต้นไม้สูง จะค่อนข้างมืด ตามที่ผู้ให้ข้อมูลว่า

“...สวนสาธารณะหนองสิม ไม่ค่อยได้ไปใช้บริการ เนื่องจากปกติไปแต่สวนสาธารณะหนองประจักษ์ฯ แต่เคยขับรถผ่านแต่ก็รู้สึกว่าเป็นพื้นที่ไม่ค่อยสว่าง...” (รองประธานสมาคมสตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

จากการสังเกตของผู้วิจัย พื้นที่ผิวของลู่วิ่งที่คู่กับทางจักรยานมีระนาบเดียวกันไม่มีกันลื่น ซึ่งกรณีฝนตกเล็กน้อยหรือหลังฝนตกในช่วงแรก ย่อมจะทำให้พื้นลื่นส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุต่อผู้ใช้งาน เมื่อมอมไปรอบบริเวณลักษณะของต้นไม้สูง แสดงให้เห็นว่าเป็นต้นไม้ที่ปลูกมานาน ส่วนต้นไม้ที่อยู่ระดับเอว มีลักษณะลำต้นใหญ่ ไม่มีใบอ่อนแสดงให้เห็นว่า ไม่มีการบำรุงรักษาเท่าที่ควร จากการสังเกตไม่พบการมั่วสุม หรือแม้แต่คนเร่รอน ผู้วิจัยเข้าใจว่า คงเป็นเพราะไม่มีสถานที่ใกล้เคียงเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง หรือ หาอาหาร โดยมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“...เกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความปลอดภัยโดยการแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงสภาพแวดล้อม ในสวนสาธารณะหนองสิมใน 3- 4 ปี ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ไม่ค่อยปลอดภัย ไม่มีกิจกรรมอะไรมาก มีแค่ลู่วิ่ง เป็นแหล่งมั่วสุมก็วัยรุ่น ภูมิทัศน์ก็ไม่ได้มีการดูแลแต่ตอนนี้ดีขึ้นเพราะคุณเป็นระเบียบ ไม่ค่อยมีเด็กมั่วสุมเหมือนแต่ก่อน...” (ประชาชนที่อยู่อาศัยพื้นที่รอบหนองสิม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

ในช่วงเวลาอื่นๆ ผู้วิจัย สังเกตเห็นผู้พิการที่นั่งวิลแชร์มา จึงเข้าไปสัมภาษณ์ข้อมูลและได้ข้อมูลว่า

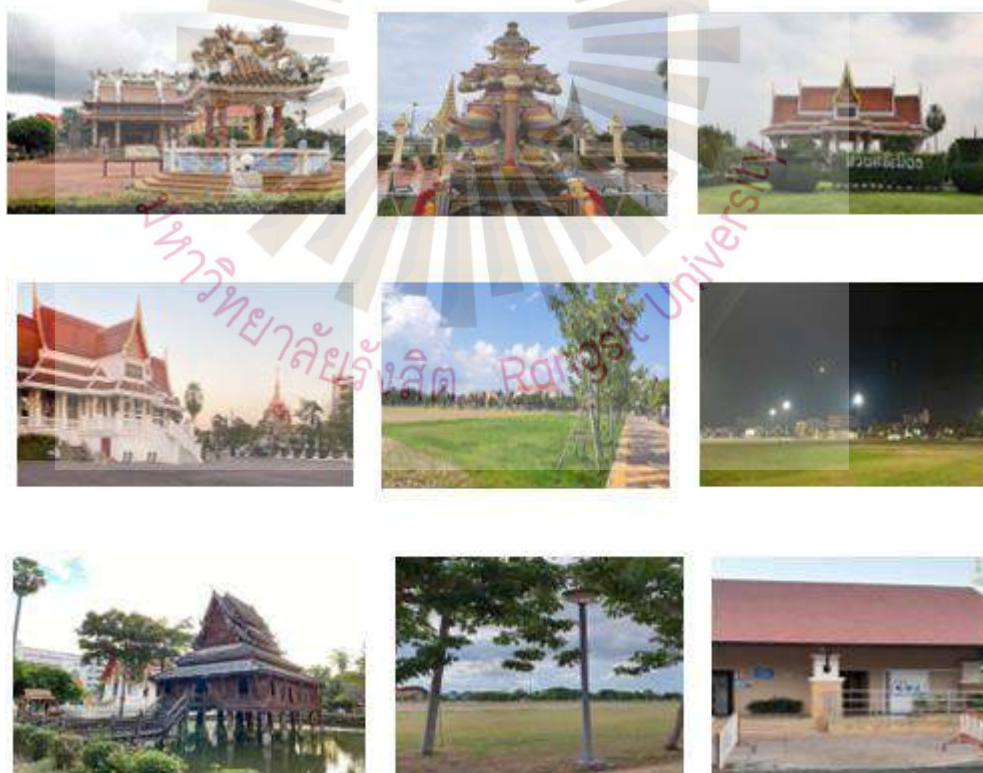
“...ในการมาใช้บริการพื้นที่สาธารณะ ได้รับข้อมูลว่าส่วนมากจะมากำลังกาย โดยใช้รถวิลแชร์ แต่ไม่บ่อยมากนัก เนื่องจากไม่มีใครพามา ขอบมาเพราะอากาศดี มีห้องน้ำสะอาด แต่ในช่วงหน้าร้อนจะร้อน ไม่มีที่หลบแดด...” (ผู้พิการที่สมาคมพิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

“...และยังมีเด็กๆ กับผู้หญิงที่มานั่งพักผ่อน รวมถึงมีคุณตากับคุณยาย นั่งคุยกัน มีลักษณะมาด้วยกันนำอาหารมาทานและคุยกัน เหมือนเป็นการปิกนิกบ้าง บางเวลาก็เดินคุยและใช้อุปกรณ์เพื่อออกกำลังกาย...” (ประชาชนคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2566)

จากรายละเอียดข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า สวนสาธารณะหนองสิมจะมีผู้มาใช้บริการน้อยกว่าหนองประจักษ์ศิลปาคม ประชาชนส่วนมากมาใช้บริการสวนสาธารณะหนองสิม เพื่อการวิ่ง รวมถึงการมาใช้อุปกรณ์ออกกำลังกาย และพบวัยรุ่นรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ๆ และด้วยตำแหน่งที่ตั้งของหนองสิม ที่บริบทโดยรอบนั้น เป็นโรงเรียน วัด และที่อยู่อาศัย จึงทำให้พื้นที่ที่มีความเงียบ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้มีผู้มาใช้บริการน้อย

4.2.3 ทุ้งศรีเมืองอุดรธานี

1) ลักษณะพื้นที่ ทุ้งศรีเมืองอุดรธานี ตั้งอยู่ใจกลางเมืองอุดรธานี เป็นแหล่งที่ตั้งของศาลหลักเมืองอุดรธานี พื้นที่ทุ้งศรีเมืองเป็นพื้นที่หลักที่ใช้ในการจัดงานประจำปี “งานทุ้งศรีเมือง” ซึ่งจะจัดในช่วงเดือนธันวาคม ของทุกปี และในช่วงวันเสาร์ และอาทิตย์ เป็นพื้นที่ตลาด ที่จะมีแม่ค้ามาขายของบริเวณนี้ ซึ่งส่วนมากประชาชนและนักท่องเที่ยว มักจะแวะมาพื้นที่ทุ้งศรีเมืองเพื่อกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์

รูปที่ 4.5 สภาพบริเวณทุ้งศรีเมือง พื้นที่สนามบิรรรอบ ห้องน้ำ ศาลาที่พัก หอไตรกลางน้ำ

ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

2) การสังเกตของผู้วิจัยและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่า ท่งศรีเมืองอุดรธานีมีพื้นที่บริเวณกว้าง มีโบราณสถานวัดท่งศรีเมือง ประกอบด้วย หอไตรกลางน้ำ และหอพระพุทธรูปหรืออุโบสถ (ลิม) ช่วงเช้าและกลางวันไม่มีประชาชนใช้พื้นที่ จะมีช่วงเย็นที่จะมีคนมาเดินพักผ่อนที่สนาม มีการเล่นกีฬาฟุตบอลจากการสังเกตในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ พื้นที่ไม่มีรั้วกั้น ในช่วงกลางคืน มีไฟส่องสว่างสามารถมองได้รอบ แต่ไม่มีใครมาใช้พื้นที่ ซึ่งในปัจจุบัน (2567) ท่งศรีเมืองอุดรธานี มีเสาไฟสูง 30 เมตร จำนวน 10 ต้น โดยรอบและมีเสาไฟฟ้าส่องสว่างจำนวน 75 ต้น ซึ่งห่างกันประมาณ 30 เมตร ซึ่งทำให้ท่งศรีเมืองอุดรธานี และพบก້ອງวงจรปิด 15 ตัว ทั้งนี้ห้องน้ำมีพร้อมสำหรับผู้พิการและถูกต้องตามหลัก Universal Design มีลักษณะลาดเอียง ไม่ชัน

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยการใช้พื้นที่สาธารณะ ผู้วิจัยได้รับข้อมูล ว่า

“...บริเวณนี้จะมีการจัดงานประจำปี และงานมหรหรรพ์ต่างๆ ของจังหวัดอุดรธานี โดยจะมีเหตุการณ์ในช่วงเวลาจัดงานประจำปี เพราะจะมีคอนเสิร์ตและวัยรุ่นก็ตึกกัน บางครั้งก็มีอาวุธด้วย และก็จะมียุคผู้หญิงโดนปล้นในช่วงเวลาจัดงานประจำปี...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอุดรสว่างเมธาธรรมสถาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

“...ซึ่งในช่วงกลางวันบริเวณนี้จะมาตั้งศาลหลักเมืองเรื่อยๆ ประชาชนที่อยู่ในบริเวณนั้นให้ข้อมูลว่า พื้นที่ท่งศรีเมืองอุดรธานี เป็นที่ตั้งของศาลหลักเมืองก็จะมีคนไปมากرابไว้ตลอด ไม่มีเหตุอันตราย...” (ประชาชนที่อยู่อาศัยพื้นที่รอบหนองประจักษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

เมื่อผู้วิจัยผ่านไปในช่วงค่ำ จะเห็น มีคนไร่บ้าน มาอาศัย และเดินไปมาทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จากการสังเกต ไม่มีเจ้าหน้าที่ตรวจพื้นที่ในเวลาทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน รวมถึงได้รับข้อมูลว่า

“...บริเวณนี้ เคยมีการเกิดอาชญากรรมในช่วงมีการจัดกิจกรรมของเทศบาลนครอุดรธานี...” (เจ้าหน้าที่ตำรวจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 มกราคม 2567)

จากรายละเอียดข้างต้น สรุปได้ว่าท่งศรีเมืองอุดรธานี เป็นพื้นที่มีลักษณะเป็นลานกว้าง และเป็นที่ตั้งของศาลหลักเมือง พื้นที่มีความสว่างและมีกล้องวงจรปิด มีทางลาดสำหรับผู้พิการใช้บริเวณด้านทางเข้าห้องน้ำสาธารณะ หลัก Universal Design มีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมมีต้นไม้ที่ได้รับการดูแล

รวมถึงพื้นที่หญ้า ไม่มีขยะ และในตอนกลางคืน ค่อนข้างเปลี่ยว แต่มีแสงสว่างจากโคม โดยรอบ และในช่วงค่ำ มีเด็กนักเรียน ทั้งชายและหญิง มานั่งรวมกลุ่มกัน ประมาณ 3-5 กลุ่ม และมีคนไร้บ้านมาอาศัยนอนในช่วงกลางคืน

4.2.4 ทางเท้า

1) ลักษณะพื้นที่ จากข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 – 2570 ระบุสภาพพื้นฐานเส้นทางคมนาคมของเทศบาลนครอุดรธานี ทางบกแบ่งเป็น 2 เส้นทาง คือ ทางรถยนต์และทางรถไฟ และมีพื้นที่พาณิชย์และกลุ่มอาชีพที่ประกอบกิจการค้าทั้งขายส่งและขายปลีกกระจายตัวหลายแห่ง ได้แก่ ย่านถนนทองใหญ่ – ถนนประจักษ์ศิลปาคม, ย่านถนนนิติโย – ถนนโพศรี ย่านวงเวียนห้าแยกน้ำพุ ย่านวงเวียนหอนาฬิกาย่านถนนมิตรภาพ (ถนนเลี้ยวเมือง อุดรธานี – หอนงคาย) และย่านถนนมิตรภาพ (ถนนเลี้ยวเมือง อุดรธานี – ขอนแก่น) ซึ่งเทศบาลนครอุดรธานี มีแนวคิด “เมืองแห่งการเดิน” ปรับภูมิทัศน์ใหม่ นำสายไฟฟ้าลงดิน ปรับปรุงทางเท้ารอบเมือง สอดรับนโยบาย “Udon Go Clean” เพื่อสร้างเมืองแห่งการเดิน พร้อมเชิญชวนประชาชนร่วมกันทาสีอาคารบ้านเรือนเจดสีเหลืองตลอด 2 ข้างทางตามถนนสายหลัก ตามประกาศจังหวัดอุดรธานี เพื่อร่วมสร้างอัตลักษณ์เมืองอุดรธานี

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ทางเท้าในเขตเทศบาลนครอุดรธานีนั้น สามารถใช้เดินได้เป็นบางระยะ เนื่องจาก หากบริเวณนั้นเป็นหน้าร้านค้า ร้านอาหาร เจ้าของร้าน จะวางสินค้าเพื่อขายสินค้า บริเวณทางเท้า และบางบ้านก็ได้มีการสร้างบ้าน ยื่นออกมาบริเวณทางเท้า ซึ่งผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ที่จะต้องมีระยะถอยร่นในการก่อสร้างอาคาร ซึ่งก็สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการละเลยการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชนและผู้ใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร รวมถึง พื้นผิวทางเท้าที่มีความไม่เรียบและ มีความสูง ค่ำ ที่ไม่เท่ากัน จึงทำให้ผู้ใช้ทางเท้าไม่ได้รับความสะดวกสบายในการใช้ทางเท้า และมีบางจุดที่มีระดับไม่เสมอกัน ผู้พิการในการเดินจะสะดุดและล้มได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้ใช้ทางเท้าส่วนใหญ่ไปปีละครั้ง และรู้สึกมั่นใจในเรื่องสวัสดิภาพและความปลอดภัยระดับ ปานกลาง อย่างไรก็ตามนั้น เทศบาลนครอุดรธานี ได้ดำเนินการปรับปรุงทางเท้าบริเวณ ถนนโพศรี ถึงวงเวียนน้ำพุ ซึ่งมีระยะทางประมาณ 100 เมตร ทั้ง 2 ฝั่งของถนนโพศรี และบริเวณถนนทหาร ถึง อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม มีระยะทางประมาณ 200 เมตร โดยเทศบาลฯ ได้เริ่มปรับปรุงวัสดุพื้นผิวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการทางสายตา และผู้ที่ต้องใช้รถเข็น ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ

รูปที่ 4.6 ทางเท้า
ที่มา : สุวักย์, 2566

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ ผู้วิจัยสังเกต คนที่เดินอยู่ในทางเท้ามีลักษณะเป็นผู้บกพร่องทางการมองเห็นที่บริเวณหน้าเทศบาลนครอุดรธานีกำลังเดินด้วยไม้เท้า โดยลักษณะการเดิน ไม่มีความคล่องแคล่วเท่าใดนัก บางจุดหยุดเดินและใช้ไม้เท้าทางวัดระดับความสูงต่ำของพื้นผิวดิน ซึ่งเมื่อผู้วิจัยเดิน ไปใกล้กับพื้นที่บริเวณนั้น พบว่า พื้นผิวมีความเรียบและมีช่องว่างบริเวณหน้าร้านค้าเป็นช่วง ๆ

พื้นที่ถนนโพศรีที่เทศบาลฯ ได้เริ่มทำทางเท้าขึ้น ในอดีตถนนเส้นนี้เป็นแหล่งพาณิชยกรรมที่สำคัญของจังหวัดอุดรธานี ประชาชนส่วนมากจะมาซื้อของใช้บริเวณนี้ เนื่องจากในอดีตนั้นยังไม่มีห้างสรรพสินค้า แต่เมื่อปัจจุบันมีห้างสรรพสินค้า เมืองก็ได้มีการเติบโตไปบริเวณที่ตั้งของห้างสรรพสินค้า จึงส่งผลให้ถนนโพศรีมีประชาชนมาใช้บริการถนนเส้นนี้ไม่มากนัก

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยการใช้พื้นที่สาธารณะ ในพื้นที่ทางเท้าในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลนครอุดรธานี นั้น จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า บนทางเท้ามีของวางขายเป็นบางระยะ และช่วงวันหยุดจะมีมากกว่า รวมถึง มีการทำกันสาด เพื่อบังแสงแดด ยื่นเข้ามาบริเวณทางเดินเท้า หากประชาชนทั่วไป จะสามารถหลบได้ แต่กลุ่มเปราะบางอื่น เช่น สตรีที่มีครรภ์ จะเดินหลบและอาจเกิดอุบัติเหตุหกล้ม จากการก้าวพลาดริมทางเดิน หากรีบหรือถือของจะทำให้ไม่มีการประคองตัวไม่ให้ล้มได้ โดยเฉพาะผู้พิการ ซึ่งมีความแตกต่างของสภาพการพิการยิ่งส่งผลต่อความปลอดภัย เช่น ผู้

พิการทางสายตา แม้มีไม้เท้าสำหรับเดิน ก็มักจะใช้กวาดไปบนพื้นมากกว่าในอากาศด้านบน ผู้ให้ข้อมูลว่า

“...เวลาไปไหนมาไหนลำบาก ต้องมีคนคอยพาเดินไปด้วย รถสาธารณะก็ไม่สะดวก สำหรับผู้พิการทางสายตา ทุกวันนี้จะไปไหนมาไหน ก็ต้องอาศัยลูกหลาน...” (ผู้พิการทางสายตา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

โดยสภาพแล้วเนื่องจากมีห้างสรรพสินค้า บนทางเท้าหรือริมทางเท้าจึงมีการสัญจรน้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม ยิ่งเพิ่มความไม่ปลอดภัย เนื่องจากตอนเย็นจะเปลี่ยว ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับถนนเส้นนี้ว่า

“...เดี๋ยวนี้ก็ค่อนข้างเงียบเหงา เพราะคนเขาก็ไปเดินห้างสรรพสินค้ากัน ส่วนมากคนมาทางนี้ ก็มาแค่ร้านทอง จอดรถหน้าร้านทอง เสร็จธุระก็ขับรถไป...” (ประชาชนที่อยู่อาศัยถนนโพศรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2566)

“...และ คนพิการจริง ๆ เขาอยากออกจากบ้าน แต่เขาออกไปไม่ได้ไปไหนก็ลำบาก คนพิการก็อยากจะมีสิทธิในการใช้พื้นที่สาธารณะ แต่วันนี้โชคดีแล้ว เพราะได้มีการทำทางเท้าใหม่ ซึ่งมีความกว้างขวางและสะอาด เหมือนอยู่ต่างประเทศ ได้ลองมาใช้บริการแล้ว ก็สามารถใช้บริการทางเท้าได้ดีสำหรับผู้ที่ต้องใช้รถเข็น แต่ก็ยังมีบางบ้านที่ขอบวางของขายยื่นออกมาบนฟุตบาท อยากให้เทศบาลช่วยดำเนินการต่อไป...” (ผู้พิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 เมษายน 2567)

จากรายละเอียดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พื้นที่ทางเท้า ซึ่งได้รับการปรับปรุงให้มีทางลาด สำหรับให้ผู้พิการนำรถวิลแชร์ขึ้น ได้สะดวกกว่าเดิม มีพื้นที่ออกแบบให้เหมาะสมสำหรับผู้พิการทางสายตา แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของการใช้พื้นที่ทางเท้าที่อยู่หน้าบ้าน พบว่ามีการนำของมาวางขายล้ำเกินมาบนทางเดินเท้า และมีผ้าใบสำหรับบังแดด อยู่เป็นช่วง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาจเกิดอุบัติเหตุในการใช้พื้นที่ทางเท้าที่มีสิ่งของกีดขวาง โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบาง

4.2.5 จุดจอดรถประจำทางในเขตเทศบาลนครอุดรธานี

1) ลักษณะพื้นที่ จากข้อมูลการเดินทาง ในเขตเทศบาลนครอุดรธานีและรอบ ๆ ประชาชนส่วนหนึ่ง เดินทาง โดยใช้รถสองแถว (รถเขียว) และรถจักรยานยนต์ เป็นรถสองแถว วิ่งรับส่งในจุดจอดรถตามถนนต่าง ๆ ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครอุดรธานี เป็นรถ 2 แถว ซึ่งรถสองแถวมีหลายเส้นทาง ตัวอย่างเช่น รถสองแถวสาย 2 วิ่งเส้น ห้าแยกน้ำพุ (หน้าธนาคาร ยูโอบี) วิ่งตามถนนโพศรี-ถนนนิคโย ผ่าน ตลาดไทยอีสาน โรงแรมเจริญโฮเต็ล - โรงพยาบาลเอกอุดร - ยูดี ทาวน์ - ศาลเจ้าปู่-ย่า - ตลาดหนองบัว - โรงเรียนเซนต์แมรี - ห้างแมคโคร - ห้างบิ๊กซี สาขา 1 - วิทยาลัยสันตพล - ห้างเซนตมอลล์ , รถสองแถว สาย 6 วิ่งเส้นทาง โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์บ้านจั่น วิ่งตามถนนทหาร ผ่านโรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม กองบิน 23 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี วงเวียนกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม วงเวียนห้าแยกน้ำพุ โฮมเคเบิลทีวี โรงเรียนอุดรวิทยา (โรงเรียนจีน) ผ่านสี่แยกหอนาฬิกา วิ่งเข้าสู่ถนนอุดรสุขภิ ผ่านศูนย์ไอที ดิ๊กคอม อุดรธานี กสท อุดรธานี ผ่านสี่แยกชลประทาน วัดมัชฌิมาวาส ตลาดบ้านห้วย โรงเรียนอุดรคริสเตียน ตลาดรังษิณา สถานีขนส่ง ห้างเทสโก้ โลตัส เป็นต้น โดยจุดจอดรถรับส่งนั้น มักจะเป็นหน้าบริเวณ โรงเรียน และบริเวณหน้าห้างสรรพสินค้า ขนาดใหญ่

รูปที่ 4.7 ทางม้าลายหน้าโรงเรียนสตรีราชานุทิศ และจุดจอดรถบริเวณ.ร วิถีพุทธ
ที่มา: ผู้วิจัย, 2566

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ จากการสังเกตตามเส้นทางข้างต้น ผู้วิจัย พบว่า บริเวณที่จอดรถประจำทางนั้น มีสภาพคล้ายศาลา มีหลังคาเพื่อใช้ในการบังแดดและบังฝน มีเก้าอี้ลักษณะเป็นแถวยาว ๆ ซึ่งสามารถนั่งประมาณ 5 – 7 คน และสภาพศาลาขอรถนั้น มีความชำรุดและทรุดโทรม ในบางจุดก็พบผู้ไร้บ้านมานอน บนบริเวณเก้าอี้ที่นั่ง ในส่วนของพื้นที่จุดจอดรถที่มีจำนวนผู้ใช้บริการมากที่สุด คือ บริเวณหน้าโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล ศูนย์การค้า สถานีขนส่ง และบริเวณหน้าการศึกษาผู้ใหญ่ รวมถึงทางม้าลายสำหรับข้ามถนน ลบเลื่อนและจาง ไม่มีสัญญาณที่ชัดเจนในการใช้พื้นที่ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้ใช้จุดจอดรถในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ส่วนใหญ่ผ่านไปเดือนละครั้ง และรู้สึกมั่นใจในเรื่องสวัสดิภาพและความปลอดภัยระดับ ปานกลาง

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า จุดที่รถมาจอดรับคน จะมีคนมาขึ้นรถกันเป็นกลุ่ม บางจุดมีการเข้าแถวแต่ส่วนมากไม่มีการเข้าแถว เมื่อรถจอดคนจะขึ้นมีที่นั่งและยืน ในช่วงเช้าไม่ค่อยมีผู้ให้บริการ ส่วนมากจะพบผู้ให้บริการตอนหลังโรงเรียนเลิกซึ่งส่วนมากจะเป็นนักเรียนเพศหญิง ใช้บริการรถประจำทาง ซึ่งรถประจำทาง มีลักษณะเป็นรถ 2 แถว มีบันไดให้ขึ้น มีที่นั่ง 2 ด้านนั่งได้ประมาณด้านละ 4 - 5 คน จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า มีผู้ให้บริการบนรถสองแถวประมาณ 12 - 15 คน และเด็กนักเรียนมักจะขึ้น โหนรถประจำทางบริเวณท้ายรถ รถประจำทางมีอัตราการวิ่งมีทั้งช่วงที่เร็วและช้า สังเกตจากลักษณะคนบนรถจะมีผมปลิวแรง และคนที่ไม่ได้นั่งโยกตัวไปมา

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยการใช้พื้นที่สาธารณะ

“...จุดจอดรถบริเวณหน้าโรงเรียนอุครพิทยานุกูล เคยเจอผู้ร้ายบ้านมานอนบ่อยครั้ง ส่วนตัวก็มีความกลัวเมื่อเวลาพบเห็น และพบเหตุการณ์ผู้หญิงโดนปล้น บริเวณจุดรถประจำทาง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ตำรวจสามารถมาระงับเหตุได้ทันเวลาจากโครงการ Udon Safety Zone 4.0 แต่เคยเห็นในต่างประเทศหรือในกรุงเทพฯ ที่ก็มี Smart Bus Stop ที่จุดรถประจำทางมีความทันสมัย ที่รถสามารถบังแดด บังฝน มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน รวมถึงระยะเวลาที่แจ้งว่า รถประจำทางจะมาถึงเมื่อไหร่ และยังมีที่ชาร์ตมือถือ มี wifi อยากให้ในอุครมีจุดรถประจำทางแบบนั้น ก็คงจะดี...” (นักเรียนโรงเรียนอุครพิทยานุกูล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

“...จุดรถประจำทางนั้นยังไม่เอื้ออำนวยสำหรับผู้พิการ เนื่องจากจะต้องมีจุดทางลาดให้ผู้พิการสามารถขึ้นรถได้ แต่ปัจจุบันยังไม่มี...” (ผู้พิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 เมษายน 2567)

จากรายละเอียดข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า จุดจอดรถประจำทางในเขตเทศบาลนครอุครธานีสามารถกล่าวได้ว่า บริเวณนี้ ผู้ใช้บริการมีความกังวลเรื่องความปลอดภัยในการใช้พื้นที่กังวลว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุ และอาชญากรรมได้ตลอดเวลา รวมถึง ผู้พิการไม่มีความสะดวกในการเดินทาง เพราะจุดรถไม่มีการระบุหรือเครื่องหมายที่บ่งบอกสำหรับผู้พิการ

4.2.6 ตลาดเทศบาล 1

1) ลักษณะพื้นที่ ข้อมูลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ของเทศบาลนครอุดรธานี กล่าวว่า ตลาดเทศบาล 1 เป็นตลาดสดเป็นตลาดขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บนถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี บรรยากาศ/สถานที่ - ตลาดขายสินค้าหลายชนิด ทั้งอาหารสด อาหารแห้ง อาหารปรุงสุก ผักและผลไม้ ซึ่งได้มีการแบ่งแยกโซนทั้งของสด และ โซนของแห้ง และตลาดมีหลังคาที่กันแสงแดด กันฝน ซึ่งตลาดเปิดในช่วงเช้าทุกวัน เวลา 06.00-12.00 น. โดยปกติพ่อค้า แม่ค้า จะมาตั้งแผงร้านค้าตั้งแต่ 04.00 น. จากการศึกษาข้อมูลของผู้วิจัย พบว่า มีประชาชน มาซื้อของที่ตลาดสดแห่งนี้ อย่างไรก็ตามนั้น ที่จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์มีพื้นที่จำกัด จึงส่งผลให้ในช่วงเช้ามีการจราจรที่ติดขัด รวมถึงมีการส่งของรถส่งของขนของลง จึงส่งผลให้ถนนมีการจราจรติดขัดในช่วงเช้า ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้ใช้ตลาดในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ส่วนใหญ่ไปปีละครั้ง และรู้สึกมั่นใจในเรื่องสวัสดิภาพและความปลอดภัยระดับ ปานกลาง

รูปที่ 4.8 ตลาดเทศบาล 1

ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ จากการสังเกต ผู้วิจัยพบว่า ในบริเวณตลาดเทศบาล 1 พื้นมีการปูกระเบื้องตลอดแนวทางเดินในตลาด แต่ในบริเวณที่ขายอาหารทะเลและขายผัก จะเป็นพื้นคอนกรีต จากการสังเกตของผู้วิจัยนั้น พบเห็น แม่ค้ารดน้ำผัก และในบริเวณอาหารทะเล ที่มีพื้นค่อนข้างเปียก อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุลื่นล้มได้ ซึ่งก็มีคนที่เดินซื้อของเดินผ่านในลักษณะช้า ๆ ย่อง ๆ ในบริเวณดังกล่าว บางครั้งน้ำจากตลาด ก็ไหลออกไปถนน จึงทำให้ถนนในบริเวณนั้นลื่นและเคยผู้ขับจักรยานยนต์ลื่นล้ม ซึ่ง ปัจจุบันเทศบาลฯ มีการยกระดับการจัดการตลาดสด ด้วยการทำโครงการพัฒนาศักยภาพตลาดสะอาด ปลอดภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้ค้าและเจ้าของตลาดให้ความสำคัญ และ

มีความเข้าใจในการส่งเสริมสินค้าที่สะอาด ปลอดภัย ไม่ใช่สารที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคในการทำ ความสะอาดหรือทำให้ผัดสดตลอดเวลา (ที่ปรึกษานายกฯ, ผู้ประกอบการคนหนึ่ง, เลขานุการ นายกเทศมนตรี , 26 ธันวาคม 2566)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยการใช้พื้นที่สาธารณะ

ความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะของตลาดเทศบาล 1 นั้น ผู้วิจัยได้สังเกต พบว่า ตลาดมีความ สะอาด มีอาคารที่โล่ง การจัดวางสินค้าเป็นระเบียบ มีแบ่งแยกโซนเห็นได้ชัด ซึ่งต่างจากภาพในอดีตที่ ปรากฏในข้อมูลของรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“... ในอดีตไม่ค่อยปลอดภัย เนื่องจากไม่มีการจัดการอย่างจริงจัง ปัจจุบันมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง โดยเริ่มตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา...” (ประชาชนที่เดินตลาดคนหนึ่ง นักเรียนที่ โรงเรียน , การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2567)

“...เคยได้รับการแจ้งเหตุว่า มีการทะเลาะกันบริเวณ ริมถนนโพศรี สาเหตุจากจอดรถขวาง กัน และเคยได้รับแจ้งอุบัติเหตุ ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ล้มล้ม เพราะ น้ำที่ไหลออกมาจาก ตลาด...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอุตรสวรรค์เมฆาธรรมสถาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

จากรายละเอียดข้างต้น สรุปได้ว่า ตลาดเทศบาล 1 เป็นตลาดขนาดใหญ่ และประชาชนเป็น จำนวนมากไปซื้อที่ตลาดนี้ โดยรถจะจอดริมถนนศรีโพธิ์ ข้างตลาด ทำให้รถติด และมีสิ่งของวางบน ทางเดิน ทำให้ถนนแคบ มีการปรับปรุงในส่วนตลาดส่วนใน ให้มีความสะอาด และมีหลังคา และ ควบคุมสินค้า โดยกองสาธารณสุขของเทศบาลจะออกใบอนุญาตให้อยู่แล้วในแต่ละปี แต่ยังมีปัญหา เรื่องการจอดรถริมทางเป็น เนื่องจาก อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้กับทุกคน และจะมีความรุนแรง หากเกิด กับเด็ก สตรี คนพิการและคนชรา

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัย สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ มีรายละเอียดดังนี้ พื้นที่ สาธารณะในความดูแลของเทศบาล มีประชาชนเข้าใช้บริการมีทั้งที่ไปทุกวัน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งแต่ละ สถานที่ไม่มีการจัดเก็บสถิติ แต่มีการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้เหมาะสำหรับผู้ใช้บริการ จากในอดีต โดยมีการเพิ่มกล้องวงจรปิด การติดตั้งอุปกรณ์เพื่อเพิ่มแสงสว่าง มีการก่อสร้างปรับปรุงพื้นที่ทางวิ่งให้

เหมาะสมและเกิดความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีความเสี่ยงในการเกิดภัยอันตรายที่เกิดจากการมั่วสุมของวัยรุ่น การอยู่อาศัยของคนไร้บ้านการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดในการใช้รถ ใช้ถนนร่วมกัน สำหรับผู้หญิง ซึ่งเพศที่มาใช้พื้นที่สาธารณะมากกว่าเพศชาย โดยมาใช้บริการเดือนละ 1 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า อันตรายหรือภัยที่มียังคงมีอยู่และส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือมาในช่วงเวลาที่สว่าง ซึ่งสำหรับการใช้บริการของเด็ก คนพิการและคนชรา จะไม่ค่อยได้มาใช้พื้นที่สาธารณะ เนื่องจากสภาพเป็นหน้าร้อน ไม่มีอาคารให้หลบแสงแดด เครื่องเล่นอยู่กลางแจ้ง จึงไม่ค่อยเหมาะเท่าไรนัก อาจทำให้ไม่สบาย ในส่วนของห้องน้ำสาธารณะ มีการปรับปรุงให้สะอาด และมีทางลาดขึ้นสำหรับผู้พิการ ไม่มีห้องน้ำสำหรับเด็ก ซึ่งอาจทำให้เด็กที่มาใช้บริการลื่นล้มจากขนาด ความสูงของสถานที่ได้ ในบริเวณพื้นที่สาธารณะประเภทตลาด ที่พบการเกิดอุบัติเหตุเนื่องจากการกีดขวางและน้ำไหลล้น ซึ่งไม่ได้ทำให้ปริมาณผู้ใช้ตลาดลดลง เพียงแต่ต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่กวาดขี้จราจรและการกวาดขี้ น้ำในตลาดให้ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดมากยิ่งขึ้น ในส่วนของจุดจอดรถ ปัจจุบัน ผู้ใช้รถใช้ถนนส่วนใหญ่ ไม่ได้ใช้บริการสาธารณะ จุดจอดรถมีความสำคัญน้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม หากมีการปรับปรุงให้มีความชัดเจน บำรุงรักษาให้คงอยู่ การเพิ่มบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกในแต่ละจุด จะช่วยลดปริมาณรถประเภทจักรยานยนต์ และอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะบริเวณหน้าโรงเรียนต่างๆ ที่มีนักเรียนข้ามถนนเพื่อเดินทางไปและกลับเป็นจำนวนมาก

สรุปภาพรวม ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา เทศบาลนครอุดรธานี ยกสถานะจากเทศบาลเมืองเป็นเทศบาลนคร ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการเปลี่ยนแปลงยกฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้ต้องปรับตัวในการพัฒนาพื้นที่รองรับกับบริบทของการเป็นเมือง ซึ่งเทศบาลนครอุดรธานี ได้เล็งเห็นความสำคัญมีการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาเมืองให้เกิดความปลอดภัยกับผู้ใช้พื้นที่ร่วมกัน ซึ่งการดำเนินการตามแผนนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้น ต้องการกระบวนการจัดทำแผน โดยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อนำความต้องการและปัญหาต่างๆ รวบรวมนำไปสู่การจัดสรรประมาณในการดำเนินการ ทั้งนี้เทศบาลนครอุดรธานีได้เปิดช่องทางการมีส่วนร่วมในทุกระดับ และที่กำลังดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่องคือการดำเนินการเกี่ยวกับ “สภาพลเมือง” ซึ่งเป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการในรูปคณะกรรมการทุกกลุ่มและหน่วยงาน

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ลงพื้นที่พบว่า พื้นที่สาธารณะทั้ง 6 แห่งนั้น ยังมีข้อติดขัดในเรื่องความปลอดภัย และความสะดวกในการใช้บริการสำหรับกลุ่มผู้หญิง เด็ก คนพิการ และผู้สูงอายุ ในเรื่องต่อไป

- 1) การมีกลุ่มวัยรุ่น และกลุ่มคนไร้บ้าน ที่มาใช้พื้นที่สาธารณะ
- 2) การที่มีสิ่งกีดขวางตามแนวริมถนน และบนฟุตบาท
- 3) การที่เก้าอี้พักผ่อนไม่มีหลังคา ไม่สามารถช่วยกันฝนตกหรือแดดร้อนได้
- 4) การมีเครื่องเล่นสำหรับเด็กที่ไม่แยกโซนอายุ กับ อุปกรณ์ออกกำลังกายน้อยไม่เพียงพอ
- 5) การไม่มีห้องน้ำสำหรับเด็กเล็ก และไม่มีระบบประตูปไฟฟ้าเปิด - ปิดสำหรับคนพิการ
- 6) การไม่มีอักษรเบล เพื่อบอกตำแหน่ง สถานที่ จุดอันตราย สำหรับผู้พิการทางสายตา
- 7) การไม่มีราวกันระหว่างถนนกับทางเดินเท้า และบริเวณบึงน้ำกับพื้นที่พักผ่อน
- 8) การมีน้ำไหล เลอะบนพื้นทางเดิน บริเวณตลาด
- 9) การมีจุดบริการจอดรถที่ไม่เด่นชัด
- 10) การมีอุปกรณ์แจ้งเหตุ ในโครงการ Smart City ที่น้อยและไม่ชัดเจน และการบำรุงรักษา
- 11) การไม่มีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางศาสนาและห้องพยาบาล
- 12) การมีเจ้าหน้าที่ประจำ คอยตรวจดู ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในพื้นที่ไม่เพียงพอ
- 13) การมีจุดแจ้งเหตุ หรือ สัญญาณเตือน ในพื้นที่น้อย
- 14) การไม่มีเครื่องออกกำลังกาย สำหรับผู้พิการในแต่ละรูปแบบการพิการ
- 15) การไม่มีเสียงตามสายในพื้นที่ เพื่อใช้แจ้งเตือนเหตุร้ายขณะใช้พื้นที่สาธารณะ
- 16) ไม่มีอุปกรณ์สำหรับอำนวยความสะดวกในการข้ามถนนของผู้พิการทางสายตา

ผลการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างไรบ้าง

ในอดีตการเปิดโอกาสให้กลุ่มสตรีและกลุ่มเปราะบางในเขตการปกครองของเทศบาลนครอุดรธานี มีส่วนร่วม ดำเนินการต่างๆ ผ่านกิจกรรมที่ถูกกำหนดโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 หน้า 3-4 ได้กำหนด นิยามแผนพัฒนาหมายความรวมถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน ส่วน “แผนพัฒนาสามปี” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการ พัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณ

แต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา สามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี และแผนการดำเนินงาน” หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น และ “แผนการดำเนินงาน” หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

โดยขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามา ขั้นที่ 2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาแล้วนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นที่ 3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น และขั้นที่ 4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาเทศบาลนครอุดรธานี เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศ โดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 16) และการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มี 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามา รวมทั้งสอดคล้อง กับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขั้นที่ 2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นที่ 3 คณะกรรมการพัฒนา

ท้องถิ่นพิจารณาแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น ชั้นที่ 4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาเทศบาลนครอุดรธานี เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนา สามปีต่อไป ซึ่งข้อ 18 แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อน งบประมาณประจำปีผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

ในส่วนแผนการดำเนินงานนั้น จะอยู่ในหมวดการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอน 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการ ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ชั้นที่ 2 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาแผนการดำเนินงาน แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศเป็นแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนการดำเนินงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้อย่างน้อยสามสิบวัน และข้อ 27 แผนการดำเนินงานให้จัดทำเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้นหรือภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการหรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการจากหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณนั้น การขยายเวลาการจัดทำและการแก้ไขแผนการดำเนินงานเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

ซึ่งต่อมา ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) (พ.ศ.2558) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 กำหนดให้ “แผนพัฒนา” หมายความว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน้าที่ 4 กำหนดว่า “แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี” หมายความว่า แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนา จังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการ

กำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา ที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าและให้ความหมายรวมถึงการ เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา ท้องถิ่นสี่ปี ส่วน “โครงการพัฒนา” หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนพัฒนา ท้องถิ่นสี่ปีขององค์กร ปกครองท้องถิ่นและดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ กำหนดไว้ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ให้แก้ไขคำว่า “แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี” เป็น “แผนพัฒนา ท้องถิ่น” และแก้ไขคำว่า “แผนพัฒนา ” เป็น “แผนพัฒนาท้องถิ่น”

สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละคณะ กำหนดไว้ใน ดังนี้ คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานกรรมการ (2) รอง นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน กรรมการ (3) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่น คัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ (4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ (5) ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่า สามคน กรรมการ (6) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสาม คนแต่ไม่เกินหกคน กรรมการ (7) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ (8) หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ กรรมการตามข้อ 8 (3) (4) (5) และ (6) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้ โดยข้อ 9 ให้ ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย (1) ปลัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ (2) หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น กรรมการ (3) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ (4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ (5) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย ผู้ช่วย เลขานุการ กรรมการตามข้อ 9 (3) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการ คัดเลือกอีกได้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2548, หน้า 4)

นอกจากนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 กระทรวงมหาดไทย จึงขอชักชวนแนวทางและหลักเกณฑ์การ จัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนของรูปแบบการจัด ประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีสัดส่วนระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้ (1)

สมาชิกสภาเทศบาล นคร ในเขต เลือกตั้งในชุมชนนั้น ทุกคน (2) ประธานชุมชนในชุมชนนั้น (3) ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล/ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล ที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในชุมชนนั้น ทุกคน (4) ผู้อำนวยการ โรงเรียนของรัฐ /เอกชน หรือหัวหน้าหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ ที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในชุมชนนั้น ทุกคน (5) หัวหน้าส่วนหรือตัวแทนราชการ /รัฐวิสาหกิจ ที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในชุมชนนั้น ตามจำนวนที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นสมควร *นอกจาก (3) (4) (6) คัดเลือกจากกรรมการชุมชนในชุมชนนั้น จำนวน 6 คน (7) คัดเลือกจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชนนั้น (อสม.) จำนวน 4 คน (8) คัดเลือกจากสมาชิกอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อ.ป.พ.ร.) ในชุมชนนั้นจำนวน 4 คน (9) คัดเลือกจากคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง ในชุมชนนั้นจำนวน 4 คน (10) คัดเลือกจากกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่นกลุ่มเกษตรกร /เกษตรกรก้าวหน้า /กลุ่มสตรี/กลุ่มหัตถกรรม /กลุ่มแปรรูป เป็นต้น ในชุมชนนั้น จำนวน 10 คน (11) คัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ /ปราชญ์ชุมชน ในชุมชนนั้น จำนวน 4 คน (12) คัดเลือกจากอาสาพัฒนาชุมชน อาสาสมัครประชาสัมพันธ์เยาวชนหมอดิน กลุ่มพลังทางสังคมอื่นๆ ในชุมชนนั้น จำนวน 10 คน (13) คัดเลือกจากชมรมผู้สูงอายุ ในชุมชนนั้น จำนวน 4 คน (14) คัดเลือกจากองค์กรทางธุรกิจ/ชมรมธุรกิจ/การค้า/การลงทุนอุตสาหกรรม/การท่องเที่ยว ในชุมชนนั้น จำนวน 5 คน (15) คัดเลือกจากสื่อมวลชน 2 คน (16) ประธานหอการค้าจังหวัดประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด (17) คัดเลือกจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ ตามที่ เทศบาลนคร ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่มากที่สุด จำนวนคน จะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งในชุมชนนั้น หรือ จะต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ของตัวแทนจำนวนครัวเรือนใน ชุมชนนั้น (เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง)

อย่างไรก็ตามมีระบุนุหมายเหตุ ดังนี้ 1) กรณีผู้เข้าร่วมประชุมประชาคมท้องถิ่นมีทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชนนั้น ไม่ได้ถูกจัดตั้งเป็นกลุ่มสัดส่วนระดับหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล/ชุมชนตำบล/ชุมชนเมือง/ชุมชนนคร ก็สามารถเข้าร่วมประชุมประชาคมท้องถิ่นได้ และสามารถเสนอ แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ได้ ทุกระดับหรือทุกกรณีที่ประชาคมท้องถิ่นประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 2) สัดส่วนการจัดทำประชาคมท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2558 รับทราบ ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 (เรื่อง การปฏิรูประบบงบประมาณ) ตามที่สภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอ(สปช.) (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท0810.2/ว0600 ลงวันที่ 25 มกราคม 2559, สิ่งส่งมาด้วย 4, หน้า 1-3)

ทั้งนี้ จากการศึกษา เอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจากการสังเกต พบว่า ในส่วนของการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมผ่านการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยของสตรีและกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ การดำเนินการตามการจัดทำแผน โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การทำแผนชุมชน การเข้าร่วมประชุมด้วยการร่วมเป็นคณะกรรมการในคณะต่าง ๆ อย่างไรก็ตามการร่วมนั้นในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น มักเป็นคนกลุ่มคนเดิม ๆ ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางของทางภาครัฐ สำหรับกลุ่มผู้หญิง เด็ก ผู้พิการ และคนชรา มีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาจากการมีส่วนร่วม จึงไม่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนในส่วนของผู้พิการ จะไม่มาก เนื่องจากไม่ค่อยออกสู่สังคม มักอยู่รวมกันที่สมาคม ส่งแค่ตัวแทนเข้าร่วมประชุม เมื่อผู้วิจัยสังเคราะห์ และสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมของ ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลนคร พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 มีช่องทางรายละเอียดการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการส่งจดหมายเชิญประชุม การแจ้งบอกทางผู้นำชุมชน การติดป้ายประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย รถแห่ประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง FM.93.75 จัดตั้ง 26 กันยายน 2522 แต่การรับรู้ข้อมูลการดำเนินงานยังทำได้ไม่ถึงทุกครัวเรือน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่สาธารณะในช่วงเวลาที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

“...มีสตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะ การจัดทำแผน ๆ ที่สตรีในพื้นที่ยังไม่ค่อยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลา การดำเนินการที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ให้สัมภาษณ์มีการรับรู้ข้อมูลจากบุคคลที่ทำงานในเทศบาลฯ ซึ่งเป็นคนรู้จักกัน..” (ประชาชนคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ธันวาคม 2566)

“...การเข้าร่วมจัดทำประชาคมหมู่บ้าน ในฐานะผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน โดยได้เสนอให้มีการปรับปรุงพื้นที่ทางเท้าให้เหมาะสำหรับการเดิน และวิ่งออกกำลังกาย และในปี 2560 ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยร่วมพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น วิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น...” (ประชาชนคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ธันวาคม 2566)

“...การได้รับโอกาสให้เข้าร่วมประชุมของกลุ่มเปราะบาง ส่วนมากจะเป็นการใช้ตัวแทน เนื่องจากไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่คุ้นชินกับสังคมอื่น แต่เมื่อได้เข้าไปเป็นกรรมการแล้ว จะได้รับโอกาสในการเสนอความคิดเห็น เพื่อนำไปร่วมร่วมจัดลำดับความสำคัญ แยกแยะความเร่งด่วน โดยมีผู้ให้ข้อมูลของการเข้าร่วมประชุม คือ เคยเข้าร่วมการประชุมประชาคม

และเป็นตัวแทนคณะกรรมการสภาพลเมือง เทศบาลนครอุดรธานี โดยแสดงความคิดเห็น ควรเพิ่มช่องทางที่สามารถสื่อสารกับกลุ่มผู้บริหารของเทศบาลที่ง่ายและสะดวกมากขึ้น เช่น กทม. เขาก็จะมี Application ที่สามารถรับฟังปัญหาของประชาชน ก็เป็นช่องทางที่ทำให้คนสามารถแจ้งปัญหา เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งทำให้การแก้ไขปัญหาสามารถแก้ไขได้อย่างทันที่...” (สมาชิกกลุ่มสมาคมสตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ธันวาคม 2566)

“...มีผู้ให้ข้อมูลหลายท่านที่เข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาล นำเสนอกิจกรรมต่างๆ ในช่วงที่ได้เข้าทำกิจกรรมต่างๆ กับเทศบาลนครอุดรธานี โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการเป็นประจำทุกปี คือการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ มีทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้พิการ เยาวชน ประชาชนในแต่ละชุมชน รวมทั้งกลุ่มสตรีปีละ 1 ครั้ง หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และผู้จัดการบริษัทในพื้นที่ ซึ่งในช่วงระยะเวลา 5 ปีเทศบาลฯ ดำเนินการทุกปี และเชิญเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง โดยการแจ้งเป็นหนังสือทางราชการ...” (ประชาชนคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ธันวาคม 2566)

ซึ่งในส่วนของห้องน้ำสาธารณะนั้น ผู้วิจัยพบว่า คนใช้บริการต้องยื่นรอต่อการใช้ห้องน้ำ โดยไม่มีห้องน้ำสำหรับเด็ก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ

“...เคยมีส่วนร่วมร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ในการจัดการพื้นที่สาธารณะ โดยเสนอให้เพิ่มห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากไม่เพียงพอกับการใช้งาน โดยเฉพาะในช่วงจัดงานเทศกาล มักเห็นผู้สูงอายุต่อแถว เพื่อรอเข้าใช้บริการ คิดว่าหากมีห้องน้ำเฉพาะก็จะสามารถเพิ่มอุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นของผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้ เช่น กริ่งสำหรับกดเรียก เป็นต้น...” (ประชาชนคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ธันวาคม 2566)

ซึ่งยังมีในส่วนของการจัดการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ตามแนวทางการบริการสาธารณะ ทำให้ได้ข้อมูลและเปิดโอกาสในการร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะ โครงการ “เมืองปลอดภัย” ซึ่งในการประชุมต้องมีตัวแทนตำรวจเข้าร่วม โดยผู้ให้ข้อมูลได้เข้าร่วมในการประชุมประชาคม

“...ในฐานะคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ในช่วงระยะเวลา ที่มาปฏิบัติงาน มีการประชุมเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยนำเสนอข้อมูล สถิติ เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เทศบาลนครอุดรธานี และเสนอโครงการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจและโครงการให้ความรู้กับประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด ในปี 2560...” (เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

“...และในส่วนของเด็กๆ หรือเยาวชน ทางเทศบาลสนับสนุนให้เข้าร่วมในการประชุมสภา การประชุมอื่นๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ประชาธิปไตยและได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม 2 ครั้งพร้อมกับอาจารย์ 2 ท่าน เพื่อเป็นตัวแทนโรงเรียน ในการประชุมประชาคมท้องถิ่น โดยนำเสนอและให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงการปรับปรุงโรงเรียนเทศบาล และปรับปรุงถนนบริเวณหน้าโรงเรียน การทำทางม้าลาย สำหรับข้ามให้ชัดเจน เนื่องจากสี่ลอค รวมถึงไฟสัญญาณสำหรับให้รถจอด รอให้นักเรียนข้ามเรียบร้อย...” (เด็กนักเรียนคนหนึ่ง , การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2567)

นอกจากนี้ มีผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมการเปิด โอกาสให้มีส่วนร่วม นั้น มีผลกับการนำไปสู่โครงการต่างๆ แม้ว่าจะมีหน่วยงาน หรือตัวแทนร่วมกันประชุมต่างๆ ก็พอจะบอกได้ว่า มีการเปิดโอกาสให้กับหน่วยงานภาคเอกชนนอกเหนือจากภาครัฐ โดยเทศบาลนครอุดรธานี จะให้ ทำหนังสือเชิญชวนให้มาประชุม เพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ โดยผู้ให้ข้อมูลแจ้งว่า มีการแจ้งหนังสือมายังมูลนิธิ เพื่อให้ร่วมประชุมประชาคม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี

“...ในส่วนของผู้บริหารของมูลนิธิ เข้าร่วมการประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลฯ เพื่อเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและการเสนอความร่วมมือกันระหว่างมูลนิธิ ให้เทศบาลฯ บรรจุกู้แผนและนำไปสู่การของงบประมาณต่อไป อีกทั้งเทศบาลนครอุดรธานี มีช่องทางอื่นๆ เพื่อรับข้อมูลดิบจากในพื้นที่ นำมาสู่การแก้ไข ซึ่งผู้ให้ข้อมูล มีโอกาสได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ผ่านเฟสบุ๊คส์ของเทศบาลฯ เกี่ยวกับปัญหาการติดต่อประสานงานของมูลนิธิกับเจ้าหน้าที่ เพื่อขอข้อมูลส่วนบุคคลในการเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยล่าช้า ทำให้การช่วยเหลือเป็น ไปอย่างยากลำบาก...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอุทกสงเคราะห์ธรรมสถาน ,การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 ธันวาคม 2567)

“...อีกทั้งยังมีการเข้าร่วมในแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฝึกอบรม กิจกรรมสัมมนา กิจกรรมโครงการงานประเพณี การแข่งขันกีฬา และการส่งเสริมวัฒนธรรม การประชุมส่วนราชการ รวมถึง กิจกรรมร่วมอื่น ๆ ในที่สาธารณะ เช่น การเดินอารบิก การเปิดร้านจำหน่ายสินค้า ที่เทศบาลจัดขึ้นในแต่ละปี เป็นต้น โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มีผู้ให้ข้อมูลใน กิจกรรมที่เทศบาลฯ จัดให้บุคคลทั่วไป เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน และการฝึกอบรมการดับเพลิงเบื้องต้น...” (เด็กนักเรียนคนหนึ่ง , การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2567)

จากคำถามหัวข้อ 4.2 ให้สามารถสรุปว่า การเปิดโอกาสของเทศบาลนครอุดรธานีของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นๆ นั้น ยังพบไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากพบเห็นเฉพาะในรูปคณะกรรมการเป็นการส่งตัวแทน การเข้าถึงช่องทางการเปิดโอกาสนั้น พบเห็นได้ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะกลุ่มผู้พิการยังขาดโอกาสในการมีส่วนร่วม ด้วยอุปสรรคต่างๆ ทั้งทางร่างกาย และสภาพแวดล้อม รวมถึงหากจะให้เกิดความปลอดภัยนั้น เทศบาลนครอุดรธานี เปิดโอกาสให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะตามหลักวิชาการ หรือความจำเป็นจากกลุ่มเปราะบางโดยตรง มีรายละเอียดดังนี้

1) การอำนวยความสะดวกในรูปแบบพื้นฐาน ได้แก่ การมีระบบอัตโนมัติบริเวณพื้นที่สาธารณะ เช่น การมีประตูห้องน้ำอัตโนมัติ สำหรับผู้พิการ การมีเสียงสัญญาณเตือนเมื่อผู้พิการจะข้ามถนน การมีระบบขนส่งรอบตัวเมือง เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทางของผู้สูงอายุ สตรี หรือหญิงมีครรภ์

2) การมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก เช่น ขนาดอุปกรณ์ในห้องน้ำ ได้แก่ ชักโครกขนาดเล็ก อ่างล้างมือระดับต่ำ เก้าอี้นั่งพัก ทางเดินที่มีราวกันตกระหว่างถนนกับทางเดิน

3) การเพิ่มช่องทาง รณรงค์การมีส่วนร่วม เช่น หนังสือเชิญโดยใช้อักษรเบล การใช้สื่อรูปภาพสำหรับคนพิการทางหู เป็นต้น

โดย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 - พ.ศ. 2566 เทศบาลนครอุดรธานี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรี เด็ก คนชรา และคนพิการ โดยก่อนปี 2555 ได้แก่ การจัดทำแผนชุมชน การจัดทำแผนหมู่บ้าน การจัดทำประชาคม ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของทางราชการกำหนด โดยที่ให้ออกโอกาส ประชาชนทุก

ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงภาคเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในคณะต่างๆ ซึ่งผลการดำเนินการที่เห็นได้ชัดเจน คือ การปรับปรุงพื้นที่ทางเท้าสำหรับผู้พิการ ในส่วนของภูมิสถาปัตย์ การซ่อมแซมถนนทุกประเภท รอบในเมืองเทศบาลนคร ซึ่งเป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนนโยบายการพัฒนาเมืองให้ปลอดภัย อีกทั้งการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็น จะผ่านช่องทางเสียงตามสาย วิทยุชุมชน การเข้าร่วมประชุมในวาระการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก สตรี คนพิการ และผู้สูงอายุ ซึ่งมีกลุ่มคนเข้าร่วมตามวัตถุประสงค์ของโครงการครบทุกครั้ง ซึ่งมักจะเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมกับเทศบาลนครอุดรธานีเป็นประจำอยู่แล้ว และเมื่อในปี 2562 มีการเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสื่อสารกลุ่มเป้าหมายนอกเหนือจากเดิมที่ไม่สามารถร่วมกิจกรรม และเพิ่มความสะดวกในการสื่อสารแบบไร้พรมแดน ได้แก่ การนำ facebook มาใช้ในปี 2565 และล่าสุดในปี 2567 เทศบาลนครอุดรธานี ได้เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมให้ประชาชนจัดส่งข้อมูลให้กับเทศบาลนครอุดรธานี ได้แก่ LINE , TikTok

นอกจากนี้ ในปี 2564 คณะผู้บริหารได้เริ่มต้นนำแนวทางการจัดตั้งสภาพลเมืองและเริ่มดำเนินการ Kick Off การสร้างความเข้าใจรูปแบบและแนวทางสู่การจัดตั้ง “สภาพลเมือง” สภาพลเมืองระดับชุมชน ประกอบด้วย ประธานชุมชน , ตัวแทน อสม. , ผู้สูงอายุ , เยาวชน , ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน ด้านต่างๆ และสภาพลเมืองระดับเมือง ประกอบด้วย หอการค้าจังหวัด , สภาอุตสาหกรรมจังหวัด , สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว , สถาบันการศึกษา , ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาชีพต่างๆ , ตัวแทนเยาวชน และตัวแทนจากเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้เทศบาลนครอุดรธานี สามารถเข้าถึงประชาชน และสามารถรับฟังเสียงของประชาชนทุกคน มองเห็นปัญหาของเมือง และหาทางออก นำมาปรับใช้ในการบริหารเมืองร่วมกันทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง และดำเนินการเรื่อยมาจนปัจจุบัน ส่วนร่วมได้ร่วมมือกันในการจัดการ พื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการได้อย่างไร

ในส่วนของการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนั้น เมื่อได้ลงพื้นที่ พบว่า ในการจัดทำกระบวนการเกี่ยวกับการประชุมประชาคม การจัดทำแผนชุมชน แผนหมู่บ้าน ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้พบว่า มีผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุ ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการ ซึ่งไม่พบผู้พิการ และหากพิจารณาข้อติดขัดในเรื่องความปลอดภัย และความสะดวกในการใช้บริการสำหรับผู้พิการ เด็ก คนพิการ และคนชรา ในการมีส่วนร่วมมีดังนี้

- 1) การอำนวยความสะดวกในเรื่องการเดินทาง เพื่อเข้าร่วมประชุม
- 2) สถานที่ในการประชุม ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น ลิฟท์ บันไดเลื่อนไฟฟ้า

- 3) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สำหรับผู้พิการที่มีหลายประเภท เช่น หนังสือเชิญ ประชุมที่เป็นอักษรเบล อุปกรณ์สำหรับฟังเพื่อให้ได้ยิน ได้ชัดเจนขึ้น
- 4) การบริหารจัดการประชุม เช่น การประชุมที่เปลี่ยนจากการบรรยาย เป็นการโต้วาทีหรือการเสวนา ที่ผู้ร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- 5) วิธีการประชุมที่นำเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความสะดวก มากยิ่งขึ้น เช่น การประชุมผ่านสื่อออนไลน์
- 6) การเพิ่มเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่จะประชุม โดยทำเป็นรูปแบบเข้าใจง่าย เช่น การทำเป็นรูปภาพ
- 7) ระยะเวลาในการประชุม ให้ได้ประสิทธิภาพและคุ้มค่า โดยการบูรณาการเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในครั้งเดียว

ทั้งนี้ในช่วงปี 2566 เทศบาลได้ดำเนินการ จัดทำระบบสารสนเทศ และเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับประชาชนและยังคงมีแผนในการปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ครอบคลุมและมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดช่องทางการมีส่วนร่วม ดังนี้ คือ ช่องทางเว็บไซต์ ประเภท <https://www.facebook.com/PRD1Udonthani> สถานีวิทยุชุมชนท้องถิ่นไทย วังสามหมอก FM.97.5 MHZ จัดตั้งเมื่อ 3 พ.ค. 2567 ผู้ติดตาม 1,307 คน ข้อมูล ณ.7 พฤศจิกายน 2566) โดยในปี 2564 เริ่มมีการเผยแพร่ข้อมูลและกิจกรรมต่างๆ ผ่านทางสื่อออนไลน์ต่างๆ ดังนี้ line official ได้แก่ <https://lin.ee/oq5ggj3> มีผู้ติดตาม 6,924 คน , facebook มี ผู้กดถูกใจ 6.3 พันคน ผู้ติดตาม 1.2 หมื่นคน และผู้เข้าชม 4,573,865 คน (ข้อมูล ณ 30 ธันวาคม 2566) , โดย Email : udoncity.ch@gmail.com , facebook Mesenger , youtube และ Tik Tok มีวันที่แสดงรายละเอียดของการดำเนินการเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2566 ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้มากอยู่ในเว็บไซต์ <https://www.udoncity.go.th> ประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ 7 รายการ ดังนี้

- 1) หน้าหลัก
- 2) นายกเทศมนตรี ประกอบด้วย สารและกิจกรรม ได้แก่ ข่าวกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง วารสารเทศบาล ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ และประกาศ
- 3) เทศบาลนครอุดรธานี ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน แผนพัฒนาท้องถิ่น การใช้จ่ายงบประมาณ โครงสร้าง/ผู้บริหาร การบริหารงานบุคลากร กฎหมายและระเบียบ ข้อมูลการเงินและ

การคลัง การจัดซื้อจัดจ้าง/การจัดการ การป้องกันปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบ (NSCR) การจัดการบริหารองค์ความรู้ของเทศบาลนครอุดรธานี (KM) รายงานการประชุมสภาเทศบาล เว็บไซต์ ภายในหน่วยงาน รายงานการติดตามแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี รายงานการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ รายงานผลตรวจวัดคุณภาพอากาศที่เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ ที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อเทศบาลนครอุดรธานี ข้อตกลงการปฏิบัติราชการระหว่างพนักงานและผู้บริหารเทศบาลนครอุดรธานี คู่มือการปฏิบัติงาน หลักเกณฑ์การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ประมวลจริยธรรมภายในเทศบาลนครอุดรธานี และประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA)

4) ข้อมูลสำหรับประชาชน ประกอบด้วย กระบวนการให้บริการประชาชน 10 กระบวนการ การจัดการบริหารเทศบาลนครอุดรธานี การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ข้อมูลตลาดในความรับผิดชอบเทศบาล ข้อมูลปราชญ์ชุมชน ผลการสำรวจความพึงพอใจของประชาชน ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ขั้นตอนการยื่นแบบขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ขั้นตอนงานบริการงานทะเบียน ขั้นตอนฝ่ายแผนที่ภาษีฯ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง คู่มือประชาชน การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม นโยบาย No Gift Policy ข้อมูลเชิงสถิติการให้บริการเทศบาลนครอุดรธานี นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Policy) การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลตลาดในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ,รายงานผลการทดสอบคุณภาพน้ำ รายงานการจัดการพลังงาน รายงานฐานข้อมูลผู้ป่วยติดเตียง

5) ติดต่อเรา ประกอบด้วย Social Network E-Service แผนที่ สถานพยาบาลเทศบาลนครอุดรธานี ดาวน์โฮลแบบฟอร์ม โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี สถานชนานูบาลในสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี Q&A และช่องทางติดต่อสำนักกอง

6) ช่องทางการร้องทุกข์ ประกอบด้วย ร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยข้อมูลข้างต้น

ผลการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง

จากการศึกษาข้อมูลในส่วนเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับความสามารถเปิดเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่สาธารณะพบว่า

เทศบาลนครอุดรธานี พยายามสร้างกระบวนการต่างๆ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนตามแนวทางการบริการสาธารณะแนวใหม่ ซึ่งประชาชนถูกแต่งตั้ง เชิญให้การเข้าร่วมประชุมและกิจกรรมต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครอุดรธานีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการที่เทศบาลเปิดโอกาสโดยช่องทางหลายช่องทางเพื่อให้ได้รับการแสดงความคิดเห็น การเสนอสิ่งที่ต้องการ และสามารถตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว เช่น การจัดประชุมของเทศบาลนครอุดรธานี สถานที่ส่วนใหญ่เป็นที่เทศบาล ไม่ว่าจะเป็นการประชุมสภาพลเมือง ในระดับชุมชน หรือระดับหมู่บ้าน ซึ่งในแต่ละชุมชนจะเป็นการประชุมประชาคมตำบล และไปร่วมประชุมการจัดทำแผนชุมชนในบางครั้ง การจัดประชุมจะมีการเลี้ยงอาหารว่างและเครื่องดื่มหากประชุมไม่เต็มวัน แต่ประชุมเต็มวันจะมีการเลี้ยงอาหารกลางวัน การดำเนินการประชุมจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการและคณะผู้บริหารของเทศบาลนครอุดรธานี วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นการคู่มือทัศน และการสื่อสารโดยคำพูดมากกว่า การผ่าน Online ซึ่งจะเป็นการประชุมระหว่างหน่วยงานราชการมากกว่า หรือในช่วงการระบาดของโรคในปีที่มีการระบาดของไวรัส โควิด ในส่วนการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมนั้น ทางเทศบาลนครอุดรธานีมีการส่งเสริมโดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนผ่านกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยผ่านหลายช่องทาง ได้แก่ การส่งจดหมาย, การประชาสัมพันธ์ผ่านตัวบุคคลผู้นำชุมชน การใช้สื่อสารสนเทศ ต่างๆ เช่น Facebook , Line ,Tiktok , รวมถึงการใช้ช่องสถานีวิทยุชุมชน ,สถานีวิทยุของจังหวัด เสียงตามสาย และศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร ที่จะสื่อสารทางตรงระหว่างคณะผู้บริหารกับประชาชน โดยตรง ซึ่งที่ผ่านมามีผู้ติดตามและผู้นำเสนอปัญหาต่างๆ เป็นจำนวนมาก โดยเทศบาลนครอุดรธานี มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการตอบคำถาม การนำข้อมูลมาบรรจุในการพิจารณาดำเนินการ

ทั้งผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์ผู้ที่ให้ข้อมูลหลัก เกี่ยวกับการเปิดโอกาส ให้กับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นๆ นั้น เทศบาลนครเปิดโอกาสให้สตรีอย่างมาก เนื่องจากทุกคนจะมีสตรี หรือตัวแทนสตรีเข้าร่วม ในส่วนของกลุ่มเปราะบางอื่นๆ นั้น เทศบาลนครอุดรธานี เปิดโอกาสสามารถเปิดโอกาสให้มีการร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ โดยพบว่า มีการประสานงาน ส่งเอกสารเชิญให้เข้าร่วมประชุม แต่ด้วยปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเข้าร่วม จึงพบว่า กลุ่มเปราะบางเข้าร่วมน้อยมาก ส่วนใหญ่จะส่งตัวแทนที่มีศักยภาพและมีความพร้อม ได้แก่ ประธานสมาคมคนพิการ สมาชิกสมาคม

ผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลในการเข้าร่วมการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลนั้น มีทั้งปัจจัยทางการเงิน ปัจจัยการเดินทาง ช่วงเวลาในการประชุม เป็นต้น ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดโอกาสที่จะให้สตรีและกลุ่มเปราะบางมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ สาธารณะ 7 ประการ ดังนี้

1) ด้านรางวัลตอบแทน พบว่า

“...การให้ค่าตอบแทนเป็นเบี่ยงเบนในการเดินทาง ในการประชุม ทำได้แต่ส่วนมาก เทศบาลจะเบิกเป็นค่าจัดอาหารให้ผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า เนื่องจากสะดวกและไม่ยุ่งยาก ในเรื่องเอกสาร...” (ที่ปรึกษาเลขาธิการนายกเทศมนตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

“...ซึ่งรวมถึงค่าเดินทางเพื่อเข้าร่วมประชุมเพราะสถานที่อยู่ที่เทศบาลนครอุดรธานี เป็น เวลาราชการ ทำให้ขาดรายได้ หากไม่มีรถเอง ก็จะเดินทางไกล โดยผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญกับค่าเดินทางให้กับคนไปร่วมประชุม จะดี เพราะต้องปิดร้าน ขาดรายได้ ในวันที่ไปร่วมประชุมที่เทศบาลนครอุดรธานี...” (แม่ค้าคนหนึ่งในตลาด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...อีกทั้งยังสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุม เป็นแรงจูงใจอีกทางหนึ่งด้วย ตามที่ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญกับแนวทางในอนาคตหากมีการเชิญและมีค่าตอบแทน ก็จะเป็นแรงจูงใจในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้พิการยิ่งขึ้น...” (ผู้พิการ ตัวแทนสมาคมคนพิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...การจัดให้มีค่าเดินทาง ค่าตอบแทน ในการเข้าร่วมประชุม เพื่อเป็นการส่งเสริมและช่วย ค่าครองชีพ เพราะ ต้องเดินทางโดยนั่งมอเตอร์ไซด์ออกจากที่อยู่อาศัย...” (ประชาชน ผู้หญิงคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

“...ปัจจัยที่จะทำให้อยากไปร่วมทำกิจกรรม หรือเสนอแนวคิดในการพัฒนาพื้นที่ให้มี ความปลอดภัย คิดว่า เป็นค่าตอบแทนในการเข้าร่วมประชุม การให้ความสำคัญกับความ

ต้องการที่ได้นำเสนอไปในที่ประชุม...” (นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...ผมคิดว่า ถ้ามีการให้เงินค่าตอบแทนในการประชุมแต่ละครั้ง เพื่อเดินทางเข้าร่วมประชุมน่าจะทำให้มีผู้ร่วมประชุมมากขึ้นซึ่งในการประชุมของเทศบาล ส่วนมากจะเป็นการเลี้ยงอาหารว่างและกาแฟ หากประชุมทั้งวันจะเลี้ยงอาหารกลางวัน...” (เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอุตรธานี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

2) ด้านกิจกรรม หรือการบริหารในการประชุม พบว่า

“...การจัดกิจกรรม ให้มีลักษณะที่แตกต่างกับการประชุมที่เป็นทางการ เช่น การนำเทคนิคการนำเสนอแสดงจำนวนคะแนน ได้แก่ กระจายแบ่งตามสี , ลูกปิงปองระบุคะแนนเหมือนเป็นการเล่นเกมส์มากกว่า น่าจะทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมประชุมแบบเดิม ที่จำเจ...” (เด็กนักเรียนคนหนึ่ง , การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มกราคม 2567)

“...ในการประชุมส่วนมากจะมีคณะผู้บริหาร โดยเฉพาะนายกเทศมนตรีเป็นผู้กล่าว เปิดและร่วมประชุมสัมมนาด้วยทุกครั้ง ไม่ได้จัดกิจกรรมอื่นๆ เน้นแต่เนื้อหาในการประชุมเสนอความคิดเห็น และความต้องการของแต่ละชุมชนที่เข้าร่วมประชุม...” (ที่ปรึกษาเลขาธิการนายกเทศมนตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

“...เคยเข้าร่วมประชุม รูปแบบการประชุม จะเหมือนๆ กัน คือ มีเจ้าหน้าที่มาบรรยาย และให้เสนอปัญหา มีการจัดลำดับของปัญหาแต่ละหมู่ เขียนบนกระดาน และปิดการประชุมไม่มีกิจกรรมอื่นๆ นอกจากนี้ ในการประชุมประชาคม ที่เคยไปร่วม...” (แม่ค้าคนหนึ่งในตลาด , การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์สื่อนวัตกรรมในการดำเนินการประชุมที่ทันสมัย เพื่อให้เป็นความลับ เช่น การลงคะแนนด้วยมือถือ ผ่านออนไลน์ แบบไม่ระบุตัวตน พบว่า

“...ควรเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมให้กับกลุ่ม คนพิการ ผ่านออนไลน์ เนื่องจากการเดินทางมาร่วมประชุม แสดงความคิดเห็น ไม่สามารถมาคนเดียวได้ ต้องรอให้ญาติมาด้วย

ควรจัดให้มีบริการรับส่ง และมีค่าตอบแทนสำหรับการเข้าร่วมประชุม...” (ประธานสมาคมคนพิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...ถ้าเป็นไปได้ถ้ามีช่องทาง Online ในการประชุมน่าจะดี จะได้ไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง และสามารถเข้าร่วมได้ที่ละหลายๆ คน...” (นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...การประชุมส่วนมากจะใช้ชีวิตที่ศรัทธาธิบาย การพูดของคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ การใช้ Online ส่วนมากจะเป็นการประชุมของผู้บริหารกับผู้กำกับดูแล ที่ผ่านมาจะเป็นการประชุมเฉพาะสถานการณ์เกิดโรคระบาด โควิด ซึ่งมีข้อจำกัด ในการควบคุมการแพร่ระบาด ในส่วนการประชุมประชาคมยังไม่เคยดำเนินการ...” (ที่ปรึกษาเลขานุการนายกเทศมนตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

“...การประชุมผ่านระบบ online มีข้อดีคือ สะดวกสำหรับคนมีอุปกรณ์ แต่บางคนไม่มี แต่อย่างไรหากเทศบาลดำเนินการได้ ก็จะเป็นเปิดโอกาสให้การมีส่วนร่วมของคนที่ไม่สะดวกมาประชุมเพราะต้องมีการกิจในเวลาเดียวกัน...” (นักพัฒนาชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

4) ด้านสถานที่ พบว่า

“...สถานที่ประชุมส่วนมากเป็นจะเป็นที่ห้องประชุมเทศบาลนครอุดรธานี ควรเปลี่ยนจัดในที่ไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความเป็นกันเอง เช่น สวนสาธารณะ ที่บ้านผู้นำชุมชน สนามกีฬา...” (ผู้พิการ ตัวแทนสมาคมคนพิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...ต้องขายของ แต่ถ้ามาจัดที่ตลาดเลย คิดว่าจะเข้าร่วมประชุม เพื่อแจ้งปัญหาของตลาด ที่มีการจอร์จส่งของทำให้รถติด และมีมิชชันชีพเข้ามาหลอก แม่ค้าบ่อยครั้ง รวมถึงอยากให้แก้ปัญหาธนบัตรปลอมระบาด ให้สอนการดูยั้งดูไม่เป็น...” (แม่ค้าคนหนึ่งในตลาด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...ผมว่าคืออยู่แล้วที่จัดที่เทศบาล เนื่องจากมีอุปกรณ์ครบ พื้นที่สะอาดและกว้างในส่วนห้องน้ำ มีเก้าอี้ มีเครื่องปรับอากาศ เดินทางสะดวก...” (เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีภูธรอุดรธานี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

“...การจัดประชุมส่วนใหญ่จะเป็นที่เทศบาลนครอุดรธานี เนื่องจากสะดวก สบายและสามารถหาเอกสาร ข้อมูลต่างๆ ได้สะดวก บางทีมีการประชุมหลายคณะพร้อมๆ กัน คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สามารถเข้าร่วมได้ทัน ซึ่งการทำประชาคมแต่ละปี ทางเทศบาลนครอุดรธานี จะจัดประชุมเพื่อรวบรวมปัญหาความต้องการอยู่แล้ว แต่ส่วนมากจะเป็นที่ประชุมของผู้นำชุมชน สนามลานกว้าง ในอดีต ระยะเวลาหลังใช้การเป็นตัวแทนมากกว่า...” (ที่ปรึกษาเลขาธิการนายกเทศมนตรี นักพัฒนาชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

5) ด้านระยะเวลาในการประชุม พบว่า

“...ที่ผ่านมามีไม่เคยร่วมประชุมที่เทศบาล เพราะจัดประชุมในเวลาราชการ ไม่สะดวก หากจัดเวลาเลิกงาน น่าจะดี เพราะลูกจะมาส่งและรับกลับได้...” (ประชาชนผู้สูงอายุคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

“...เคยได้ยินแม่เล่าเรื่องการประชุมที่เทศบาลนครอุดรธานี เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน แต่การประชุมจัดวันเวลาราชการ ถ้ามีการจัดในวันหยุด ที่ไม่ใช่เวลาเรียน น่าจะดีจะได้เสนอแนวทางแก้ไข แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหายาเสพติด...” (นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...ได้เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานราชการ เห็นว่าคืออยู่แล้ว เพราะเป็นเวลาทำงาน สะดวกมากกว่านอกเวลาราชการ...” (เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีภูธรอุดรธานี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

“...ไม่เคยไปร่วมประชุม ส่วนมากจะเป็นหัวหน้า แต่คิดว่าถ้าประชุมนานมากจะเสียเวลา เพราะทุกคนมีหน้าที่ต้องทำ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่มูลนิธิ การช่วยเหลือหากทำได้เร็วก็จะทำให้ผู้ประสบภัยมีโอกาสที่จะเสียชีวิตน้อยลง...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอุรุดสว่างเมฆาธรรมสถาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

“...ส่วนมากจะประชุมเวลาราชการ เพื่อความสะดวก และเหมาะสมในด้านการปฏิบัติงาน เพราะเจ้าหน้าที่และผู้เข้าร่วมประชุมต้องมีภารกิจอื่น ๆ ในเวลานอกเวลาราชการ...” (ที่ปรึกษาเลขาธิการนายกเทศมนตรี นักพัฒนาชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

6) ด้านการจัดการความรู้ พบว่า

“...ส่วนมากผู้ที่มาประชุมจะเป็นคนที่เดิมๆ ที่เคยมาร่วมประชุม ในอนาคตควรให้ความสำคัญกับผู้ที่ให้บริการในพื้นที่สาธารณะ น่าจะต้องรณรงค์ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม...” (ที่ปรึกษาเลขาธิการนายกเทศมนตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

“...ควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การรณรงค์เชิญชวน การประชาสัมพันธ์ข้อดีและประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ดังคำกล่าวที่ว่า ผู้ใช้เท่านั้นที่รู้ว่าต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะดีกับคนใช้บริการ คนไม่ได้ใช้ก็จะไม่เข้าใจ...” (นักพัฒนาชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

“...ไม่รู้ว่าสามารถแสดงความคิดเห็น หรือเสนอสิ่งที่อยากให้ได้ คิดว่าเป็นเรื่องของหน่วยงานราชการ และผู้ใหญ่เท่านั้น...” (นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...ที่ปรึกษาเลขาธิการนายกเทศมนตรีพอจะเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จะเป็นผลดีเนื่องจากทางเทศบาลจะได้รับรู้ปัญหาที่แท้จริงที่มีในพื้นที่ ปัจจุบันทางมูลนิธิได้รับการประสานให้เข้าร่วมประชุมเป็นประจำอยู่แล้ว...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอู๋ตราสว่างเมฆธรรมสถาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

7) การดำเนินการในเชิงรุก พบว่า

“...ควรจัดให้มีการสื่อสารโดยตรง กับกลุ่มสตรี เด็ก คนชรา และคนพิการ ในการมีส่วนร่วม เพื่อให้คนกลุ่มนี้ รู้สึกถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ สำหรับความปลอดภัยของตนเอง และผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคม โดยเฉพาะผู้พิการ ซึ่งมักจะเก็บตัว

และอยู่แต่ในสังคมของกลุ่มตัวเอง เพื่อกระตุ้นให้เขาออกความคิดเห็น และออกสู่สังคม ในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม...” (นักสังคมสงเคราะห์ประจำศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ธันวาคม 2566)

“...ควรกำหนดให้ผู้พิการ มีส่วนร่วมในการตรวจรับงาน เช่น การให้ทดลองใช้ถนนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้พิการเป็นผู้ใช้ ได้แก่ การสร้างทางลาดสำหรับให้รถวิลแชร์ขึ้นบริเวณจากถนนขึ้นขอบฟุตบาท ซึ่งบางจุดการลาดชันไม่เป็นไปตามมาตรฐานไม่สามารถขึ้นได้สะดวก...” (ผู้แทนสมาคมคนพิการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 มกราคม 2567)

“...ในอนาคต ควรจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มบุคคล แยกแต่ละกลุ่ม เนื่องจากมีความต้องการและความจำเป็นไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะสตรี ซึ่งมีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น สตรีที่มีการตั้งครรภ์ สตรีที่มีขนาดรูปร่างไม่เท่ากัน สตรีที่มีอาชีพที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการที่แตกต่างกัน เป็นต้น...” (ประชาชนผู้หญิงคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

“...ควรเพิ่มโอกาสในเชิงรุก ด้วยการเพิ่มแนวทางการให้การสนับสนุนในการแสดงความคิดเห็น ให้กับกลุ่มสตรี เด็ก คนชรา และคนพิการ ให้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะโดยการลงพื้นที่ในชุมชน แยกกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมในการนำเสนอโครงการต่างๆ...” (เจ้าหน้าที่มูลนิธิอุรุดสว่างเมฆาธรรมสถาน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2566)

“...ถ้าในการประชุมมีเฉพาะผู้สูงอายุ วัยใกล้เคียงกัน น่าจะทำให้สามารถนำเสนอความคิดเห็นได้อย่างสบายใจ มากกว่า รวมกันจะทำให้มีความคิดแตกต่างกัน...” (ประชาชนผู้สูงอายุคนหนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

“...ถ้ามีการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมในการนำเสนอปัญหา ผมคิดว่าน่าจะสามรถรับรู้ข้อมูลเชิงลึกได้ดีกว่า การประชุมรวมกัน เนื่องจากปัญหาและความต้องการแต่ละที่ไม่เหมือนกัน...” (เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีภูธรอุดรธานี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2566)

ผู้วิจัยยังพบอีกว่า การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปมีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีช่องทางที่สะดวกในการแสดงความคิดเห็น แต่ในส่วนของเฉพาะกลุ่มสตรี เด็ก คนชรา และผู้พิการ มีข้อติดขัดในเรื่องการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัย และความสะดวกในการใช้บริการสำหรับกลุ่มสตรี เด็ก คนชรา และคนพิการ ในการมีส่วนร่วม มีดังนี้

- 1) การเพิ่มค่าตอบแทนหรือให้รางวัล สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการประชุม
- 2) การแยกผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละกลุ่ม ควรแยกเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ตอบ หรือแสดงความคิดเห็นได้ยาก
- 3) การให้ความรู้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วม
- 4) การเปิดโอกาสให้คนพิการเป็นคณะกรรมการ เกี่ยวกับข้อดีของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ
- 5) การจัดกิจกรรมเฉพาะกลุ่ม เน้น แยกเป็นกลุ่มสตรี กลุ่มเปราะบางอื่นๆ
- 6) จัดการประชุมแบบ Online เพื่อรองรับการยืนยันตัวตน เพิ่มความสะดวกในการแสดงความคิดเห็น และประสานงานได้อย่างชัดเจน

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า นอกจากปัญหาอุปสรรคที่พบในการศึกษานี้ ตามแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในทุกระดับตั้งแต่การจัดทำแผน การนำทุกชุมชน ทุกองค์กร รวมถึงหน่วยงานยังไม่ครบถ้วน ส่งผลต่อการตอบสนองความต้องการให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก สตรี คนชราและคนพิการ รวมถึงเป็นการสนับสนุนการพัฒนาอย่างในการจัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัย ซึ่งจากการศึกษานี้ พบว่า ในการดำเนินการเพื่อพัฒนาเมืองของเทศบาลนครอุดรธานี มีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดตั้งสภาพเมืองที่ใช้งบเป็นตัวแทนจากทุกกลุ่มที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมนำไปสู่แนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน มีเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพื้นที่สาธารณะในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณสุขโลก ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น อีกทั้งในการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมือง มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะกับ เด็ก สตรี ผู้พิการและคนพิการ ซึ่งเป็นการตอบสนองการแก้ไขปัญหาอย่างเห็น ได้ชัดและรวดเร็ว แต่หากวิเคราะห์ตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 11 ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ เมืองและชุมชนยั่งยืน ทำให้เมืองการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง ยืดหยุ่นและยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายย่อยที่ 11.7 การจัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะสตรี เด็ก คนชรา และคนพิการ ในทุกส่วนของการพัฒนาจำเป็นต้องมีคนเข้าไปมีส่วนร่วม และต้องได้รับการยอมรับ รวมถึงการกำหนดนโยบายสำหรับการป้องกัน คุ้มครอง การออกแบบการ

จัดการพื้นที่สาธารณะ และความร่วมมือในระดับท้องถิ่น จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายข้างต้นอย่างเป็นรูปธรรม และผู้วิจัย ยังพบอีกว่า การดำเนินการให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งคณะกรรมการแต่ละชุด นั้นไม่พบว่ามีผู้พิการที่ได้รับการจัดตั้งให้เป็นคณะกรรมการ ซึ่งทำให้การพัฒนาเมือง เพื่อนำไปสู่การมีพื้นที่สาธารณะที่ปลอดภัยสำหรับผู้ให้บริการนั้น ยังมีสภาพที่ไม่สอดคล้องและเหมาะสมหรือตรงกับความต้องการจากผู้ได้ใช้บริการโดยตรงโดยเฉพาะผู้พิการ และยังพบปัญหาที่ผู้ให้บริการมีรู้สึกไม่ปลอดภัย เนื่องจากการที่ลักษณะพื้นที่ไม่เอื้อให้สิ่งที่เป็นการความอำนวยความสะดวกในการใช้บริการ ของสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

4.3 สรุปท้ายบท

ต่อไปในบทที่ 5 เป็นบทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การสรุปผลการศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการ ศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลของปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยของสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ รวมถึงแนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมรวมถึงยังมีอุปสรรค ข้อสังเกต ข้อค้นพบ จึงเป็นข้อมูลผลการศึกษาที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อค้นพบใหม่ในการศึกษานี้ และนำเสนอไว้ในบทสรุปหลังการอภิปรายผล ในบทที่ 5 ถัดไป

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ กรณีศึกษา : การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัยของเทศบาลนครอุดรธานี ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา เทศบาลนครอุดรธานีมุ่งเน้นที่จะเปิดโอกาสให้กลุ่มสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ ได้แก่ เด็ก คนชรา ผู้พิการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะตามแนวทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการจัดให้มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่เริ่มด้วยการประชุมประชาคมในแต่ละชุมชน เพื่อสอบถามปัญหาความต้องการ ความเดือดร้อน สรุปเป็นแผนชุมชน แผนหมู่บ้าน สภาพลเมืองซึ่งเป็นตัวแทนของทุกภาคส่วนตามแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ เพื่อเป็นการร่วมกันบูรณาการในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สามารถแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่างๆ หรือการสื่อสาร โดยตรงกับผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการ โดยผู้วิจัยนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ การนำนโยบาย และข้อปฏิบัติไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 สรุปผล

จากการสังเกตพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ และสรุปได้ว่า การใช้พื้นที่สาธารณะ เป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำเนินชีวิตของสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ กลุ่มสตรี เด็ก คนชรา และคนพิการ ที่มาใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อออกกำลังกาย พักผ่อน โดยมีพฤติกรรมด้วยการเดินช้าๆ การพ่อนคลาย พักผ่อน และการออกกำลังกายเป็นหมู่คณะ แต่อย่างไรก็ตามการใช้พื้นที่สาธารณะมีความแตกต่างกัน เช่น ทางเท้าที่ใช้ในการเดิน

การวิ่งออกกำลังกาย การขี่จักรยาน นอกจากนี้ ยังมีจุดจอดรถ สนามเด็กเล่น ห้องน้ำสาธารณะ อีกทั้งพื้นที่สาธารณะยังถูกจัดให้เป็นพื้นที่ในการจัดราชพิธี หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ปัญหาด้านความปลอดภัยสำหรับสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ นั้น สามารถเกิดขึ้นได้มีสาเหตุที่แตกต่างๆ เช่น การเกิดอาชญากรรม การเกิดอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท เป็นต้น ซึ่งเทศบาลนครอุดรธานี ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะให้มีสภาพเหมาะสมสำหรับการเข้าใช้บริการ รวมถึงต้องดำเนินการให้เกิดความปลอดภัยกับผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ โดยใช้ช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา การมีการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ การปรับปรุงทางเท้าให้เหมาะสำหรับคนพิการ การเพิ่มแสงสว่างในพื้นที่สวนสาธารณะ การเพิ่มกล้องวงจรปิด และการพัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นเครือข่าย เป็นการเพิ่มศักยภาพของระบบให้มีประสิทธิภาพ ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนครอุดรธานี อย่างไรก็ตามรายงานผลการดำเนินงานของเทศบาลนครอุดรธานี รายละเอียดการแต่งตั้งคณะกรรมการและรายงานการประชุม ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการเปิดโอกาสให้เข้าร่วมของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะของเทศบาลนครอุดรธานี ส่วนมากเป็นกลุ่มตัวแทนสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แต่พบข้อมูลการเปิดโอกาสให้สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการสื่อสารโดยตรงกับเทศบาลนครอุดรธานี เช่น การสื่อสารผ่านระบบสารสนเทศ facebook เพื่อแก้ไขปัญหา และแสดงความคิดเห็น ด้วยข้อจำกัดด้านร่างกาย ด้านเวลา ด้านสถานที่ และการเดินทาง เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ กรณีศึกษา : การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัยของเทศบาลนครอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างไรบ้างและเทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน การบริการสาธารณะแนวใหม่ที่เน้นการร่วมกันบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการร่วมกันของทุกภาคส่วน สำหรับพื้นที่การวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกเทศบาลนครที่มี

ความเป็นเมืองและยกฐานะได้รับรางวัลเมืองสีเขียว ระดับ 1 รางวัลเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน กระบวนทัศน์ใหม่ ประจำปี 2566 ซึ่งพิธีมอบรางวัลเชิดชูเกียรติเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ระดับประเทศ จะจัดขึ้นในวันอังคารที่ 19 มีนาคม 2567 อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมุ่งสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน 3 ระดับ คือ Green City / Eco City และ Resilient City ที่มุ่งมั่น ขับเคลื่อน และยกระดับศักยภาพท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goal ; SDGs มุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้เป็นศูนย์ (Net Zero Green House Gas Emission) อย่างต่อเนื่อง มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ เลือกรุ่นที่ศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9 กลุ่ม จำนวน 40 คน ประกอบด้วย 1) บุคลากรเทศบาลนครอุดรธานี 2) ตำรวจในสถานีตำรวจภูธรเมืองอุดรธานี 3) ข้าราชการ 4) นายกสภาคมนตรีอุดรธานี 5) ตัวแทนผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี 6) นายกสภาคผู้สูงอายุ จังหวัดอุดรธานี 7) นายกสภาคคนพิการจังหวัดอุดรธานี 8) ครูและนักเรียนโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และ 9) มูลนิธิ/หน่วยกู้ภัยฉุกเฉิน โดยคัดเลือกจากผู้ให้ความร่วมมือ สัมผัสใจ และมีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ ด้วยการพูดคุยแบบเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ความจริง ความรู้ และการดำเนินการจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก การเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก สันทนาการกลุ่ม ระหว่างเดือน ตุลาคม 2566 – เมษายน 2567

5.1.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการโดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอันมากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า พื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีความปลอดภัย ในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น โดยการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียดดังนี้

1) สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม ผู้ที่มาใช้พื้นที่ทำกิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิง และมาเดือนละ 1 ครั้งมีอายุ ตั้งแต่ 13-17 ปี และเมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมทั่วไป มีการปรับปรุงซ่อมแซมระบบไฟฟ้า เพิ่มเสาไฟและ หลอดไฟ ให้มีแสงสว่างเพียงพอ รวมถึงติดตั้งกล้องวงจรปิด และปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ ทำให้มีผู้มาออกกำลังกาย ทั้งผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก และ ผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามพื้นที่สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม เป็นแหล่งรวมตัวของวัยรุ่นในช่วงค่ำ มีเหตุทะเลาะวิวาทและสร้างความวุ่นวายให้แก่ผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม

2) สวนสาธารณะหนองสิมจะมีผู้มาใช้บริการน้อยกว่าหนองประจักษ์ศิลปาคม ประชาชนส่วนมากมาใช้บริการสวนสาธารณะหนองสิม เพื่อการวิ่ง รวมถึงการมาใช้อุปกรณ์ออกกำลังกาย และพบวัยรุ่นรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ๆ และด้วยตำแหน่งที่ตั้งของหนองสิม ที่บริบทโดยรอบนั้น เป็นโรงเรียน วัด และที่อยู่อาศัย จึงทำให้พื้นที่ที่มีความเงียบ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้มีผู้มาใช้บริการน้อย

3) หุ่นศิริเมืองอุดรธานี เป็นพื้นที่มีลักษณะเป็นลานกว้าง และเป็นที่ตั้งของศาลหลักเมือง พื้นที่ที่มีความสว่างและมีกลิ่นอับชื้น มีทางลาดสำหรับผู้พิการใช้บริเวณด้านทางเข้าห้องน้ำสาธารณะ หลัก Universal Design มีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมมีต้นไม้ที่ได้รับการดูแล รวมถึงพื้นที่หญ้า ไม่มีขยะ และในตอนกลางคืน ก่อนข้างเปลี่ยว แต่มีแสงสว่างจากโคมโดยรอบ และในช่วงค่ำมีเด็กนักเรียน ทั้งชายและหญิง มานั่งรวมกลุ่มกัน ประมาณ 3-5 กลุ่ม และมีคนไร้บ้านมาอาศัยนอนในช่วงกลางคืน

4) พื้นที่ทางเท้า ซึ่งได้รับการปรับปรุงให้มีทางลาดสำหรับให้ผู้พิการนำรถวีลแชร์ขึ้นได้ สะดวกกว่าเดิม มีพื้นที่ออกแบบให้เหมาะสำหรับผู้พิการทางสายตา แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของการใช้พื้นที่ทางเท้าที่อยู่หน้าบ้าน พบว่ามีการนำของมาวางขายล้ำเกินมาบนทางเดินเท้า และมีผ้าใบสำหรับบังแดด อยู่เป็นช่วง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาจเกิดอุบัติเหตุในการใช้พื้นที่ทางเท้าที่มีสิ่งของกีดขวาง โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น

5) จุดจอดรถประจำทางในเขตเทศบาลนครอุดรธานีสามารถกล่าวได้ว่า บริเวณนี้ ผู้ใช้บริการมีความกังวลเรื่องความปลอดภัยในการใช้พื้นที่ กังวลว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุ และอาชญากรรมได้ตลอดเวลา รวมถึง ผู้พิการ ไม่มีความสะดวกในการเดินทาง เพราะจุดจอดรถไม่มีการระบุหรือเครื่องหมายที่บ่งบอกสำหรับผู้พิการ

6) ตลาดเทศบาล 1 เป็นตลาดขนาดใหญ่ และประชาชนเป็นจำนวนมากไปซื้อที่ตลาดนี้ โดยรถจะจอดริมถนนศรีโพธิ์ ข้างตลาด ทำให้รถติด และมีสิ่งของวางบนทางเดิน ทำให้ถนนแคบ มีการปรับปรุงในส่วนตลาดส่วนใน ให้มีความสะอาด และมีหลังคา และควบคุมสินค้า โดยกองสาธารณสุขของเทศบาลจะออกใบอนุญาตให้อยู่แล้วในแต่ละปี แต่ยังมีปัญหาเรื่องการจอดรถริมทางเป็น เนื่องจาก อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้กับทุกคน และจะมีความรุนแรง หากเกิดกับเด็ก สตรี คนพิการและคนชรา

จากการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ต่างๆ ที่มีการปรับปรุง แก้ไข ให้มีสภาพตามหลักวิชาการ มีความร่มรื่น การสร้างทางสำหรับคนพิการ การติดกล้องวงจรปิด ซึ่งสอดคล้องกับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่แสดงความเห็น ว่า “ การพัฒนาเกี่ยวกับทางเท้าที่มีการเพิ่มทางลาดเพื่อให้คนพิการใช้ในการเดินทางที่เป็นสากล และมีพื้นที่ต่างระดับเป็นปุ่มๆๆ เพื่อให้คนพิการเดิน คิดว่าเป็นเส้นทางสำหรับคนพิการเดิน และมีการปรับปรุงถนน เพิ่มกล้องวงจรปิด ติดแสงสว่างเพิ่มเติมในจุดต่างๆ ซึ่งจุดที่ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกไม่ปลอดภัยแยกตามกลุ่มผู้ใช้บริการพื้นที่สาธารณะ ดังนี้

1) สตรี ได้แก่ การมีกลุ่มวัยรุ่น และกลุ่มคนไร้บ้าน ที่มาใช้พื้นที่สาธารณะ, การมีจุดบริการจอดรถที่ไม่เด่นชัด, การมีอุปกรณ์แจ้งเหตุ ในโครงการ Smart City ที่น้อยและไม่ชัดเจน ขาดการบำรุงรักษา, การมีเจ้าหน้าที่ประจำ คอยตรวจดู ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในพื้นที่ไม่เพียงพอ, การมีจุดแจ้งเหตุ หรือ สัญญาณเตือน ในพื้นที่น้อย

2) เด็ก ได้แก่ การมีเครื่องเล่นสำหรับเด็กที่ไม่แยกโซนอายุ, การไม่มีห้องน้ำสำหรับเด็กเล็ก, การไม่มีราวกันระหว่างถนนกับทางเดินเท้า และบริเวณบึงน้ำกับพื้นที่พักผ่อน

3) ผู้สูงอายุ ได้แก่ การที่เก้าอี้พักผ่อนไม่มีหลังคา ไม่สามารถช่วยกันฝนตกหรือแดดร้อนได้ การมีอุปกรณ์ออกกำลังกายไม่เพียงพอ การมีน้ำไหล เลอะบนพื้นทางเดิน บริเวณตลาด, การไม่มีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางศาสนาและห้องพยาบาล

4) คนพิการ ได้แก่ การที่มีสิ่งกีดขวางตามแนวริมถนน และบนฟุตบาท การไม่มีระบบประตูไฟฟ้าเปิด – ปิดสำหรับคนพิการ, การไม่มีอักษรเบล เพื่อบอกตำแหน่ง สถานที่ จุดอันตรายสำหรับคนพิการทางสายตา การไม่มีเครื่องออกกำลังกาย สำหรับคนพิการในแต่ละรูปแบบการพิการ

สรุปภาพรวมในการศึกษาวิจัย พบว่า พื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ได้รับการพัฒนาให้เป็นพื้นที่สำหรับประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเป็นสถานที่สำหรับพักผ่อน และออกกำลังกาย โดยมีการปรับปรุงพื้นที่ทางกายภาพในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา มีการเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ เพิ่มแสงสว่าง เพิ่มกล้องวงจรปิด เพื่อให้เกิดความปลอดภัย แต่หากพิจารณาในส่วนของสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ ยังพบว่า มีดำเนินการก่อสร้างเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ให้สอยให้ได้มาตรฐานสากล ในส่วนพัฒนาพื้นที่สาธารณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการใช้พื้นที่สาธารณะนั้นยังไม่ครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก

สะดวกเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัย รวมถึงการให้ความสำคัญกับการป้องกันป้อมปราการเพื่อระวังพฤติกรรมของกลุ่มเด็ก กลุ่มคนเร่ร่อนที่ส่งผลสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ส่งผลทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในการใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกัน

5.1.3 ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างน้อยเพียงไร

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า เทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะ โดยการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียด ดังนี้

1) เทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้ จัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ได้แก่ เด็ก คนชราและคนพิการ แสดงความคิดเห็นถึงปัญหา ความต้องการ และเสนอโครงการในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้ให้บริการ เริ่มจากการร่วมกันตัดสินใจในการนำเสนอปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของแต่ละชุมชน จัดทำเป็นแผนชุมชน นำมาผ่านกระบวนการจัดทำประชาคม ร่วมร่วมนำไปสู่การพิจารณาบรรจุ เพื่อดำเนินการจัดทำแผนท้องถิ่น สรุปเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนครอุดรธานี ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

2) เทศบาลนครอุดรธานี จัดทำโครงการต่าง ๆ เปิดโอกาส สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ได้แก่ เด็ก คนชราและคนพิการ ในการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาเมืองผ่านคณะกรรมการสภาพเมืองของแต่ละชุมชน สรุปแนวทางการดำเนินการแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ร่วมกันคิดของกลุ่มสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ได้แก่ ตัวแทนสมาคมสตรี สมาคมผู้สูงอายุ และสมาคมผู้พิการ แต่ไม่มีตัวแทนเด็ก ในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา

3) เทศบาลนครอุดรธานี เปิดโอกาสให้สตรี และกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ได้แก่ เด็ก คนชรา และคนพิการ ร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัย โดย แจ้งความต้องการ ความเดือดร้อน ผ่านช่องทางการสื่อสารด้วยระบบสารสนเทศต่างๆ ได้แก่ Application Line , <https://www.facebook.com/groups/udoncity.best> , ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา และเพิ่มในช่วงปี 2567 ได้แก่ ช่องทาง Tiktok และ QR CODE

4) เทศบาลนครอุดรธานี เปิดโอกาสให้สตรี และกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ได้แก่ เด็ก คนชรา และคนพิการเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เกิดความปลอดภัย ผ่านช่องทางสถานีวิทยุชุมชน ,สถานีวิทยุของจังหวัด เสียงตามสาย และศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อความปลอดภัยโดยผ่านตัวแทนชุมชนสู่การปฏิบัติต่อไป

สรุปภาพรวมในการศึกษาวิจัย พบว่า เทศบาลนครอุดรธานี เปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นเข้าร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ในหลายช่องทางและต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โดยเริ่มจากการประชุมในระดับชุมชน หมู่บ้าน การรวมกลุ่มและใช้ตัวแทน การเข้าร่วมบูรณาการในการแก้ปัญหาต่างๆ ผ่านสภาพพลเมือง หรือ แม้แต่การส่งข้อมูลตามช่องทางสื่อสารสนเทศต่างๆ แต่หากพิจารณาในส่วนของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ช่องทางการเปิดโอกาสในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะจะมีข้อจำกัดแตกต่างกัน โดยเฉพาะสภาพร่างกายของความสามารถ ความเข้าใจ วุฒิภาวะ ในการนำเสนอแนวทางแก้ไข รวมถึงความรู้ ความเข้าใจของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นที่แตกต่างกัน

5.1.4 ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า เทศบาลนครสามารถอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะ โดยการศึกษาเอกสารการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียด ดังนี้

1) เทศบาลนครอุดรธานี สามารถเชิญสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัย โดยผ่านกระบวนการจัดทำแผน และการส่งเสริมการดำเนินงานของสภาพพลเมือง

2) เทศบาลนครอุดรธานี สามารถส่งเสริมกิจกรรมของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ให้เข้าร่วมฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

3) เทศบาลนครอุดรธานี สามารถส่งเสริมและรณรงค์ ให้ความรู้ กับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็น นำเสนอความต้องการ ในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัย

4) เทศบาลนครอุดรธานีสามารถจัดทำนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ โดยเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น เข้าร่วมตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสมในการใช้บริการ

5) เทศบาลนครอุดรธานี สามารถกำหนดค่าใช้จ่ายในการประชุมสำหรับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นที่เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ค่าเบี้ยประชุม การจัดหาอาหารว่างและเครื่องดื่มระหว่างเข้าร่วมประชุม ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง เป็นต้น

6) เทศบาลนครอุดรธานี มีผู้นำ และบุคลากรที่ให้ความสำคัญมุ่งเน้นในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ใช้บริการ

สรุปภาพรวมในการศึกษาวิจัย พบว่า เทศบาลนครอุดรธานี มีความสามารถ ศักยภาพและความพร้อมในการเปิดโอกาสให้กับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น เข้าร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในทุกๆ ด้าน ได้แก่ การรณรงค์ การให้ความรู้ การกำหนดนโยบาย การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วม รวมถึงมีบุคลากรและผู้นำที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่สาธารณะแบบประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านโครงการต่างๆ และถูกบรรจุใส่แผนพัฒนาท้องถิ่น ทุกฉบับ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัยการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น กรณีการเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะให้เกิดความปลอดภัยของเทศบาลนครอุดรธานี มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

5.2.1 สภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาลนครอุดรธานี มีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการโดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่น

ผลการศึกษา สภาพพื้นที่สาธารณะในเขตเทศบาล พบว่า สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม เป็นแหล่งรวมตัวของวัยรุ่นในช่วงค่ำ มีเหตุทะเลาะวิวาทและสร้างความวุ่นวายให้แก่ผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม ,พื้นที่สวนสาธารณะหนองสิม มีการรวมตัวกัน

เป็นกลุ่ม ๆ และด้วยตำแหน่งที่ตั้งของหนองจิม ที่บริบทโดยรอบนั้น เป็นโรงเรียน วัด และที่อยู่อาศัย จึงทำให้พื้นที่ที่มีความเงียบ,พื้นที่ทุ่งศรีเมืองจังหวัดอุดรธานี ในตอนกลางคืน ค่อนข้างเปลี่ยว แต่มีแสงสว่างจากโคมโดยรอบ และในช่วงค่ำ มีเด็กนักเรียน ทั้งชายและหญิง มานั่งรวมกลุ่มกัน ประมาณ 3-5 กลุ่ม และมีคนไร้บ้านมาอาศัยนอนในช่วงกลางคืน ,ทางเท้า มีการนำของมาวางขายล้าเกินมาบนทางเดินเท้า และมีผ้าใบสำหรับบังแดด อยู่เป็นช่วง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาจเกิดอุบัติเหตุในการใช้พื้นที่ทางเท้าที่มีสิ่งของกีดขวาง โดยเฉพาะสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น จุดจอร์รถประจำทาง มีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุ และอาชญากรรมได้ตลอดเวลา รวมถึง ผู้พิการไม่มีความสะดวกในการเดินทาง เพราะจอร์รถไม่มีการระบุหรือเครื่องหมายที่บ่งบอกสำหรับผู้พิการ และ ตลาดเทศบาล 1 การจอร์รถริมทางเป็น เนื่องจาก อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้กับทุกคน และจะมีความรุนแรง หากเกิดกับเด็ก สตรี คนพิการและคนชรา แต่อย่างไรก็ตามเทศบาลนครอุดรธานี ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งจากสภาพพื้นที่สาธารณะจะผลต่อความปลอดภัยในการใช้บริการ และเกิดความเสียหายทำให้เกิดอาชญากรรม สอดคล้องกับอุธรรนา สุระคะนัย (2561) พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา คือ มีกล้องวงจรปิด มีการประชาสัมพันธ์เบอร์โทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง และธนศ เกษศิลป์ (2560)พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต ศาลายา คือ มหาวิทยาลัยมีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น กล้องวงจรปิด มีการติดตั้งสัญญาณโทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินทั่วทุกพื้นที่ ทำให้สามารถดูแลรักษาความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างทั่วถึงรวมทั้งมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของบุคลากร อุ่นทิพย์ ศรีสุวรรณ (2559) พบว่า แสงสว่างในพื้นที่สาธารณะของเมืองเชียงใหม่ จึงตอบสนองความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเชื่อมโยงรากเหง้าของวัฒนธรรมในอดีต กับปัจจุบัน ไปในขณะเดียวกัน Maghrabi (2019)วิธีการช่วยปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่เปิดโล่งที่มีอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้หญิงในการฝึกกิจกรรมทางกายภาพในพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะในเมือง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะมักไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานที่เป็นผู้หญิง อีกทั้งเทศบาลนครมีการปรับปรุงถนนทางเท้าโดยการออกแบบสำหรับผู้พิการ สอดคล้องกับ Hassan-Eribi (2018) พบว่าการออกแบบขั้นต้นเริ่มจากการวิเคราะห์กายภาพของที่ตั้งโครงการเบื้องต้น เพื่อหาความเหมาะสมในการวางผัง โดยพื้นที่ตั้งโครงการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นลานปูนหน้าอาคารเทศบาลตำบลสันป่าเปา ใช้สำหรับจอร์รถพนักงานและคนที่มาติดต่อราชการ ไม่มีร่มเงา และไม่มีกำแพงพื้นที่ใช้งานเป็นสัดส่วน และส่วนที่ 2 บริเวณสนามโล่ง

ด้านหน้า มีลักษณะเป็นลานเปิดโล่ง ปลูกหญ้าขนาดเล็ก มีต้นไม้ใหญ่บางส่วน แต่ไม่เพียงพอสำหรับ
 ร่วมเงา ทำให้บริเวณดังกล่าวร้อนจัดช่วงช่วงเวลากลางวันจึงไม่เกิดการใช้งาน มีเพียงตอนเย็นสนาม
 หญ้าจะถูกใช้สำหรับเล่นฟุตบอลของเด็ก ๆ ในชุมชน ซึ่งการใช้งานดังกล่าวถือว่าน้อย และยังไม่เกิด
 ประโยชน์สูงสุด

5.2.2 เทศบาลนครอุดรธานีเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมใน การจัดการพื้นที่สาธารณะ

การเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะ
 ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ซึ่งมีพื้นที่ชุมชนมีทั้งหมด 105 ชุมชนกระบวนการ กิจกรรมที่ก่อให้เกิด
 การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ด้วยการจัดทำแผนผ่านกระบวนการต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติ โดย
 กระบวนการเริ่มจากการร่วมกันตัดสินใจในการนำเสนอปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไข
 ปัญหา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของแต่ละชุมชน จัดทำเป็นแผนชุมชน นำมาผ่าน
 กระบวนการจัดทำประชาคม รวบรวมนำไปสู่การพิจารณาบรรจุเพื่อดำเนินการจัดทำแผนท้องถิ่น
 ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ Cohen and Uphoff (1977) ได้กล่าวว่า วิเคราะห์การมีส่วนร่วมที่เหมาะสม
 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มจากการคิด การตัดสินใจซึ่งการตัดสินใจนั้นมีหลายแบบที่จะส่งผลให้เกิด
 กระบวนการวางแผน และการประเมินผล โดยรูปแบบการรวมกลุ่มกันโดยดำเนินการแต่งตั้งเป็น
 คณะกรรมการที่เรียกว่า “สภาพลเมือง” โดยจาก 105 ชุมชนในเขตเทศบาล แบ่งตามเขต โดย เขต 1
 มี 4 กลุ่ม เขต 2 มี 4 กลุ่ม เขต 3 มี 6 กลุ่ม และเขต 4 ไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ มีการดำเนินการเฉพาะ
 ชุมชนค่ายทหาร 7 ชุมชน ภาครัฐ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันในการเสนอความคิดเห็น การร่วมมือ
 กันแก้ไขปัญหา พัฒนาชุมชน ไปตามแนวทางเดียวกัน และมีความความแตกต่างกันของ เพศ อายุ
 การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานะภาพต่างๆ ที่ส่งผลต่อการร่วมมือกัน ซึ่งสอดคล้องกับ นิรากร
 พันธุ์หอม (2559) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และ สถานภาพ ไม่ส่งผล
 ต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการขั้นตอนบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน 8
 ขั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.2.3 เทศบาลนครอุดรธานีสามารถเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นอื่นเข้าไปมี ส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สาธารณะ

ความสามารถของเทศบาลนครอุดรธานีในการเปิดโอกาสให้สตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ เข้าร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะด้วยการประสานงาน การส่งหนังสือเชิญให้เข้าร่วมประชุม การร่วมสัมมนา การแสดงความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ ประธานสมาคมคนพิการ สมาชิกสมาคมผู้สูงอายุ

โดยเทศบาลนครมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ โดยแต่ละคณะพบว่า มีตัวแทนเป็นเพศหญิงเข้าเป็นคณะกรรมการมากกว่า เพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ Hassan-Eribi (2018) พบว่า ในแต่ละคณะของการเปิดโอกาสให้เข้าร่วม ผู้หญิงที่มีอายุ วัฒนธรรม เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ต่างกัน มีการเข้าถึงพื้นที่สวนสาธารณะอย่างยุติธรรมและมีส่วนร่วมอย่างยุติธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ช่วงเวลาของวันและวัตถุประสงค์ของการเยี่ยมชม แสงสว่าง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ต้นไม้ วัสดุ ทางเดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในสวนสาธารณะ

ทั้งนี้ เทศบาลสามารถเปิดโอกาสให้สตรี กลุ่มเปราะบางอื่น ๆ ในรูปแบบคณะกรรมการ และการดำเนินการ โดยจัดตั้งสภาพลเมืองที่มีทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนด้วยการจัดประชุมให้แสดงความคิดเห็นนำเสนอแนวทางแก้ปัญหาด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วน เป็นไปตามแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ สอดคล้องกับ Denhardt, R.B. & Denhardt, J.V. (2002) คือ บริการรับใช้พลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า (Serve Citizens, Not Customers) เป็นการให้บริการประชาชนในฐานะพลเมือง ไม่ใช่ในฐานะลูกค้า ซึ่งรัฐต้องให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและผลักดันการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองในการกำหนดนโยบายและการบริหารประเทศซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นถือปัจจัยขั้นต้นตามแนวทางของหลักประชาธิปไตย

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1) การจัดทำนโยบายเพื่อรองรับและให้ความสำคัญกับการดูแลความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ โดยแบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจปัญหา และความต้องการซึ่งแต่ละกลุ่มย่อมไม่เหมือนกัน

2) การจัดทำนโยบายโดยมุ่งเน้นส่งเสริมความปลอดภัยในประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้พื้นที่สาธารณะให้เป็นกลุ่มงานระดับยุทธศาสตร์

3) การจัดทำนโยบายการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมเชิงรับให้เป็นเชิงรุกด้วยการเข้าไปร่วมการประชุมของกลุ่มองค์กร สมาคมต่างๆ ที่มีการรวมตัวกัน เช่น สมาคมผู้พิการ สมาคมผู้สูงอายุ กลุ่มสาระของเด็กและเยาวชน

4) การจัดทำนโยบายการจัดการความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจและขยายโอกาสให้เกิดกลุ่มใหม่ๆ ในการมีส่วนร่วมแต่ละกิจกรรม

5.3.2 ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

1) การดำเนินการปรับยุทธศาสตร์ด้านบริการสังคม ให้เป็นการส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์แบบไขว้ระหว่างกลุ่มและชุมชน เป็นกลุ่มย่อยชุมชนที่ใกล้ชิดกัน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมของการดำเนินการในการปฏิบัติงาน

2) การศึกษาออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่นตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและผู้มีทักษะความรู้เฉพาะทาง เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เพิ่มมากขึ้น เช่น การสร้างห้องน้ำขนาดของที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเปราะบางอื่น การสร้างร้านอุปกรณ์ที่จำเป็นในที่สาธารณะ เช่น อุปกรณ์พุดที่สามารถตอบเป็นเสียงได้ อุปกรณ์แสดงสัญญาณลักษณะการแจ้งเตือนที่ตะแคงแล้วส่งเสียงได้ หรือแสดงภาพพร้อมเสียง

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการเปิดโอกาสในเชิงเปรียบเทียบระหว่าง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นไปเพื่อสามารถนำบทเรียนแต่ละที่มาปรับประยุกต์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ซึ่งจะแสดงให้เห็นผลชัดในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการทั้งด้าน โนยาย และการปฏิบัติงาน

2) ควรศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงาน เมื่อเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์อย่างน้อยแค่ไหน

3) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการเปิดโอกาสการจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับกลุ่มอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวง. (2548). กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและ
คนชรา พ.ศ.2548. สืบค้นจาก https://download.asa.or.th/03media/04law/fubr/a7_bcmr58e-64.pdf
- กระทรวงสาธารณสุข. (2544). แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมสู่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล
เทศบาล. สืบค้นจาก <http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=decen06>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก
https://env.anamai.moph.go.th/web-upload/11xc410600758f76a9b83604e779b2d1de5/202012/m_news/32675/199758/file_download/d0f723e71c6b37674431139975377c2e.pdf
- กฤษฎา ชีระ โกลสพงส์. (2562). การตีความทางประวัติศาสตร์ของการบริหารภาครัฐ และการ
อภิบาลในประเทศไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 17(2), 77-97.
- กิตติ เขาวนะ และคัทลียา จิรประเสริฐกุล. (2560). ข้อสังเกตจากการศึกษาเรื่องปรากฏการณ์ของ
พื้นที่สาธารณะในหมู่บ้านศิริวง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *Veridiam E-Journal, Silpakorn
University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3), 1701- 1719.
- เกสสิณี ศรีพงษ์พันธุ์. (2565). แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการความปลอดภัยที่ส่งผลต่อ
เหตุการณ์ความ ปลอดภัยของการท่องเที่ยว และวิกฤตการณ์ของนักท่องเที่ยวหญิง
ชาวต่างชาติ ใน แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*,
23(1), 109- 126.
- เกียรติจิจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
ด้านการบริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน
กระทรวงแรงงาน.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2557). *อบต. ในกระบวนทัศน์ใหม่ : พัฒนา สร้างเครือข่าย และเสริมความ
เข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมอธรรม.
- ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ. (2551). *ขอยลัดประหยัดพลังงาน: พื้นที่ว่างสาธารณะขนาดเล็ก-พื้นที่ทาง
สังคมของชุมชนไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2547). *นามานุกรมนวัตกรรมท้องถิ่นไทยประจำปี พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชมพูนุท คงพูนพิน.(2018).*การสร้างสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมือง เพื่ออัตลักษณ์เชิงสังคม อย่างยั่งยืน การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริม อัตลักษณ์เชิงสังคม อย่างยั่งยืน*(Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี
- ชวิตรา ตันติมาลา. (2560). พื้นที่สาธารณะและการผลิตพื้นที่ : ความหมายใหม่ของความสัมพันธ์ทางสังคม. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.*, 10(1), 92-103.
- ไชยนันท์ ปัญญาศิริ. (2560). กระบวนทัศน์การบริหารจัดการองค์การภาครัฐไทย : เปรียบเทียบการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) กับ การบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS). *สยามวิชาการ*, 18(30), 1-20.
- นราธิป ศรีราม กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย และ ชลัช ชรัญญ์ชัย (2556) . *การสังเคราะห์แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิรากร พันธุ์หอม. (2559). *การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กรณีศึกษา บ้านเนินกระบอก หมู่ที่ 12 ตำบลท่าตะเียบ อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ และฉวีลวดี บุรีกุล. *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- บานชื่น นักการเรือน และเพ็ญศรี บางบอน. (2559). การพัฒนาที่ยั่งยืน. *สิรินธรปริทรรศน์*, 17(2), 64-69.
- บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน. (2548). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). *การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน : จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พจนีย์ จันที. (2561). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของบุคลากรคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*(Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระราชวรมนู (2549). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ. มูลนิธิโกลบอลคิมทอง
- พฤกษา สิ้นเดือนนาม และกรฤทธิ ชุมนุรักษ์. (2564). การบริการสาธารณะแนวใหม่โดยใช้ธรรมนุญ
สุขภาพพื้นที่ กรณีศึกษาสถานการณ์ COVID 19. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(4), 283-294.
- ภิศกดิ์ กัลยาณมิตร. (2558). การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศกลุ่มนอร์ดิก. *วารสารรัฐศาสตร์และ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4(2), 17-37.
- มนัญญา ภู่แก้ว. (2564). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546*. สืบค้นจาก [https://www.parliament.
go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?%20nid=1536](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?%20nid=1536)
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และราชการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บั๊กพอยท์.
- ระวีวรรณ โอพารัตน์มณี และวีระ สัจกุล. (2555). การใช้พื้นที่สาธารณะเป็นถนนคนเดินแบบ
ตลาดนัดในเมืองของไทย. *วารสารลุ่มน้ำโขง*, 8(3), 121-142.
- ราชบัณฑิตสภา. (2565). *พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง*. สืบค้นจาก [https://search-library.parliament.go.
th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=101039](https://search-library.parliament.go.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=101039)
- เรณูมาศ รักษาแก้ว. (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชน*. สืบค้นจาก [http://wiki.kpi.ac.th/
index.php?title](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title)
- วิทวัน ขุนหนู. (2021). การสำรวจสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านแหลมनावเพื่อกำหนดแนวทางการ
พัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี*, 13(1), 33-57.
- วิพุธ อ่องสกุล. (2551). *การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ศุภชัย ชัยจันทร์. (2559). แนวคิดสาธารณะของพื้นที่สาธารณะในเมือง. *วารสารวิชาการ คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 15(2), 72.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา องค์การมหาชน. (2559). *การพัฒนาอย่างยั่งยืน*.
กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนาองค์การมหาชน
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ
มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต*, 2(1), 183 - 189.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). *ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- สุภาวดี จันทวานิช. (2555). *วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรทัย คุณะคิดก. (2563). *แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะอย่างมีส่วนร่วมในเมืองกรณีศึกษา สวนสาธารณะและพื้นที่ได้สะพานพระราม 8 กรุงเทพมหานคร* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อลงกต สารกาล และศักดิ์สิทธิ์ ฆารเลิศ. (2561). *แนวทางการสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม: กรณีศึกษา เทศบาลเมือง ร้อยเอ็ด*. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 9(1), 29-58.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ (2555). *เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ*. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 17(1), 17-29
- Arendt, H. (1987). *Collective responsibility*. Boston College Studies in Philosophy.
- Denzin, N.K. (1978). *The research act: A theoretical introduction to sociological methods*. New York: McGraw-Hill.
- Franco, D.R. (2022). *How a city is reorganizing itself for woman*. Retrieved from <https://apolitical.co/solution-articles/en/how-a-city-is-reorganising-itself-for-women>.
- Fraser, N. (1990). Rethinking the public sphere : A contribution to the critique of actually existing democracy. *In Social Text No.25/26 (1990)*,pp. 56-80
- Habermas, J. (1991). *The Structural Transformation of the Public Sphere: an Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Retrieved from https://arditiesp.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/01/habermas_structural_transf_public_sphere.pdf
- Hirunwong, P. (1998). *A Study of Participation Management in the Primary School under the Office of Udon Thani Provincial Primary Education* (Unpublished Master's thesis). Khon Kaen University, Khon Kaen.
- Huntington, S & Nelson, S (1975). *No easy choice: political participation in developing countries*. New York : Harvard University Press.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Illien, N. (2021). *How Vienna built a gender equal city*. Retrieved from <https://www.bbc.com/travel/article/20210524-how-vienna-built-a-gender-eual-city>.
- Mansfeld, Y. & Pizam, A. (2006). *Tourism, security and safety: From theory to practice*. UK: Butterworth-Heinemann
- Sinkiene, J., Stankevice, I. & Navickaite, K.(2012). Creating Safer Cities through Urban Planning and Development. *Viešoji politika ir administravimas*, 11(3), 390–403.
- Takano, T., Nakamura, K. & Watanabe, M. (2011). *Urban residential environments and senior citizens' longevity in megacity areas: the importance of walkable green spaces*. Retrieved from <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12461111/>

ภาคผนวก

เอกสารรับรองการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

COA. No. RSUERB2023-202

เอกสารรับรองโครงการวิจัย (Certificate of Approval)

โดย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต

เอกสารรับรองเลขที่	:	COA. No. RSUERB2023-202
ชื่อโครงการวิจัย	:	การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรี และกลุ่มเปราะบางอื่นกรณีศึกษา ความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอุดรธานี กับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น Managing the Safety Public Space for Female and Other Vulnerable Groups: A Case Study of Collaboration between Udon Thani Municipality and Female and Other vulnerable groups.
หัวหน้าโครงการวิจัย	:	นางสาวกมลฉัตร ฉัตรไพฑูริย์
ชื่อหน่วยงานที่สังกัด	:	สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต
วิธีทบทวน	:	พิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนแบบเต็มคณะ (Full Board Review)
เอกสารที่รับรอง	:	1. แบบเสนอโครงการวิจัย 2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย 3. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย 4. แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์
วันที่รับรอง	:	13 ธันวาคม 2566
วันที่หมดอายุ	:	13 ธันวาคม 2568

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต ได้พิจารณาและมีมติรับรองเอกสาร ดังที่ระบุไว้ข้างต้น โดยยึดหลักจริยธรรม Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานิช-กาญจนภูมิ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยรังสิต

COA. No. RSUERB2023-202

**Certificate of Approval
By
Ethics Review Board of Rangsit University**

COA. No.	COA. No. RSUERB2023-202
Protocol Title	Managing the Safety Public Space for Female and Other Vulnerable Groups: A Case Study of Collaboration between Udon Thani Municipality and Female and Other vulnerable groups.
Principle Investigator	Kamonchat Chatpaitoon
Affiliation	Institute of Public Administration and Public Policy, Rangsit University
How to review	Full Board Review
Approval includes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Project proposal 2. Information sheet 3. Informed consent form 4. Data collection form/Program or Activity plan
Date of Approval:	13 December 2023
Date of Expiration:	13 December 2025

The prior mentioned documents have been reviewed and approved by Ethics Review Board of Rangsit University based Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline and International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice or ICH-GCP

Signature:
 (Associate Professor Dr. Panan Kanchana)
 Chairman, Ethics Review Board for Human Research

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University
เมืองเอก ก.พ.ท.รังสิต Muong-Ake, Pathayothin Rd.
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand
T. (66) 2997 2200-30
F. (66) 2701 5757
E. info@rsu.ac.th

ที่ รปบ. 4192/316

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

18 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดอุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกมลฉัตร ฉัตรไพฑูริย์ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น : กรณีศึกษา ความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอุดรธานีกับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น” ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในระหว่างวันที่ 26 – 27 ธันวาคม 2566 โดยนักศึกษาจักดำเนินการประสานเวลาที่ท่านสะดวกและในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

10 ธันวาคม 2566

(ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นางสาวกมลฉัตร ฉัตรไพฑูริย์
โทร. 091-0605132
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ
โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก อ.พองอิน Muang-Aek, Pathumthani Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ รปน. 4192/316.1

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

18 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการจังหวัดอุตรธานี สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดอุตรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวกมลฉัตร ฉัตรไพฑูริย์ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ระหว่างทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้บริการของสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น : กรณีศึกษา ความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครอุตรธานีกับสตรีและกลุ่มเปราะบางอื่น" ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จอย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สถาบันฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาอนุญาตให้นักศึกษาเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในระหว่างวันที่ 26 - 27 ธันวาคม 2566 โดยนักศึกษาจักดำเนินการประสานเวลาที่ท่านสะดวกและในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ดร.เจติมพร เย็นเยือก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดี

นางสาวกมลฉัตร ฉัตรไพฑูริย์

โทร. 091-0605132

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

โทร. 0-2997-2222 ต่อ 1031, 1048

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	กมลฉัตร ฉัตรไพฑูรย์
วัน เดือน ปีเกิด	19 พฤษภาคม 2533
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	University of Minnesota, U.S.A Bachelor of Science in Architecture, 2013 University of Minnesota, U.S.A. Master of Landscape in Architecture, 2016
ที่อยู่ปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, 2567
ตำแหน่งปัจจุบัน	จังหวัดอำนาจเจริญ นักผังเมืองชำนาญการ สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

